

Eddan: De nordiska guda- och hjältesångerna

Översättning från isländskan av Erik Brate.

Preface to the Electronic Edition

This is the poetic Edda (Edda Sæmundar), translated to Swedish by Erik Brate. The electronic edition is produced by Lars Aronsson. See also the Icelandic version.

Om den svenska översättningen

Detta är den poetiska eddan, även kallad Edda Saemundar, och innehåller sånger skrivna efter fornnordiska versmått. Detta verk ska inte förväxlas med Snorre Sturlassons edda, som huvudsakligen är skriven på prosa med små inslag av vers.

Översättaren Erik Brate var en tidig svensk språkforskare. Han föddes 1857 och dog 1924, därav den gamla verbböjningen och ålderdomliga stilen.

Den som vill läsa Eddan som en bok på papper, rekommenderas köpa den vackra faksimilutgåva som bokförlaget Niloé gjort 1990 med ISBN 91-7102-234-1.

Om stavrim

De fornnordiska versmåttan använder inte slutrim, som vi är vana vid, utan alliterationer eller stavrim. Det betyder att de tryckstarka stavelserna ska låta likadant i början. Detta lever kvar i dag i en del svenska talesätt som "räven raskar", "en grön grangren", "Staffan var en stalledräng" eller

"bagare Bengtsson bakar bara brända bullar bakom berget". Här i Linköping säger infödingarna "ränna Roxen runt i rödrutig regnrock", med sina mycket speciella mjuka r-ljud.

Alla konsonantljud stavrimmar med sig själva, ett typexempel är ramsan om bagare Bengtsson. Specialfall är sk-, sp- och st-, som här räknas som egna ljud. Orden skopa och stapel stavrimmar alltså inte, däremot stavrimmar skopa och skaka. Alla andra s-ord (utom sje-ljuden) stavrimmar inbördes. Alla vokaler anses som ett enda ljud, så orden ansvar, elak, otur och övning stavrimmar alla med varandra.

Märk att Göte, hjul, jacka och ljuster alla har j-ljud och därför stavrimmar med varandra. Ordet gelé har däremot sje-ljud och stavrimmar i stället med sjukdom, skjuta och stjärna. Det är hela tiden lätet, och aldrig stavningen som avgör.

Märk också att det ska vara betonade stavelser som ska stavrimma. Detta var inget problem för vikingarna, eftersom det bara är lånord som har annat än första stavelsen betonad. Orden bagare och bedragare stavrimmar inte, med däremot orden bedragare och duktig.

Om versmått

Det vanligaste fornnordiska versmåttet kallas fornyrdislag och har strofer om åtta rader, indelade i fyra fjärdingar. Varje fjärding har en uddrad och en jämnrad. Varje rad har två betonade stavelser. Den första betonade stavelsen i jämnraden kallas huvudstav och måste stavrimma med endera eller båda av de betonade stavelserna i uddraden. I den här elektroniska utgåvan har jämnraderna dragits in något åt höger. Det är fornyrdislag och ett exempel är Valans spådom.

I den poetiska eddan förekommer ofta ett versmått som på isländska kallas ljodahattr (?) och som har sex rader per strof. Varje halva av strofen inleds med två rader som bildar en fjärding, precis som i fornyrdislag. Sedan kommer en rad med tre betonade stavelser varav minst två ska stavrimma med varandra. Denna ensamma rad har i den elektroniska utgåvan dragits ut något åt vänster, för att göra mönstret tydligare. Ett exempel på ljodahattr är den Höges sång.

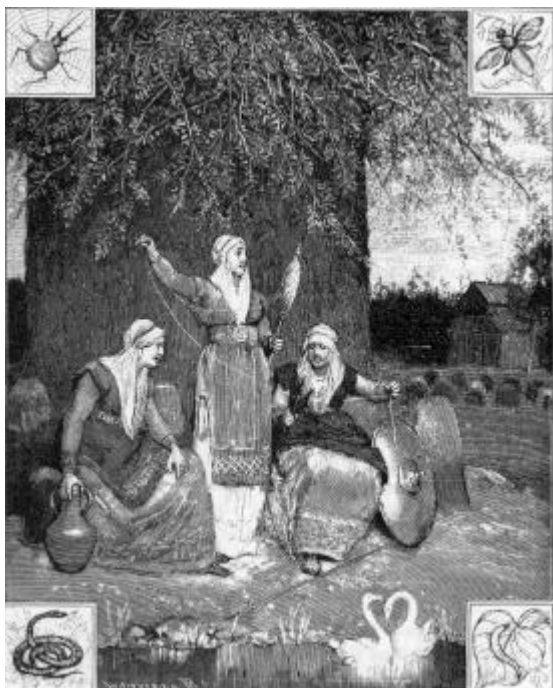
Valans spådom

1. »Hören mig alla heliga släkten, större och smärre söner av Heimdall; du vill ju, Valfader, att väl jag täljer forntida sägner, de första, jag minnes.
2. Jättar, i urtid alstrade, minns jag, som mig fordom fostrat hava; nio världar jag minns, och vad som var i de nio, måttgivande trädet under mullen djupt.
3. I åldrarnas morgon, då Ymer levde, var ej sand, ej sjö, ej svala vågor; jorden fanns icke, ej upptill himlen; ett gapande svalg fanns men gräs fanns ingestädes.
4. Innan Burs söner lyfte landen i höjden, de som mångberömd Midgård skapade. Solen strålade från söder på stenar, och gröna örter grodde i marken.
5. Solen kom från söder i sällskap med månen på höger hand över himlaranden. Solen ej visste, var salar hon hade, månen ej visste, vad makt han hade, stjärnorna ej visste, var de skimra skulle.
6. Då drogo alla makter till sina domaresäten, högheliga gudar, och höllo rådslag; åt natt och nedan namn de gävo, uppkallade morgon och middag också, eftermiddag och afton, för att med årtal räkna.
7. Asarne möttes på Idavallen, timrade höga tempel och altar, smedjor byggde, smycken gjorde, skaffade sig tänger och skapade verktyg.
8. På gården med brädspel de glada lekte, armod på guld fanns ingalunda, tills tursamöar trenne kommo, mycket mäktiga mör, från jättevärlden.
9. Då drogo alla makter till sina domaresäten, högheliga gudar, och höllo rådslag, vem dvärgars skara skapa skulle av blodig bränning och Blains ben.
10. Där var Modsogner vorden den mest förnämlige av dvärgar alla och Durin den andre; de gjorde många människobilder, dessa dvärgar, av jord, som Durin sade.
11. Nye och Nide, Nordre och Sudre, Austre och Västre, Alltjov, Dvalin, Bivor, Bavor, Bombur, Nore, An och Anar, Ae, Mjodvitner.
12. Veig och Gandalv, Vindalv, Train, Täck och Torin, Tro, Vittr och Lit, Na och Nyrad. Nu har jag dvärgarna

◦ Regin och Radsvid - rätt omtalat.

13. File, Kile, Funden, Nale, Hepte, Vile, Hanar, Svior, Fra, Hornbore, Fräg och Lone, Aurvang, Jare, Eikinskjalde.
14. Tid är att dvärgar i Dvalins skara för människorna leda till Lovar i ättlängd; de som sandfältens säte sökte åt sig till grusslätterna från grundens sten.
15. Där var Draupner och Dolgtraser, Ha, Haugspore, Lävång, Gloe, Dore, Ore, Duv, Andvare, Skirver, Virver, Skavid, Ae.
16. Alf och Yngve, Eikinskjalde, Fjalar och Froste, Finn och Ginnar. Alltid skall minnas, så länge människor leva, denna långa räcka av Lovars förfäder.
17. Tills ur den skaran trenne asar, kraftiga och kärleksfulla, kommo till ett hus. De funno på land föga förmående Ask och Embla utan livsmål.
18. Ande de ej ägde, omdöme ej hade, ej livssaft, ej läte, ej livlig färg. Ande gav Oden, omdöme Höner, livssaft gav Lodur och livlig färg.
19. En ask vet jag stånda, den Yggdrasil heter, ett väldigt träd, överöst av vita sanden. Därifrån kommer daggen, som i dalarne faller, den står evigt grön över Urdarbrunnen.

1. Därifrån komma möar, som mycket veta, tre ur den sal, som under trädet står. Urd hette en, den andra Verdandi, man skar på trä namnet Skuld på den tredje. Lagar de satte, liv de korade för människors barn, männens öden.
2. Det fältslag minns hon först i världen, när de med spjuten spetsade Gullveig och i den Höges sal henne brände. Tre gånger brände de den tre gånger borna, ofta, ej sällan, dock ännu hon lever.
3. Heid hon hette, var till husen hon kom, en väl siande vala. Hon signade stavar, hon trollade, var hon kunde, trollade förryckthet. Alltid var hon älskad av onda kvinnor.
4. Då drogo alla makter till sina domaresäten, högheliga gudar, och höllo rådslag, om asarne skulle skada lida eller alla gudar ersättning få.
5. Spjut slungade Oden och sände bland flocken, det fältslaget ock var först i världen. Brutet var bröstvärn på borgen hos asar, över vapentagna fält kunde vanerna tränga.

6. Då drogo alla makter till sina domaresäten, högheliga gudar, och höllo rådslag, vem all luften med lyte blandat eller åt jättens ätt Ods mö givit.
7. Blott Tor slog till i trotsigt mod, han sällan sitter, då slikt han hör, Eder brötos, ord och löften, alla viktiga avtal, som växlats dem emellan.
8. Hon vet Heimdalls hornlåt bero på det himmelshöga heliga trädet. På detta ser hon svämma en sandblandad fors från Valfaders pant. Veten I än mer och vad?
9. Ensam satt hon ute, när asarnes skräckgud, den åldrige, kom och i ögat henne såg. »Vad frågen I mig? Vi fresten I mig? Allt vet jag, Oden, var ditt öga du gömde i Mimers brunn, den mycket berömda. Mjöd var morgon Mimer dricker av Valfaders pant.» Veten I än mer och vad?
10. Gav Härfader henne halsguld och ringar, fick visdomsord och varsel av stavar; hon såg vida omkring i varje värld.
11. Hon såg valkyrior, komna från fjärran, redo att göra ritten till Godtjod. Skuld höll sköld, och Skogul var den andra, Gunn, Hild, Gondul och Geirskogul. Nu äro Härjans härjungfrur nämnda, valkyrior, redo att rida på jorden.
12. Jag såg åt Balder, blodige guden, Odens barn, ett öde gömmas. Högt över slätterna smal stod vuxen och mycket fager misteltenen.
13. Från det trädet, som tycktes en telning vara, ett sorgeskott blev skjutet, och skytten vad Höder. Balders broder blev boren inom kort, Odenssonen stred blott en natt gammal.
14. Sina händer han ej tvådde, sitt huvud han ej kammade, förrän på bålet han bar Balders fiende. Men Frigg grät i Fensalarne över Valhalls ve. Veten I än mer och vad?
15. Då kunde fångsel man vrida av Vales tarmar, ganska fasta voro fjättrarne snodda.
16. I kedjor såg hon ligga under Kittellunden en led skepnad med Lokes drag. Där sitter Sigyn i sorg hos maken, föga väl till mods. Veten I än mer och vad?
17. En å från öster genom etterdalar flyter, med svärd och stridsknivar; Slidr den heter.
18. Norrut stod på Nidaslätterna en sal av guld för Sindres ätt; en annan stod på Okolner, gästabudssal för jätten Brimer.
19. En sal såg hon stånda från solen fjärran på Nastranden; åt norr vetter dörren. Etterdroppar föllo in genom rökålet, av ormars ryggar är rummet flätat.
20. Där såg hon i strida strömmar vada menediga män och för mord fredlösa och den, en annans hustru hemligt lockar. Där sög Nidhogg de dödas kroppar, vidundret slet männen. Veten I än mer och vad?
21. Österut i Järnskogen den åldrige satt och födde där Fenrers avkomlingar. En bliver mest av alla förnämlig, tunglets rövare, i trolls skepnad.
22. Han mättar sig med lik av män, som dött, gudars boning med blod besudlar. Svart blir solskenet om somrarne efter, all väderlek vansklig. Veten I än mer och vad?
23. Satt där på högen och slog harpan gygens värnare, den glade Eggder. Över honom gol i granskog med pors en fagerröd hane, som Fjalar heter.
24. Gol över asarne Gullinkambe, han hos Härfader härmännen väcker; en annan gal under jorden, en sotröd hane, i Hels salar.
25. Gram skäller gräsligt framför Gniphålan; fjättern skall brista, fri varder ulven. Visdom vet jag

mycken, långt vidare ser jag över segergudars väldiga slutliga öden.

26. Bröder skola kämpa, varandras banemän bliva, systrars barn sin släktskap spilla; hårt är i världen, hordom mycken, yxtid, klingtid, kluvna bliva sköldar, vindålder, vargålder, innan världen störtas; ingen man skall den andre skona.
27. Mims söner leka och slutödet tändes vid Gjallarhornets ljud, det genomträngande. Högt blåser Heimdall, med hornet i vädret; med Mims huvud håller Oden råd.
28. Då skälver Yggdrasils ask, där den står, urträdet jämnar sig, jätten blir lös. På resan till Hel rädas alla, innan Surts släkting slukar honom.
29. Vad är med asar? Vad är med alfer? Allt Jättehem gnyr, asar hava möte. Dvärgarna stöna framför stendörrarna, bergväggens vise. Veten I än mer och vad?
30. Garm nu skäller gräsligt framför Gnipahålan; fjättern skall brista, och fri blir ulven.
31. Rym far från öster, på arm håller skölden; i jättevrede vrider världsormen sig; ormen piskar vägen, och örnen skriar, sliter lik, blek om näbben, och Naglfar lossnar.
32. Skeppet far från öster; över sjön skall Muspells ledung komma, och Loke styr. Vidunders yngel med ulven kommer; med dem är Byleipts broder i följe.
33. Surt far från söder med svedjande låga, stridsgudars sol av svärdet skiner. Stenberg störta, det stupar jättekvinnor; trampa dödingar Hels väg, och himmelen rämnar.
34. Ett andra lidande för Lin då kommer, när Oden går mot ulven att strida, och Beles bjärte bane mot Surt; falla då skall Friggs älskade.
35. Garm nu skäller gräsligt framför Gnipahålan; fjättern skall brista, och fri blir ulven.
36. Då kommer Segerfaderns son, den väldige, Vidar, att strida mot valplatsens odjur. På jättesonen till hjärtat svärdet med handen han stöter. Hämnad är då fadern.
37. Då kommer Lodyns lysande ättling; Odens son går mot ormen att kämpa I vrede denne dräper värjaren av Midgård. Från sitt hem all draga döda hädan. Nio fjät döende går Fjorgyns son fram från ormen, som ofrejd ej fruktar.
38. Solen börjar svartna, jord sänkes i havet, från fästet falla flammande stjärnor; upp ångar imma, och elden lågar, hettan leker högt mot himlen själv.
39. Garm skäller gräsligt framför Gnipahålan; fjättern skall brista, och fri blir ulven.
40. Upp ser hon komma för andra gången jorden ur havet, igen grönskande; forsar falla, örn flyger däröver, den som på fjället fiskar griper.
41. Asarne mötas på Idavallen och om jordens gördel, jätteormen, tala, föra sig till minnes märkliga öden och Fimbultyrs forntida runor.
42. Där skola åter de underbara guldbrädspelsbrickorna i gräset hittas, som i tidens morgon dem tillhört hade.
43. Osådda skola åkrar växa, allt ont sig bättra; Balder skall komma. I Ropts segersalar sitta Balder och Höder, valplatsens gudar. Veten I än mer och vad?
44. Då kan Höner lyckans lotter kasta och de båda brödernas barn bebo det vida Vindhem. Veten I än mer och vad?
45. En sal ser fagrare än solen stånda, täckt med guld, på Gimle. Där skola hövdingtrogna härskararor bo och i allan tid äga hugnad.

46. Där kommer den mäktige till maktdomen, den starke, ovanifrån, han som styr över allt.
47. Då kommer dunklets drake flygande, en blank orm, nedifrån, från Nidafjällen. I fjädrarne bär, och flyger över slätten, Nidhogg lik. Nu skall hon sjunka.»

Den höges sång

1. Alla dörrar, innan in man går, skarpt skådas skola, skarpt granskas skola, ty ovisst är att veta, var ovänner sitta borta på salens bänkar.
2. I givande, hell er! Gäst är in kommen, Sägen, var sitta han skall! Brått har den, som på bränderna vid härden skall fresta, vad framgång han får.
3. Eld behöver, den in har kommit, och kall har blivit om knäna. Mat och kläder den man tarvar, som har över fjällen farit.
4. Vatten tarvar vandrarn, som kommer till måltid, handduk och vänlig välkomst; välvilligt sinne, om han sådant kan vinna, samspråk och bjudning tillbaka.
5. Vett behöver, den som vida färdas; lätt är hemma vadhelst. Mång ögonkast får, den som intet förstår och sitter med kloka tillsammans.
6. Över sitt förstånd skall man stolt ej vara, fasthellre i väsendet varsam! När en klok och sluten kommer till gården, sällan den försiktige sig skadar, ty osvikligare vän man aldrig får än mycket mannavett.
7. Den varsamme gästen, som till gille kommer tiger under lyssnande tystnad; med öronen hör efter, med ögonen skådar, så spanar var klok och spejar.
8. Säll är den, som åt sig vinner, lovord och lisa i nöden. Otryggt är allt, som man äga skall, buret i andras bröst.
9. Säll är den, som för sig äger lovord och förstånd uti livet, ty onda anslag man ofta rönt alstras ur andras bröst.
10. Bättre börda man bär ej på vägen än mycket mannavett. På främmande ort går det framför guld. Slikt är den torftiges tillflykt.
11. Bättre börda man bär ej på vägen än mycket mannavett. Sämre vägkost man ej släpar över fältet än övermått utav öl.
12. Ej är så gott, som gott man säger, öl för människors ätt; ty mindre en man, ju mera han dricker, vet till sig, vad tankar han har.
13. Glömskans häger heter, den över glatt lag svävar; han snattar från män deras sans. Med den fågelns fjädrar jag fjättrad blev i Gunnlods gård.
14. Drucken jag blev, blev döddrucken hos den förfarne Fjalar. Gille är ypperst, då var gäst går hem med sinnen i full sans.
15. Tyst och klok vare konungason, och djärv, när strid står; munter och glad bland män envar, tills han av döden drabbas!
16. Ovis man tror sig alltid skola leva, om för vapens kifte han sig aktar, men ålderdomen giver honom ingen frid, fast honom spjuten spara.
17. En gäck stirrar, när han till gille kommer; han talar om allt eller tiger; på samma gång, som en

sup han får, då är det slut med hans slughet.

18. Blott den vet, som vida reser och fjärran farit har, vad lynnesart leder envar. Han vet, vad vett är.
19. Håll ej på hornet, drick dock hovsamt själv, tala, vad som höves, eller tig! För det okynnet ingen dig tadlar, att du tidigt sängen söker.
20. Glupske slukaren, om besinning han ej vet, äter sig ohälsa. Löje skaffar ofta i lag med okloka åt enfaldig man hans mage.
21. Hjordar veta när vända hem de skola, och gånga då från gräset, men ovis man aldrig känner sin egen mages mått.
22. En eländig man och illasinnad gör hån åt vad som helst; det vet han icke, som han veta behövde, att honom fel ej fattas.
23. Ovis man alla nätter vakar, grubblar och grämer sig för allt; matt är han, när morgonen kommer; vedermödan är, som den var.
24. Ovis man tror alla vara vänner, som vänligt le; han förstår icke, fast de stämpla mot honom, om han bland sluga sitter.
25. Ovis man tror alla vara vänner, som vänligt le; när på tinget han kommer, det ter sig klart, att få hans talan föra.
26. Ovis man tror sig allt veta. när i vrå i skygd han vistas; men slätt han vet, vad han svara skall, när män hans förmåga fresta.
27. Ovis man, som bland andra kommer, gör bäst i att tyst förbliva; ingen vet, att han intet kan, om ej för ymnigt han ordar. Ingen känner den, som ingenting vet, om icke för ymnigt han ordar.
28. Klok den synes, som kunnig är att spörja och spörsmål besvara. Hemligt aldrig kan hållas sådant, som går ifrån mun till mun.
29. Alltför mycket talar, den som aldrig tiger, av ord med ingen mening. Hastig tunga, som ej hålles i styr, ofta sig ofärd pratar.
30. Till ögnagyckel skall man annan ej hava, om han gör som gäst besök. Klok mången tyckes, om han ej tilltalas, och helskinnad hållas han får.
31. Klok förefaller, den till flykten tager, en gäst, som är hånfull mot gäst. Föga den vet, som flinar vid måltid, om han med gramsne ej glammar.
32. Många män med mångprövad vänskap gyckla med varandra vid gillet. Alltid det är ett upphov till strid, att gäst tvistar med gäst.
33. På morgonen en man, sig måltid rikligt skaffe, om han till bekanta ej kommer; annars sitter han och snappar, som svulten han vore, och kan föga fråga.
34. Stor omväg till ovän är, fast vid vägen hans stuga stode; men till god vän på gen vägar, vore han än fjärran faren.
35. Gå skall man, ej är gott, att gäst är ständigt på samma ställe. Ljuv bliver led, om länge kvar på en annans bänk han bliver.
36. Ett bo är bäst, fast blott helt litet, herre är hemma envar. Fast man tågor har till tak och blott två getter äger, är det bättre än bedja om mat.
37. Ett bo är bäst, fast blott helt litet, herre är hemma envar. blödande är hjärtat på den, som bedja

skall sig mat till varje mål.

38. Från sina vapen ej vike en man på fältet ett enda fjät, ty ovisst är att veta, när ute på vägen spjutets spets kan tarvas.
39. Ej så givmild man eller gästfri jag fann, att ej åt gåvor han gladdes, eller så litet snål på sitt gods, att led vore lön, om han finge.
40. Den som välstånd förvärvat har, skall torftighet ej tåla; ofta spars åt okär, vad åt älskling var ämnat; mycket går värre, än man väntat.
41. Med vapen och kläder glädje vänner varandra! Själv man skönjer det bäst. Genom gengåvor vänskapen varar längst; om annars det vill sig väl.
42. Till sin vän skall man vän vara och vedergälla gåva med gåva; med löje skall man löje gälda och försök att lura med lögn.
43. Till sin vän skall man vän vara, till honom och hans vän; men till oväns vän skall ingen man någonsin vän vara.
44. Vet du, om vän du har, som du väl tror och gott av honom vill hava; förtrolig skall du vara och vängåvor skifta, träffa honom titt och ofta.
45. Om du har en annan, som du illa tror, och av honom dock gott vill hava; fagert skall du tala men falskt tänka och vedergälla list med lögn.
46. Ytterligare gäller om den, du illa tror och vars onda sinne du anar: mot honom skall du le och låtsa vänskap; samma gåva åt givaren gälda.
47. Ung var jag fordom och for ensammen, då råkade jag vilse om vägen; jag tyckte mig rik, då jag träffade en annan: man är mans gamman.
48. Modiga och givmilda män leva bäst, nära sällan sorg; men fåvitsk man fruktar allt möjligt, sörjer alltid snål vid gåvor.
49. Med kläderna mina jag klädde på fältet tvänne gubbar av trä; hela karlar de tycktes, när en klut de hade; nesligt är naken vara.
50. Tallen torkar, som på tomten står, och ej skyddas av bark eller barr; så är ock en, som ingen älskar. Vi skall han länge leva?
51. Om ock hetare än eld med osäkra vänner brinner fem dagars fred, så slocknar den dock, när sex de bliva, och vissnar all vänskap.
52. Mycket skall ej mannen giva, ofta får han lovord för litet; med hälften av en bulle och med bägare på lut vann jag mig en vän.
53. Små sandstränder, små sjöar, små äro människors sinnen. Ej samtliga män fingo samma visdom; ovis överallt är enhälf.
54. Medelmåttigt klok var man skall vara, aldrig vara alltför klok. Bland män är livet mest fagert för dem, som väl veta mycket.
55. Medelmåttigt klok var man skall vara, aldrig vara alltför klok. Klok mans sinne är sällan glatt, om allvis han är, som det äger.
56. Medelmåttigt klok var man skall vara, aldrig vara alltför klok. Sitt öde vete ingen på förhand; då är honom sorglösast sinnet.
57. Brand brinner av brand, tills han brunnen är, låga tändes av låga. Den ene för den andre genom

ord blir känd, och den alltför slöe genom slapphet.

58. Arla stige upp, den som äga vill en annan egendom eller liv! Sällan liggande ulv ett lårstycke får eller sovande man seger.
59. Arla stige upp som har arbetsfolk få, och tage med sin syssla i tu! Mycket försinkas för den, om morgonen sover; rask är till hälften rik.
60. Av torrt trä och taknäver en man måttet känner, och vad ved vara kan ett helt kvartal eller halvår.
61. Tvagen och mått ride mannen till tinget, fast klen han är klädd! Över skor och knäbyxor ej skamsen någon vare, ej heller över hästen, fast han har en dålig!
62. Han far och fikar med framåtböjt huvud örnen på urgammalt hav; så ock den man, som bland många kommer och har förespråkare få.
63. Frågor den göre och give svar, som klok vill kallas! En må få veta, en andre icke; veta det tre, så vet världen.
64. En klok man skall kuva sitt lynne, sin härsklystnad hålla i tygel. Då han märker, när bland modiga han kommer, att ingen är djärv framför alla.
65. För de ord, som till andra man har sagt, ofta man bitter får böta.
66. Mycket för tidigt kom jag på många ställen men alltför sent på somliga; drucket var ölet, obryggt ibland; sällan kommer led till lags.
67. Här och var man mig hem hade bjudit, om ej mat till målen jag behövt, eller två lår hängt hos den trofaste vännen, sedan ett jag ätit hade.
68. Elden är bäst för barn av människor och solens syn, och om sin hälsa man hava får och leva utan last.
69. En man är ej olycklig, fast usel till hälsan; mången är av söner säll, mången av fränder, mången av fullt upp med gods, mången av välgjort verk.
70. Bättre är leva än att liv sakna; vid liv, får sig karl alltid ko. Eld såg jag brinna i bål åt den rike, och död låg han utanför dörren.
71. Den halte rider häst, den handen mist, blir herde, den döve duger i strid. Blind är bättre än att bränd vara; ej av någon nytta är liket.
72. En son är bättre, fastän sent född, sedan faderns levnad är liden. Sällan bautastenar man ser vid vägen, om ej frände över frände dem rest.
73. Två äro stridsmän: tungan dödar huvudet; under varje päls jag väntar en hand.
74. Med fröjd den natten motser, som matsäck har att njuta, Kort räcka skepps rår, höstnatt hastigt skiftar. På fem dagar växlar vädret mycket men mer på en månad.
75. Den icke något vet, som ingenting vet; av rikedom mången röjes som narr. Den ene är rik, den andre fattig, lägg ej den det till last!
76. Fä dör, fränder dö, även själv skiljes du hädan, men eftermålet aldrig dör för envar, som ett gott har vunnit.

1. Fä dör, fränder dö, även själv skiljes du hädan, men ett vet jag, som aldrig dör, domen över död man.
2. Fulla fårfallor såg jag hos Fitjungs söner, nu traska de med tiggarens stav. Överflöd är som en ögonblink, vankelmodigast av vänner.
3. En ovis man, om han erhålla kan gods eller kvinnors gunst, hans stolthet växer, men förståndet icke, i dårskap går han duktigt långt.
4. Det rönes då, när om runor du spörjer, om de stavar, som från gudarne stamma, som höga makter höggo, och skaldefebern skar, då tyckes det bäst, att han tiger.
5. Om kvällen skall dagen prisas, gift kvinna, då hon bränd är, svärdet, då det frestat är, flicka, då hon gift är; is, då man över kommer, öl, då det drucket är.
6. I blåsväder skall skog man fälla, i bris ro ut på öppet hav, i mörkret med mö språka, ty många är dagens ögon. Å skepp skall man fart göra och skölden till skydd hava, till fäktning svärdet och flickan att kyssa.
7. Vid eld skall man öl dricka, på isen skridsko åka, en kamp skall man mager köpa, en klinga med rost uppå; hemma skall man höst göda men hund i fäbod.
8. På ord av en mö må ingen man lita, eller tro på gift kvinnas tal; ty på rullande hjul deras hjärta är skapat, föränderlighet i bröstet inlagd.
9. Bristande båge, brinnande låga, glupande ulv, gormande kråka, grymtande svin, gran utan rot, växande våg, vällande gryta.
10. Flygande spjut, fallande bölja, is, blott nattgammal, orm i ring, bruds ord i bädden, ett brustet svärd, björnens lek, ett barn av en konung.
11. En sjuk kalv, en självrådig träl, en foglig vala, de nyss fallne i striden.
12. Tidigt sådd åker må ingen tro, och ej för snart sin son; av vädret beror åkern, av sitt vett sonen, båda tvivelaktiga ting.
13. Din broders mördare, om han mötes på vägen, ett halvbrunnet hus, en häst, än så snabb,
 - ty borta är gagnet, om ett ben skadas - ingen vare så lättrogen, att han litar på allt detta!

14. Kärlek av kvinnor, som känna falskhet, är som med häst utan broddar på hal is åka med en yster tvååring och illa tämd, eller i stickande storm med ett styreslöst skepp eller som halt man på töfjäll skulle taga en ren.
15. Bar sanning jag talar, ty båda jag känner: karlars tro mot kvinnor även vacklar. Då tala vi fagrast, när vi falskast tänka, det snärjer ock kloka sinnen.
16. Fagert skall man tala, friarskänk bjuda, om en flickas kärlek man vill få, den ljuslätta ungmöns älsklighet prisa; då får, den som friar.
17. För älskog lasta aldrig man skall sin nästa någonsin; ofta verkar på den vise men på vettlös man ej bedårande däjlighet.
18. Ty ingalunda lasta en annan man skall för fel, som är fleras; till galna från kloka gör karlars söner älskogs mäktiga åtrå.
19. Blott själen gömmer, vad i hjärtat bor, ensam sin känsla han känner. Ingen sjukdom är värre för en själfull man än att leva, med intet belåten.
20. Det varsnade jag, då i vassen jag satt för att möta min älskade mö; kött och blod mig min käreasta var, och dock jag ingenting av henne fick.
21. Billings mö jag i bädden fann solvit sova. En jarls härlighet höll jag för intet mot att med denna förlederska leva.
22. »Nära afton du, Oden, skall komma, om mö di dig vinna vill; allt går illa, om ej ensamma vi slik sak veta.»
23. Åter jag kom och älska mig tyckte; vist var ej, vad jag ville. Jag hoppades då, att jag hava skulle all hennes kärlek och tjusning.
24. När jag kom fram, fick jag där se hela vakten av kämpar vaken, med burna bloss och brinnande ljus; min väg sig visade farlig.
25. Och nära morgonen, när jag närmade mig åter, då sov salens vakt. En hynda jag då fann på det hulda vivets bädd bunden ligga.
26. Mången mö god, om man mönstrar noga, lätt ändrar sitt lynne mot män. Det jag rönte, när jag rådklok mö till lättsinne lockade; allehanda smälek den sluga mig ådrog, och intet jag fick av den flickan.
27. Man skall glad i hemmet vara. och glamma med gäster, dock förståndigt man sörje för sitt; minnesgod och målför, om man mångvis vill vara, omtala ofta det goda. Ärkenöt den heter, som har intet att säga; det är de ovisas art.
28. Aldrig jätte jag besökte, nu är åter jag kommen; där föga jag fick med att tiga. Ej få ord till min fromma jag talte i Suttungs salar.

1. Gunnlod mig gav på guldstolen en dryck av det dyrbara mjödet. En lumpen lön lät jag henne få för hennes ärliga ömhet, för hennes lidelses längtan.
2. Borrens mun lät jag bana mig väg och gång i stenen gnaga; jag över och under omgavs av jättars väg; då gällde det hals och huvud.
3. Av skickligt vunnen skönhet har jag skickligt mig begagnat, den kunnige föga fattas; ty Odrörer har nu upp kommit, dit, där människor bygga och bo.
4. Ovisst är, om än jag kommit igen från jättars gårdar, om ej av Gunnlod jag hjälpts, den goda flickan, som jag fick i famnen sluta.
5. Följande dag rimtursarne att fråga gingo om den Höges gifte i den Höges sal; efter Bolverk de sporde, om tillbaka han kommit eller Suttung ihjäl honom slagit.
6. Ed på ring tror jag Oden avlagt hava; hur kan man på hans löften lita? Med svek han mjödet från Sutting tog, och i gråt han lämnade Gunnlod.
7. Tid är att förtälja på talarens stol, som vid Urds brunn är. Jag såg och teg, jag såg och tänkte, jag lyssnade till männens mål. Om runor hörde jag dem tala, om råd de ej heller tego, vid den Höges sal, i den Höges sal hörde jag sägas så.
8. Jag råder dig, Loddfavner, men råd må du taga; du får fördel, om du följer dem, de bli goda att begagna. Stig ej upp om natten, om du ej är ute och spanar eller måste ut på gården gå!
9. Jag råder dig, Loddfavner, men råd må du taga; du får fördel, om du följer dem, de bli goda att begagna. Sov ej hos kvinna, som är kunnig i trolldom, så att hon i famnen dig fångslar!
10. Hon gör det så, att du ger varken akt, om till ting eller konungen du kallas; mat du vill ej hava eller människors umgänge; sorgsen går du att sova.
11. Jag råder dig, Loddfavner, men råd må du taga; du får fördel, om du följer dem, de bli goda att begagna. En annans hustru du aldrig locke att förtroligt med dig tala!
12. Jag råder dig, Loddfavner, men råd må du taga; du får fördel, om du följer dem, de bli goda att

begagna. Om på fjäll eller fjärd du fara lyster skaffa dig riklig reskost!

13. Jag råder dig, Loddfavner, men råd må du taga; du får fördel, om du följer dem, de bli goda att begagna. En elak man du aldrig låte höra vad otur dig hänt; ty av en elak man du aldrig får för lämnat förtroende lön.
14. Svårt tilltygad såg jag en man genom ord av en ond kvinna; falsk tunga tog hans liv, och dock ej för sann sak.
15. Jag råder dig, Loddfavner, men råd må du taga; du får fördel, om du följer dem, de bli goda att begagna. Vet, om en vän du har, som du väl tror, far träget att honom träffa; ty av ris höljes och högt gräs den väg, som ingen vandrar.
16. Jag råder dig, Loddfavner, men råd må du taga; du får fördel, om du följer dem, de bli goda att begagna. En god man du locke till gamman och förtrolighet; lär dig tjusa folk att hålla dig kär!
17. Jag råder dig, Loddfavner, men råd må du taga; du får fördel, om du följer dem, de bli goda att begagna. När du får en vän, den förste var aldrig att våldsamt vänskapen slita; sorg fräter hjärtat, när man säga ej får för någon hela sin hug.
18. Jag råder dig, Loddfavner, men råd må du taga; du får fördel, om du följer dem, de bli goda att begagna. Ord skifta, aldrig du skall med dåraktig dumbom.
19. Ty av illasinnad man du aldrig skall få gott med gott lönat. Men en god man dig gagnar med sitt lov och gör dig omtyckt av andra.
20. Lik släktskap är vänskap, då man säga får en annan hela sin hug. Allt är bättre än vara brått föränderlig; den är ej vän, som blott välkommet säger.
21. Jag råder dig, Loddfavner, men råd må du taga; du får fördel, om du följer dem, de bli goda att begagna. Tre ord icke växla i träta med en usling; den bättre är ofta böjlig, när den sämre slår.
22. Jag råder dig, Loddfavner, men råd må du taga; du får fördel, om du följer dem, de bli goda att begagna. Skomakare var ej eller skaftmakare annat än åt dig själv; om sokn är illa skapad eller skaftet snett, då önskas över dig ont.
23. Jag råder dig, Loddfavner, men råd må du taga; du får fördel, om du följer dem, de bli goda att begagna. Om ont du märker, säg, att ont det är, och giv ej din fiende frid.
24. Jag råder dig, Loddfavner, men råd må du taga; du får fördel, om du följer dem, de bli goda att begagna. Åt ont glad aldrig var, men gläds åt det goda!
25. Jag råder dig, Loddfavner, men råd må du taga; du får fördel, om du följer dem, de bli goda att begagna. I träffningens tummel titta ej uppåt
 - dödlig fruktan drabbar männen - att icke förtrollning dig träffar.
26. Jag råder dig, Loddfavner, men råd må du taga; du får fördel, om du följer dem, de bli goda att begagna. Om hos god kvinna du vill komma i ynnest och få fägnad av, fagert skall du lova och fast löftet hålla; den blir glad, som får något gott.
27. Jag råder dig, Loddfavner, men råd må du taga; du får fördel, om du följer dem, de bli goda att begagna. Varsam ber jag dig vara, dock ej alltför varsam. Var med ölet varsammast och med annas hustru, och med det tredje, att ej dig toppride tjuvar.
28. Jag råder dig, Loddfavner, men råd må du taga; du får fördel, om du följer dem, de bli goda att begagna. Till hån och löje hav aldrig gäst eller främling, som färdas!
29. Ofta illa veta, de som inne sitta, vad slags folk, som farande komma. Ingen är så bra, att ej brist

han äger, eller så dålig, att till intet han duger.

30. Jag råder dig, Loddfavner, men råd må du taga; du får fördel, om du följer dem, de bli goda att begagna. Åt åldrig talare du aldrig må skratta; ofta gott är, vad de gamle säga. Ofta ur skruppet skinn skarptänkta ord komma, sådant som hänger bland hudar och slänger bland småskinn och lätt dinglar bland löpmagar.
31. Jag råder dig, Loddfavner, men råd må du taga; du får fördel, om du följer dem, de bli goda att begagna. En gäst du skall ej skymfa eller jaga på porten; fägna den fattige väl!
32. Ej svag är den dörrtapp, som svänga skall och öppna för alla. En ring du dock giv, eller på din rygg allt ont de dig önska.
33. Jag råder dig, Loddfavner, men råd må du taga; du får fördel, om du följer dem, de bli goda att begagna. Då öl du dricker, sök hjälp av jordens kraft, ty jord mot ölrus hjälper och eld mot sjukdomar, ek ger avföring, ax skyddar för trolldom, mjöldryga mot bräck, månen mot rasande, bete mot bitsjuka, bot mot ont äro runor, mot fluss är fast mark.
34. Jag vet, att jag hängde på det vindiga trädet nio hela nätter, djupt stungen med spjut och given åt Oden, jag själv åt mig själv, uppe i det träd, varom ingen vet, av vad rot det runnit upp.
35. Man bröd mig ej bar eller bjöd mig horn, skarpt jag nedåt skådade; jag tog upp runor, med rop jag tog dem, så föll jag åter därifrån.
36. Nio kraftsånger lärde jag av namnkunnig son till Boltorn, Bestlas fader, och en dryck jag fick, av det dyrbara mjödet, som östes ur Odrörer.
37. Då tog jag att förkovras och kunnig vara, att växa och väl trivas; ord mig av ord ord skapade, verk mig av verk verk alstrade.

1. Runor skall du finna, rätt uttydda stavar, mycket stora stavar, mycket starka stavar, som

skaldefadern skar och gudamakter grovo och de rådandes herre ristade.

2. Oden bland asarne men för alferna Dain och Dvalin för dvärgarna, Allsvinn åt jättar gjorde runor, några runor jag ristade själv.
3. Vet du, hur du rista skall? Vet du, hur du reda skall? Vet du, hur du färga skall? Vet du, hur du fresta skall? Vet du, hur du bedja skall? Vet du, hur du blota skall? Vet du, hur du sända skall? Vet du, hur du slopa skall?
4. Bättre är intet bedja än att blota för mycket; gåva önskar, att gengåva gives. Bättre är intet sända än alltför mycket slopa. Så ristade Tund före tidsåldrarna, när han reste sig upp, när han återkom.
5. De kraftsånger kan jag, som ej konungens maka och ingen mans ättling kan. Hjälp heter en, och hjälpa dig den skall mot processer och sorger och samtliga lidanden.
6. Den nästa, jag kan, är nödig för dem, som vilja som läkare leva.
7. Den tredje jag kan, om det tarvas mig få fjättrar åt fiender mina; eggen jag dövar på mina ovänners svärd, att deras klingor och knölpåkar ej bita.
8. Den fjärde jag kan, om fiender på mig med band ha lemmarne bundit. Galder jag sjunger, så att gå jag kan; från foten fjättern springer och från handen handkloven.
9. Den femte jag kan, om fiendepil skjuten jag falla i flocken ser; så häftigt han ej flyger, att jag hejdar honom ej, om blott min syn honom sett.
10. Den sjätte jag säger, om mig sårar en man genom runor på rötter av träd, och för denne fyr, som min fiendskap kräver, det blir menligt mera än för mig.
11. Den sjunde jag kan, om själva salen jag ser brinna kring bänkat lag; lågan slår ej så högt att jag släcker den ej, slik galder, som jag säga kan.
12. Den åttonde jag kan, som för alla är lämplig att lära; när hat uppstår bland hövdings söner, jag botar det brått.
13. Den nionde jag kan, om mig nöd hotar, att bärga min båt på hav; vinden jag stillar på vågen ute och sjunger all sjö i sömn.
14. Den tionde jag kan, om trollkvinnor jag ser högt i luften leka. Jag vållar det så, att de vilse fara om skepnaden, de själva äga, om själen, som de själva ha.
15. Den elfte jag kan, om till örlog jag skall gå med gamla vänner. Under sköldarna jag sjunger, och de skynda med kraft utan sår till slaget, utan sår från slaget, komma helbrägda från vad som helst.
16. Den tolfte jag kan, om uppi träd jag ser hängda döda dingla. Så ristar jag och runor färgar, att den kroppen kommer och talar mig till.
17. Den trettonde jag brukar, om ett barn jag skall genom vattenösning viga. Stupa han skall ej, fast i strid han kommer, ej segnar denne krigare för svärd.
18. Den fjortonde jag kan, om för folkets skara jag skall tälja gudars tal; asar och alfer jag alla vet besked om; den ej kunnig är, det ej kan.
19. Den femtonde jag kan, som Tjodreyrer sjöng, en dvärg framför Dellings dörr; kraft han sjöng åt asar och åt alfer framgång, förstånd åt stridernas gud.
20. Den sextonde jag kan, om den sluga möns lidelse och lust jag vill hava. Hågen jag vänder hos

vitarmad kvinna och förändrar all hennes själ.

21. Den sjuttonde jag kan, att sent skiljes från mig den ungmö, jag älskar. Dessa sånger du sakna skall länge, Loddfavner. Men de äro goda som gåva, nyttiga att nå, behöfliga att hava.
22. Den adertonde jag kan, som jag aldrig lär åt mö eller mans hustru - allt är bäst, som man ensam kan; det är sångens slut - utom åt henne som med armen mig famnar eller åt mig syster är.
23. Nu är den Höges sång framsagd i den Höges sal, gagnrik för människors söner, gagnlös för jättars söner. Hell den, som framsade! Hell den, som kan! Njute gott, den som begrep! Lycklige de, som lyssnat!

Sången om Vavtrudner

Oden sade: 1. »Råd du mig nu, Frigg, då fara att gästa Vavtrudner jag vill! Högst ivrig är jag att allvise jättens forntidskunskap fresta.»

Frigg sade: 2. »Hemma jag ville hålla Härjafader kvar i gudarnes gårdar, ty ingen jätte jag jämnstark känner med Vavtrudner vara.»

Oden sade: 3. »Mycket jag for, mycket jag frestade, mycket jag makterna provat; det vill jag nu veta, hurudana Vavtrudners salar mig synas.»

Frigg sade: 4. »Lycklig du fare! Lycklig du åter komme! Lycklig du på vägen vare! Må, människors fader, din förmåga stå bi, då du samtal söker med jätten!»

1. For så Oden att fresta jättens vida frejdade visdom. Anländ till salen, som Ims fader ägde, gick Ygg genast in.

Oden sade: 6. »Hell dig, Vavtrudner, nu till hallen är jag kommen att se dig själv, där du sitter. Först vill jag veta, om vis du är och gömmande all kunskap, jätte.»

Vavtrudner sade: 7. »Vem är den man, som i min sal slungar ut slika ord? Ut du ej kommer ur vår sal, är av oss du icke visast.»

Oden sade: 8. »Gagnråd jag heter: nyss, av gången tröttad, törstig jag trädde i din sal. Länga jag färdats, längtar att hälsas och att mig du mottager, jätte.»

Vavtrudner sade: 9. »Vi står du då, Gagnråd, på golvet och talar? Sätt dig på bänk i salen! Utröna skall vi, om åldrige talarn vet mer eller mindre än gästen.»

Oden sade: 10. »Ringa man, som till rik man kommer, tale, vad som hövs, eller tige. Ordsvall tänker jag illa båtar den, som kommer till kallsinning värd.»

Vavtrudner sade: 11. »Säg mig, Gagnråd, då på golvet du vill fresta din framgång, hur den hästen heter, som drager dagen över människor var morgon!»

Oden sade: 12. »Skinfaxe han kallas, som den klara dagen var morgon över människor drar. För den bästa av hästar han hålles av reidgoter, ljus sprider springarens man.»

Vavtrudner sade: 13. »Säg mig, Gagnråd, då på golvet du vill fresta din framgång, hur den hästen heter, som från öster drager natten över nådiga gudar!»

Oden sade: 14. »Rimfaxe heter den häst, som drager var natt över nådige gudar; ur munnen från betslet var morgon det droppar, och så kommer dagg i dalar.»

Vavtrudner sade: 15. »Säg mig, Gagnråd, då på golvet du vill fresta din framgång, hur den å heter, som åtskiljer jättars och gudars jord!»

Oden sade: 16. »Iving heter ån, som åtskiljer jättars och gudars jord; öppen skall hon rinna i alla tider, is bliver ej på den ån.»

Vavtrudner sade: 17. »Säg mig, Gagnråd, då på golvet du vill fresta din framgång, vad den slätt heter, där till slag mötas Surt och de milda makter!»

Oden sade: 18. »Vigrid heter slätten, där till slag mötas Surt och de milda makter; åt alla håll är den hundra mil, denna valplats dem visats an.»

Vavtrudner sade: 19. »Gäst, du kunnig är. Till jättens bänk kom! Låt oss sitta tillsammans och tala! Om huvudet, främling, i hallen vi slå vad, vem som av oss är visast.»

Oden sade: 20. »Säg du ett, om du äger förstånd och du, Vavtrudner, vet det, vadan jorden först kom, du kunnige jätte, eller den höga himlen!»

Vavtrudner sade: 21. »Av Ymers kött åstadkoms jorden och av benen berg; av rimfrostjättens huvudskål himlen blev skapad, böljan av hans blod.»

Oden sade: 22. »Säg du det andra, om insikt du äger, och du, Vavtrudner, vet det, vadan månen kom, som över människor far, sammaledes ock solen!»

Vavtrudner sade: 23. »Mundelföre heter han, som är månens fader, sammaledes också solens. På

himlen vandra de varje dag skola för människorna tiden att tälja.»

Oden sade: 24. »Säg du det tredje, då man talar om din kunskap och du, Vavtrudner, vet det, vadan dagen kom som drager över människor, eller natten med nedan!»

Vavtrudner sade: 25. »Delling han heter, han är dagens fader, men natten av Norve föddes; ny och nedan skapade nådiga gudar att för människorna tiden tälja.»

Oden sade: 26. »Säg du det fjärde, då du frejdad är för kunskap och du, Vavtrudner, vet det, vadan vintern först kom eller varma sommaren bland visa gudar att vara!»

Vavtrudner sade: 27. »Vindsval han heter, som är vinterns fader, men Svasud är sommarens.»

Oden sade: 28. »Säg du det femte, då du frejdad är för kunskap och du, Vavtrudner, vet det, vem äldst av asar eller Ymers fränder i urtiden alstrades!»

Vavtrudner sade: 29. »Ett jätteantal vintrar, innan jorden var skapad, vart Bergelmer boren; äldre var Trudgelmer, och än äldre Aurgelmer, hans fader och farfader.»

Oden sade: 30. »Säg du det sjätte, då man skicklig dig kallar och du, Vavtrudner, vet det, varifrån jätten Aurgelmer bland jättars söner först kom, du kunnige jätte!»

Vavtrudner sade: 31. »Ur Elivågor etterdroppar stänkte; det växte, tills det vart till en jätte; därav våra ätter allesammans kommit, äro därför alla elaka.»

Oden sade: 32. »Säg du det sjunde, då man skicklig dig kallar och du, Vavtrudner, vet det, huru barn han fick den bålde jätten, då ej till gifte jättekvinna fanns!»

Vavtrudner sade: 33. »Under armen växte på väldige rimtursen mö och man tillsammans; fot med fot födde åt jätten, den vise, en sexhövdad son.»

Oden sade: 34. »Säg du det åttonde, då du anses kunnig, och du, Vavtrudner, vet det, vad det första är, du minnes, och det fjärmaste, du vet, du gömmer all kunskap, jätte!»

Vavtrudner sade: 35. »Ett jätteantal vintrar, innan jorden var skapad, vart Bergelmer boren; det är det första jag minnes, när förfarne jätten på urholkad ökstock lades.»

Oden sade: 36. »Säg du det nionde, då du nämnes vis och du, Vavtrudner, vet det, varifrån vinden kommer, som över vågen far! Aldrig man skönjer honom själv.»

Vavtrudner sade: 37. »Räsvälg han heter, som vid himlens ända sitter, en jätte med örns utseende; av hans vingar säges vinden komma, som far över alla folk.»

Oden sade: 38. »Säg du det tionde, då förtälja om gudars alla öden du, Vavtrudner, vet, varifrån Njord kom in bland asars söner, - över tallösa altare och tempel han råder - fast åt fader bland asar han ej föddes!»

Vavtrudner sade: 39. »I Vanahem han skaptas av visa makter och gavs som gisslan åt gudar; i åldrarnes ände skall han åter komma hem till de visa vaner.»

Oden sade: 40. »Säg du det elfte var med svärd de i gården var dag skifta duktiga hugg; de kora, vem skall falla, och från kampen rida, sitta sedan försona tillsammans.»

Vavtrudner sade: 41. »Alla einhärjar i Odens gårdar var dag skifta duktiga hugg, kora, vem skall falla, och från kampen rida, sitta sedan försonta tillsammans.»

Oden sade: 42. »Säg du det tolfte, hur förtälja om gudars alla öden du, Vavtrudner, vet; var hemlighet om jättar och jämväl alla gudar på det sannaste du säger, du jätte, som gömmer all vishet!»

Vavtrudner sade: 43. »Om jättars hemlighet och jämväl alla gudars jag sanning kan säga, ty till varje värld jag vandrat har, till nio världar kom jag, ända nedom Nivlhel, hit avlida döda från Hel.»

Oden sade: 44. »Mycket for jag, mycket jag frestade, mycket jag makterna provat. Vad för människor leva, medan den långa fimbulvintern varar i världen?»

Vavtrudner sade: 45. »Liv och Leivtraser, och leva de skola, gömda i Hoddmimers hult; morgondagg till mat de hava; de bliva människornas moder och fader.»

Oden sade: 46. »Mycket for jag, mycket jag frestade, mycket jag makterna provat. Vadan kommer sol på den släta himlen, när ulven denna sol hunnit upp?»

Vavtrudner sade: 47. »Alvrodul föder en fager dotter, innan henne ulven hunnit upp; hon skall gå, när gudarne dö, en mö på sin moders vägar.»

Oden sade: 48. »Mycket for jag, mycket jag frestade, mycket jag makterna provat. Vilka äro de flickor, som fara över havet, och med kloket och kunskap färdas?»

Vavtrudner sade: 49. »Tre väldiga floder falla över bygden, som Mogtrasers möar behärska; ödets gudinnor de enda i världen, dock bland jättar de fötts och fostrats.»

Oden sade: 50. »Mycket for jag, mycket jag frestade, mycket jag makterna provat. Vilka asar råda för gudarnes ägor, då Surts låga slocknar?»

Vavtrudner sade: 51. »Vidar bor och Vale i de vigda gudaboningar, när Surts låga slocknar; Mode och Magne skola Mjollner hava, då Vingners strid har stannat.»

Oden sade: 52. »Mycket for jag, mycket jag frestade, mycket jag makterna provat. Vad blir Oden till undergång, då alla gudar förgås?»

Vavtrudner sade: 53. »Ulven skall sluka Aldafader, men honom skall Vidar hämna; kalla käftar han klyva skall på vargen i stridens stund.»

Oden sade: 54. »Mycket for jag, mycket jag frestade, mycket jag makterna provat. Vad sade Oden i sonens öra, innan denne å bålet bars?»

Vavtrudner sade: 55. »Ingen vet, vad du i urtiden sade i örat på sonen. Med åt fallet vigd mun min forntids kunskap och gudars öden jag omtalt. Med Oden själv jag skiftat visdimsord; du av alla väsen är visast.»

Sången om Grimner

Om konung Raudungs söner

Konung Raudung hade två söner, den ene hette Agnar, den andre Geirröd. Agnar var tio år men Geirröd åtta år. De rodde båda i båt med sina drag till småfiske. Vinden drev dem ut på havet. I nattens mörker slogs båten sönder mot land, de gingo upp och träffade en fattig bonde. Där voro de om vintern. Bondhustrun fostrade Agnar men mannen fostrade Geirröd och lärde honom att skicka sig. Om våren gav mannen dem en farkost. Men när hustrun och han ledsagade dem till stranden, talade mannen enskilt med Geirröd. De fingo vind och kommo till sin faders landningsplats. Geirröd var framtill i farkosten; han sprang upp på land men stötte ut farkosten och sade: »Far du nu de onda i våld!» Farkosten drev ut i havet. Men Geirröd gick upp till staden; där blev han väl mottagen, men hans fader hade då avlidit. Geirröd togs då till konung och blev en ansedd man.

Oden och Frigg sutto i Lidskjalv och sågo kring alla världar. Oden sade: »Ser du Agnar, din fosterson, där han avlar barn med en jättekvinna i hålan? Men Geirröd, min fosterson, är konung och råder över ett land.» Frigg säger: »Han är så snål på mat, att han pinar sina gäster, om han tycker, att det kommer för många.» Oden säger, att det är lögn; de slå vad om denna sak. Frigg sände sin kammartärna Fulla till Geirröd. Hon bad konungen taga sig i akt, att icke en trollkunnig man, som kommit in i landet, skulle förhäxa honom, och sade det vara kännemärke på honom, att ingen hund var så arg, att han skulle rusa på honom. Men det var alldeles osant prat, att konung Geirröd icke var frikostig på mat, och dock låter han fasttaga den man, som hundarna icke vilja angripa. Denne var klädd i blå kappa och kallade sig Grimner och sade icke mer om sig, fast han blev åtspord. Konungen lät pina honom till bekännelse och sätta honom mellan två eldar, och satt han där i åtta dagar. Konung Geirröd hade en tio år gammal son, som hette Agnar efter hans broder. Agnar gick till Grimner och gav honom ett horn fullt att dricka och sade, att hans fader gjorde honom illa, då han pinade denne man utan sak. Grimner drack därav; då var elden så vitt kommen, att kappan brann på Grimner. Han sade:

1. »Het är du, eld, och nästan alltför stor. Gå fjärran från mig, fyr! Ludna kappan svedes, fast jag lyfter den upp, fällen för mig brinner.
2. Åtta nätter satt jag mellan eldarne här, och ingen människa mat mig bjöd, utom Agnar allena, som ensam skall råda, Geirröds son, över goter.
3. Lycklig blir du, Agnar, då lycklig dig beder Veratyr vara; för en enda dryck dig aldrig skall bättre lön lämnas.
4. Det land är heligt, som jag ligga ser asar och alfer nära, och i Trudheim skall Tor vara, tills alla gudar förgås.

1. Ydalar det heter, där Ull åt sig har sina salar byggt; Alvheim gåvo gudarne till tandskänk åt Frej i fjärran urtid.
2. En tredje är den gård, där goda makter med silver salarna täckt; Valaskjalv den heter, som vist åt sig asagud i urtiden byggt.

1. Söckvabäck heter den fjärde, men däröver svala böljor brusa fram; Oden och Saga i all tid där dricka glada ur kärl av guld.
2. Gladsheim heter den femte, där guldglänsande Valhall sig vidsträckt reser; där väljer Ropt varje

dag hjältar, som vapendöd ljutit.

3. Lätt de alla, som till Oden komma, känna kynnet av hans sal; spjutskaft äro sparrar, spån på taket sköldar, och brynjor på bänkarna strödda.
4. Lätt de alla, som till Oden komma, känna kynnet av hans sal; en varg hänger väster om dörren, en örn ovanför svävar.
5. Trymheim heter den sjätte, där Tjatse bodde, den mycket mäktige jätten; där bor nu Skade, gudars brud den ljusa, på faderns forna tomter.
6. Breidablick är den sjunde, och Balder har där åt sig byggt salar; å det land, där ligga jag vet minst av menlighet.
7. Himinbjorg är den åttonde, och Heimdall där säges över helgedomarna härska; i sitt trevna hus tömmer gudaväktarn glad sitt goda mjöd.
8. Folkvang är den nionde, och Freja där råder för hur sittplats i sal skall fördelas; hälften av de fallna har hon att välja, den andra Oden har.
9. Glitner är den tionde; på guldstolpar stödd och med silver takad är salen. Forsete bor där, fredsdomaren, som stillar varje strid.
10. Noatun är den elfte, och Njord har där åt sig salar byggt; männens furste, som ej men har, för högtimrad helgedom råder.
11. Höljt av ris och högt gräs är Vidars land Vide; från hästens rygg, lysten att hämna sin fader, där sonen sig vara säger.
12. Andrimner låter i Eldrimner Särimner suden varda; av fläsket det bästa, men få veta, vad mat einhärjarne mättar.
13. Gene och Freke fodrar stridsvane högtberömde Härfader, men av vin endast vapenfrejdade Oden alltid lever.
14. Hugin och Munin var morgon flyga ut över världen vida; jag ängslas för Hugin, att ej åter han kommer, dock bekymras jag mera för Munin.
15. Tund tjuter och Tjodvitners fisk trives i floden; åns ström synes alltför stark att vadaöver Valglaumner.
16. Valgrind den heter, som varsnas på slätten, helig frmaför helig dörrgång; fornåldrig är grinden, och få veta, hur hon i lås är lyckt.
17. Fem hundra dörrar och fyrtio därtill tänker jag på Valhall vara; åttahundra einhärjar, gå på en gång ur var dörr, när till dust emot ulven de draga.
18. Fem hundra rum inalles och fyrtio därtill i Bilskirner byggda jag tänker; mig tyckes av hus, som takade äro, ett större än min sons ej stånda.
19. Heidrun heter geten, som på Härfaders sal står och gnager av Lärads grenar; en kanna skall hon fylla med det klara mjöd; det mjödet ej minskas kan.
20. Hjorten Eiktyrner heter, som på Härfaders sal står och gnager av Lärads grenar; från hans horn drypa droppar i Vergelmer, därifrån alla vatten välla.
21. Sid och Vid, Säkin och Äkin, Sval och Gunntro, Fjorm och Fimbultul, Rin och Rennande, Gipul och Gopul, Gomul och Geirvimul, kring gudars helgedom de gå; Tyn och Vin, Toll och Holl, Grad och Gunntorin.

22. Vidare heter en Vina, Vegsvinn en annan, den tredje Tjodnuma; Nyt och Not, Nonn och Ronn, Slid och Rid, Sylg och Ylg, Vid och Van, Vond och Strond, Gjoll och Leipt, de löpa människor nära och härifrån falla till Hel.
23. Kormt och Ormt och Kerlaugar två, över vilka Tor skall vada, varje dag, då att döma han går vid Yggdrasils ask, ty då brinner asarnes bro i låga och heta bli heliga vattnen.
24. Glad och Gyller, Gler och Skeidbrimer, Silvrintopp och Siner, Gisl och Falhovner, Gulltopp och Lettfete, dessa hästar asar hava var dag till att rida, när att döma de fara vid Yggdrasils ask.
25. Tre rötter stå åt tre håll ut från Yggdrasils ask. Hel bor under en, under den andra rimtursar, den tredje människor täcker.
26. Ratatosk heter ekorren, som ränna skall på Yggdrasils ask; örnens ord skall han uppifrån bära och säga dem för Nidhogg där nere.
27. Hjortar finnas ock fyra med finböjda halsar, som å trädet på grenarna gnaga, Dain och Dvalin, Duneyr och Duratro.
28. Flera ormar ligga under Yggdrasils ask, än en okunnig dåre anar. Gion och Moin, de äro Gravvitners söner, Grabak och Gravvollud; Ovner och Svavner alltid tror jag skola trädets kvistar tära.
29. Yggdrasils ask utstår vedermöda mera, än män veta; hjorten uppifrån raspar men det ruttnar på sidan, nedifrån Nidhogg skär.
30. Rist och Mist skola räcka mig hornet; Skeggjold och Skogul, Hild och Trud, Loch och Herfjotur, Goll och Geironul, Randgrid och Radgrid och Reginleiv, de bära åt einhärjarne öl.
31. Arvagr och Alsvinn, de skola upp på himlen, smärta, solen draga och under deras bogar blida makter, asarne, järnbläster gömde.
32. Svalin den heter, som framför solen står, en sköld framför skinande guden; berg och bränning vet jag brinna skulle, om han skulle falla ifrån.
33. Skoll heter den ulv, som till skogens hägn den glänsande guden förföljer; en annan är Hate, han är ättling av Rodvitner, skall stänga strålande himlabrud vägen.
34. Av Ymers kött åstadkoms jorden, böljan av hans blod; berg skapades av benen, buskar av håret, och av huvudskålen himlen.
35. Av hans ögons bryn gjorde blida makter Midgård åt människors söner, och av hans hjärna gjordes de tunga moln, som på fästet flockas.
36. Ulls huldhet har den och alla gudarnes, som först med flamman tar i tu, ty öppna bliva världar över asars söner, när kittlar från lågan lyftas.
37. Ivaldes söner i urtiden gingo att skapa Skidbladners skepp, det bästa fartyg, åt bländande Frej, snarrådige sonen till Njord.
38. Yggdrasils ask är ypperst av träd, men Skidbladner av skepp, Oden av gudar, av gångare Sleipner, Bifrost av broar och Brage av skalder, Habrik av hökar och av hundar Garm.
39. Jag segeregudars söner syn av gudomen givit, därav välkommen hjälp skall väckas. För alla asar skall det in komma på Ägers bänkar, vid Ägers dryckeslag.
40. Jag heter Grim, jag heter Ganglere, Herjan och Hjalmbere, Teck och Tride, Tud och Ud, Helblinde och Har.

41. Sann och Svipal och Sanngetal, Herteit och Nikar, Bileyg, Baleyg, Bolverk, Fjolner, Grim och Grimner, Glappsvinn och Fjolsvinn.
42. Sidhott, Sidskägg Sigfodr, Nikud, Alfodr, Valfodr, Atrid och Farmatyr; med ett enda namn nämnde jag mig aldrig, sålänge jag bland folken farit.
43. Grimner de mig kallade hos Geirröd och Ialk hos Asmund, men Kjalar då, när jag kälke drog, vid ting Tro, Vidur på valplats, Oske och Ome, Javnha och Bivlinde, Gondler och Harbard bland gudar.
44. Svidur och Svidrer jag hette hos Sockmimer, och då gäckade jag den gamla jätten, då till Midvitner, hans märklige son, baneman jag blivit hade.
45. Rusig är du, Geirröd, har riktigt mycket druckit; mycket du mistat, då min hjälp dig frångår, alla enhärjar och Odens huldhet.
46. Till fullo jag sagt dig, men föga du minnes, vänner dig listigt lura. Min väns svärd ser jag ligga med bladet drypande av blod.
47. Den för eggen fallne skall Ygg nu hava, ditt liv vet jag lidet; vreda äro diserna, varse är du Oden, kom, om du kan, till mig.
48. Oden jag nu heter, Ygg jag hette nyss, tidigare Tund var mitt namn, Vagr och Skilving, Vavud och Roptatyr, Gaut och Ialk bland gudar, Ovner och Svavner, jag tror alla hava av mig allena uppstått.»

Konung Geirröd satt och hade svärdet i knä och draget till hälften. Men när han hörde, att Oden kommit dit, då stod han upp och ville taga Oden från elden. Svärdet halkade ur handen på honom och fästet var nedåt; konungen snavade och föll framlänges, men svärdet körde igenom honom, och han fick sin bane. Oden försvann då. Men Agnar var konung där länge efteråt.

Sången om Skirner

Frej, Njords son, hade en dag satt sig i Lidskjalv och såg ikring alla världar. Han såg in i Jotunheim och såg där en fager mö, när hon gick från sin faders storstuga till kvinnostugan; därav fick han stor hjärtesorg. Skirner hette Frejs skosven. Njord bad honom uppmana Frej att tala ut.

Figure 1. Njord

Då sade Skade: 1. »Res dig nu, Skirner, gå raskt att bedja vår son om samtal, och fråga den vise, på vem han kan vara så övermåttan ond!»

Skirner sade: 2. »Vreda ord jag väntar av er son, om jag går att tala honom till och fråga den vise, på vem han kan vara så övermåttan ond.»

Skirner sade: 3. »Säg du mig, Frej, du furste bland gudar, det som jag veta vill, vi allena du sitter i den långa salen om dagarna, min drott!»

Frej sade: 4. »Vi skulle jag yppa ungersven, för dig min svåra sorg, ty skimrande sol skiner alla dagar men lyser dock ej, som jag åtrår.»

Skirner sade: 5. »Så mycken din åtrå jag menar ej vara, att förtro den åt mig du ej törs, ty unga vi fordom fostrades tillsamman, väl vi två varann kunna tro.»

Figure 2. Skade

Frej sade: 6. »I Gymers gårdar jag gånga såg en mö, som till kärlek mig tjusat; armarne lyste, och återsken gåvo både himlen och havet.

1. Mer mön är mig kär än en mö någonsin för en ung man i all tid har varit; av asar och alfer ingen vill, att vi skola vara tillsammans.»

Skirner sade: 8. »Häst mig då giv, som hastigt mig bär över mörk, trolsk, fladdrande flamma, och det svärd, som svingar sig självt, förgörande jättars ätt!»

Frej sade: 9. »En häst jag dig då giver, som hastigt dig bär över mörk, trolsk, fladdrande flamma, och det svärd, som svingar sig självt, om dristig den är, som det drager.»

Skirner talade till hästen: 10. »Mörkt är det ute; inne är tiden, att vi fara över våta fjäll, över tursars tillhåll; båda vi oss bärga eller oss båda tar den mycket mäktige jätten.»

Skirner red in i Jotunheim till Gymers gårdar. Där voro arga hundar bundna framför ledet på den inhägnad, som var omkring Gärds sal. Han red dit, där en fäherde satt på högen, och tilltalade honom:

1. »Säg du, herde, som på högen sitter och vaktar åt varje håll, hur med den unga mön till möte jag kommer för Gymers gläfsande hundar!»

Herden sade: 12. »Är åt döden du vigd eller död allaredan? Om möte du alltid skall miste gå med Gymers goda mö.»

Skirner sade: 13. »Bättre råd jag känner än kinka och klaga, då till färd man är färdig; intill en dag blev min ålder utmätt och livets längd bestämd.»

Gärd sade: 14. »Vad är det för buller och bråk jag hör inne här i vårt hus; jorden darrar och därav alla Gymers gårdar skälva.»

En tjänstekvinna sade: 15. »Det står en man härute, stigen från hästryggen, i gräset får gångaren beta.»

Gärd sade: 16. »Bed honom in i vår boning stiga och dricka det mustiga mjöd; dock med ängslan jag anar att härute är min broders baneman.»

1. »Vem är det av alfer eller asars söner eller visa vaner? Vi kom du ensam över ursinning eld att se vår sal?»

Skirner sade: 18. »Jag är ej av alfer eller asars söner eller visa vaner; dock kom jag ensam över ursinning eld att se eder sal.

1. Elva äpplen jag äger av guld, dem som gåva dig, Gärd, skall jag giva, att köpa din älskog och, att kärast dig Frej är av alla, för sann di säger.»

Gärd sade: 20. »Elva äpplen jag aldrig tager för att vara någon till viljes, Aldrig vi, jag och Frej, medan vårt liv varar, skola båda tillsammans bo.»

Skirner sade: 21. »Jag bjuder dig ringen, som bränd blev med Odens unge son; åtta lika tunga av honom drypa varje nionde natt.»

Gärd sade: 22. »Jag bryr mig ej om ringen, fast bränd han är med Odens unga son; guld mig ej fattas i Gymers gårdar; jag får av min faders gods.»

Skirner sade: 23. »Ser du detta svärd, mö? smalt och sirat, som jag här i handen har; huvudet hugga av halsen skall jag dig, om ej mig ditt jaord du giver.»

Gärd sade: 24. »Tvång jag aldrig tåla vill för att vara någon till viljes; dock känner jag nog, att kämpar som du och Gymer till kamp skola komma.»

Skirner sade: 25. »Ser du detta svärd, mö, smalt och sirat, som jag här i handen har; för eggen däruppå skall aldrig jätte segna, faller i döden din fader.

1. Med tamtrollspö slår jag dig, och tämja dig skall jag, mö, att vara mig till viljes; dit måste du gå, där människors söner sedan dig aldrig se.
2. På örnenas klippa du arla skall sitta, blicka bort ur världen, blänga hän mot Hel. Mat mer led dig vare än för människors barn glänsande ormen är.
3. Till undran du blive, då ut du kommer. På dig må Rimner bliga, på dig vem helst må stirra; vittberyktad du varde mer än väktaren hos gudar; gape du från grindarne ut!
4. Sinnessvaghet, våpighet, smärta och otålighet; må tåren din växa med betrycket! Sätt dig ned, och säga dig skall jag en svår sorgens våg och tvefaldigt trångmål.
5. Gastar skola dig gruvligt plåga alltjämt i jättarnas gårdar. Var dag från ditt rum till rímtursars sal du vanke viljesvag, du vanke viljelös! Med gråt för gamman må till godo du hålla och ledsaga ditt betryck med tårar!
6. Med trehövdad turs skall du tillbringa livet eller ingen make möta. Ditt sinne sorg gripe, bekymmer dig bekymre! Var du som tisteln, som man trycker ihop, mot slutet av sädesskörden!
7. Till skogen jag vandrade, till de växande träd en trollstav att träffa, och trollstav jag träffade.
8. Vred är dig Oden, vred på dig asafursten, Frej skall din fiende vara. Ondskefulla mö, du ådragit dig gudarnes gränslösa vrede.
9. Høre det jättar, høre det rímtursar, Suttungs söner, och samtliga asar, hur jag förbjuder, hur med bann jag belägger, för mön människors samkväm, för mön att med människor umgås!
10. Rimgrimner heter tursen, som du tillhöra skall långt nedom likgrinden. Dig trashankar där på trädens rötter, getters spillning give! Ädlare dryck må du aldrig få, du mö, emot din vilja, du mö, men med min vilja!
11. Turs jag ristar och trenne stavar: otukt, lidelse och otålighet. Jag ristar det så bort, som jag ristade det dit, om sådant nödigt synes.»

Gärd sade: 37. »Hellre, sven, då, hell dig! Här får du bägarn, full med flerårigt mjöd! Tänkt dock jag hade, att mitt tycke aldrig vanernas ättling skulle vinna.»

Skirner sade: 38. »Om ärendet mitt vill allt jag veta, innan hädan hem jag rider, när vid ett möte du medgiva vill, att sonen av Njord dig nalkas.»

Gärd sade: 39. »Barre heter, som båda vi känna, lunden, lugn och stilla; efter nio nätter åt Njords son skall Gärd där unna sin älskog.»

Då red Skirner hem; Frej stod ute och hälsade honom och sporde honom om nyheter:

1. »Säg mig, Skirner, förrn du sadel av häst tar, och stiger ett steg framåt, vad gjort du har i Jotunheim till bästa för bådas vår önskan!»

Skirner sade: 41. »Barre heter, som vi båda känna, lunden, så lugn och stilla; efter nio nätter åt Njords son skall Gärd där unna sin älskog.»

Frej sade: 42. »Lång är en natt, långa äro två, hur kan jag under tre tråna? Ofta en månad mig mindre tycktes än halva denna natt av nöd.»

Sången om Harbard

Tor for hem från österled och kom till ett sund; på andra sidan om sundet var färjkarlen med farkosten.

Tor ropade: 1. »Vem är den svennernas sven, som på andra sidan sundet står?»

Färjkarlen sade: 2. »Vem är den karlarnas karl, som kallar på mig över vägen?»

Tor sade: 3. »För mig över sundet och frukost jag dig giver; matsäck har jag på ryggen, mat ej bättre finnes. Jag åt i ro, förrn jag reste hemifrån, sill och havregröt, hungrig jag ej än är.»

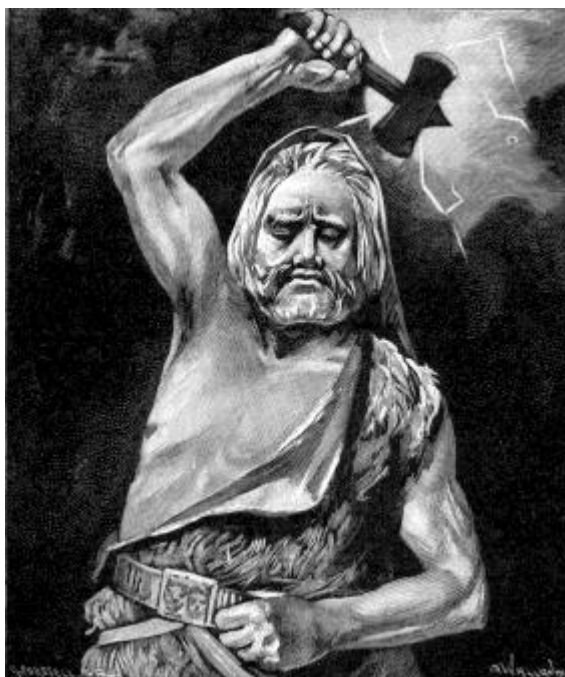
Färjkarlen sade: 4. »Såsom morgonbragder du måltiden prisar, men mycket du förutser ej; dystert är ditt hem, död tror jag din moder är.»

Tor sade: 5. »Det säger du nu, som synes envar mest märkligt att veta, att min moder är död.»

Färjkarlen sade: 6. »Ej tyckes du mig, som tre gårdar du ägde; barbent du står, som en buse klädd, så att inte ens byxor du har.»

Tor sade: 7. »Styr du ekan hitåt, ställe att landa jag visar, eller vem är herre till båten, som du håller vid land?»

Färjkarlen sade: 8. »Hildolv han heter, som hålla den mig bad, den rådkloke kämpe, som i Rådsösund bor; han bad mig landstrykare ej färja eller frakta hästtjuvar, endast redligt folk, som jag riktigt kände. Säg mig ditt namn, om över sundet du vill fara!»

Tor sade: 9. »Mitt namn skall jag säga, fast jag sakskyldig vore, och nämna all min ätt. Jag är Odens son, Meiles broder och Magnes fader, styrkans herre bland gudar; du står med Tor och språkar. Det vill jag nu spörja, vad du heter.»

Färjkarlen sade: 10. »Harbard jag heter, håller ej namnet hemligt.»

Tor sade: 11. »Varför hemlighålla namnet, om ej hämnd för brott du rädes?»

Harbard sade: 12. »Om än hämnd jag räddes, jag mig reda skulle mot en sådan, som du är, om ej till döden jag bestämts.»

Tor sade: 13. »Otäckt jag tycker att vada över vågen till dig och vata min börda. Jag skulle ge dig, ditt kräk, för dina kränkande ord, komme jag blott över sundet.»

Harbard sade: 14. »Här skall jag stå, och härifrån dig bida; efter Rugners död du ej dråpligare mött.»

Tor sade: 15. »Det vill du nu nämna, då jag nappades med Rungner, den stormodige jätten, av sten var hans huvud; dock fick jag honom att falla och för mig segna. Vad tog du dig till, medan dess, Harbard?»

Harbard sade: 16. »Med Fjolvar jag var hela fem vintrar på den ö som Allgrön heter. Där fingo vi strida och stridsmän fälla, mycket fresta och mö vinna.»

Tor sade: 17. »Hur artade sig kvinnorna edra?»

Harbard sade: 18. »Muntra kvinnor hade vi, om de kloka mot oss varit; gott huvud de hade, om oss hulda de varit. De av sand snodde rep och ur djupan dal däld grävde; dem alla jag ensam överlistade, sov hos systrar sju, hade all deras ynnest och älskog. Vad tog du dig till medan dess, Tor?»

Tor sade: 19. »Jag dräpte Tjatse, dem kärve jätten; Allvaldes sons ögon jag kastade högt upp på klara himlen. Dessa äro minnen av mina storverk, som alla människor sedan se. Vad tog du dig till medan dess, Harbard?»

Harbard sade: 20. »Trolöst svek jag mot trollpackor övade och lockade dem med list från männen. För en hård jätte, höll jag Lebard; han lät mig taga trollstav, men jag villade honom från vettet.»

Tor sade: 21. »Med elakhet gav du då för goda gåvor lön.»

Harbard sade: 22. »Den ena eken får, vad av den andra den skaver, sig själv sköter envar om. Vad tog du dig till medan dess, Tor?»

Tor sade: 23. »Jag var i öster och ihjälslog jättars ondskefulla brudar, som till berget gingo. Jättars ätt vore stor, om alla levde, inga människor skulle inom Midgård dväjas. Vad tog du dig till medan dess, Harbard?»

Harbard sade: 24. »Jag var i Valland och i vapenskiften deltog, jag hetsade furstar, men fred ej mäklade. Oden får jarlar, som hjältemodigt falla, med Tor får trälars släkt.»

Tor sade: 25. »Ojämnt du skulle skifta mellan asarne folket, om du mäktade så mycket.»

Harbard sade: 26. »Tor har jättelik styrka men intet hjärta i bröstet; av rädsla och skrämsel du skvatt in i handsken, och tycktes du då Tor ej vara. Du tordes varken, betagen av fruktan, fnysa eller nysa, så att Fjalar hörde.»

Tor sade: 27. »Harbard, din svinpäls! Jag sloge dig ihjäl, om jag nådde dig nu över sundet.»

Harbard sade: 28. »Varför nå mig över sundet, då sak ej finnes. Vad tog du dig till, då, Tor?»

Tor sade: 29. »Jag var österut och ån värjde, när Svarangs söner satte mig an; sten de på mig slungade, åt seger föga gladdes, ty de måste först om fred mig bedja. Vad tog du dig till medan dess, Harbard?»

Harbard sade: 30. »Jag var österut, med älskarinna jag pratade, lekte med den linvita och lönligt möte hade, gladde den guldbjärta, som gamman mig unnade.»

Tor sade: 31. »Bra kvinnfolk ni kom till där.»

Harbard sade: 32. »Jag behövde din hjälp, Tor, att behålla den linvita mö.»

Tor sade: 33. »Jag skulle dig den lämna, om det lämpade sig.»

Harbard sade: 34. »Jag lita på dig skulle, om du ej lurade mig.»

Tor sade: 35. »Ej biter jag dig bakifrån, som brukad sko om våren.»

Harbard sade: 36. »Vad tog du dig till medan dess, Tor?»

Tor sade: 37. »Berserkars brudar jag bultade på Lässö; det värsta de förskyllat, villat hela folket.»

Harbard sade: 38. »Neslig sak det var, Tor, då du slogs med kvinnor.»

Tor sade: 39. »Vargkvinnor de voro men visst icke kvinnor; de stötte kull min farkost, som jag stöttat hade, hotade mig med järnklubba och jagade Tjalve. Vad tog du dig till medan dess, Harbard?»

Harbard sade: 40. »Jag var i hären, som hit lät sina fanor fladdra och färga spjut röda.»

Tor sade: 41. »Det vill du nämna, att du kom att oss olust bereda.»

Harbard sade: 42. »Det skall jag dig böta med buktig armring, som de skiljemän sagt, som skötte vår förlikning.»

Tor sade: 43. »Var hämtade du dessa så hånande ord, att jag aldrig hörde mera hånande.»

Harbard sade: 44. »Dem har jag av de gamla gubbar lärt, som bo i hemmets högar.»

Tor sade: 45. »Ett gott namn dock gav du stendösar, då du kallar dem hemmets högar.»

Harbard sade: 46. »Om slik sak så jag dömer.»

Tor sade: 47. »Din munvighet dig mindre väl bekommer, om jag tar och vadar över vägen; värre än vargen du vråla skall, om du får av hammaren hugg.»

Harbard sade: 48. »Siv har en älskare hemma, honom vill du nog träffa; det storverket vill du öva, större skäl har du därtill.»

Tor sade: 49. »Vad i munnen dig kommer, du talar, för att mig det värsta må tyckas. Din fega fähund, för mig du ljuger.»

Harbard sade: 50. »Sant jag tror mig säga, sen är du på din resa; långt du vore kommen, Tor, om i lånad hamn du farit.»

Tor sade: 51. »Harbard, din hare, du hindrat mig mycket.»

Harbard sade: 52. »För Asa-Tor tänkte jag, att aldrig skulle en fäherde färden hindra.»

Tor sade: 53. »Ett råd skall jag dig råda, ro du hit med båten; låt oss mer ej munhuggas, kom till Magnes fader!»

Harbard sade: 54. »Far från sundet fjärran, förrän jag dig nekar.»

Tor sade: 55. »Visa mig då vägen, när över vågen du vill mig ej färja!»

Harbard sade: 56. »För litet är det att neka, långt det är att fara: en stund det är till stocken, en annan till stenen, håll så vägen till vänster, tills till Verland du kommer; där träffar Fjorgyn Tor, sin son, och skall lära vägen åt ättlingen till Odens länder.»

Tor sade: 57. »Skall dit idag jag hinna?»

Harbard sade: 58. »Hinna med slit och möda. Snön nog smälter, då solen stiger.»

Tor sade: 59. »Kort blir vårt samtal, då med smädelse blott du svarar; att du med färjan mig vägrat, skall du få för, när vi träffas.»

Harbard sade: 60. »Traska du i väg, dit där trollen dig tage!»

Kvädet om Hymer

1. Det var en gång, som stridgudar stek av villebråd och mjöd desamma njöto, innan de mätta blevo; de skakade spådomskvistar, skådade på offerblod och funno hos Äger överflöd på kittlar.
2. Bergsbon satt barnaglad framför dem, mycket lik sonen av Miskorblinde. Yggs som honom trotsigt i ögat såg: »Gör du rikligt gille åt asarne!»
3. Brydd blev jätten av den bistres ord, på hämnd mot gudarne han härefter tänkte; han bad Sivs man sörja för en kittel, »så att åt eder alla jag öl må brygga.»

4. Det stod ej till för de store gudar och heliga makter att hitta den någonstädes, tills i förtroende Tyr vänskapligt ensamt åt Lorrider en utväg sade.
5. »Där bor i öster om Elivågorna den högvide Hymer vid himmelens ända; min käcka fader en kittel äger, ett mycket stort kär, en mil djupt.»

Tor sade: 6. »Vet du, om vi kunna den kokaren få?»

Tyr sade: »Visst, vän, om listigt till väga vi gå.»

1. De färdades duktigt den dagen fram från Asgård, tills till Egil de kommo. Hos honom de insatte hornpryddas bockarne och begåvo sig till hallen, som Hymer ägde.
2. Sonen fann där farmodern, faslig att skåda, hon nio hundra huvuden hade; då går, som guld glänsande, en annan ljuslätt, att bära en bågare åt sonen.
3. »Jättars frände! Gömma jag ville er båda käcka under kittlarne. Maken min är mången gång snål mot gäster, snar till ondska.»
4. Sent färdig, vände den vanskaplige, hårdsinne Hymer hem från jakten. In gick han i salen, istappar slamrade, kindskogen på karlen, som kom, var tjälad.

Frillan sade: 11. »Var hälsad, Hymer, och i hågen god; till dina salar nu sonen kommit han, som vi väntat från vägar långa. Den frejdade fienden, följer honom, vännen till människor; Veor han heter.

1. Ser du, var de sitta under salens gavel, bakom en stolpe de stå till skydd.» För jättens syn sönder sprang stolpen, innan bjälken brast i tu.
2. Åtta föllo, men en av dem, en hårdhamrad kittel, föll hel från stocken. Fram de gingo, men fornåldrig jätte följde med ögonen sin fiende.
3. Ej sade honom då hans sinne något gott, när han såg på sitt golv, den att gråta kom jättekvinnor. Där togs nu trenne tjurar, tillsammans dem jätten sände att koka.
4. De höggo dem alla ett huvud kortare och i kokgropen kastade dem sedan. Sivs man åt ensam, innan sova han gick, hela och hållna två Hymers oxar.
5. För Rungners gråe, gode vän tycktes Lorrideres måltid väl mycken vara. »Nästa afton nödgas nog av villebråd vi tre leva.»
6. Veor sade sig vilja på vägen ro ut, om bålde jätten bete gäve.

Hymer sade: »Gå till horden, om du djärves det, du bergfolkets krossare, att bete söka!

1. Det jag väntar, att dig skall ej lätt agn av oxen att erhålla bliva.» Svennen styrde strax till skogs, där ramsvart oxe råmande stod.
2. Tursars baneman bröt från tjuren de båda hornens högborg upptill.

Hymer sade: »Vida värre dina verk tyckas du, styrare av kölar, än då du stilla sitter.»

1. Båten bad bockarnes herre den hisklige jätten ut till havs att föra, men apors släkting sade sig äga liten lust att längre ro.
2. Dristige Hymer drog två valar ensam på kroken upp tillsammans, men akterut Odens son, Veor, sig redde en rev med list.

3. Han, som människor skyddar och mäter sig med ormen, hängde på kroken huvudet av oxen. Mot betet gapade, den som gudarne hata, som runt kring världen sig ringlar i djupet.

1. Dristigt drog dådkraftige Tor etterglänsande ormen upp på båtkanten; hårets högfjäll med hammaren han slog, det omåttligt fula på ulvens broder.
2. Ulvar tjöto, ödemarker ljödo, urgamla jorden av ångest skalv; sedan i sjön sjönk den fisken.
3. Oglad var jätten, när de åter rodde, så att Hymer att börja med bara teg; på en annan bog sen böjde han av.

Hymer sade: 26. »Halva mödan med mig du dele: hem till gården du går med valarne eller binder böljornas bock vid stranden.»

1. Gick Lorrider och tog tag i stammen, svängde sjöhäst med sump upp på axeln. Ensam med åror och med öskar till gårds bar han båten, som bränningen klyver, åt jätten igenom djupa klyftor.
2. Men ännu om styrka strida ville med Tor jätten, vid trots van. »Intet rår man», han sade, »fast ro man kan; den som bågare ej krossar, icke kraftig är.»
3. Men när den lades i Lorrideres hand, lät han strax för kristallen stenstod brista, stolpen han sittande slog den igenom; de buro den dock hel till Hymer sedan.
4. Till dess den fagra frillan lärde ett vänskapsråd, som hon visste: »Slå mot Hymers huvud, ty det hårdare på jätten, som vill dig pröva, än varje kalk är.»
5. Barsk reste sig på knä bockarnas herre, iförde sig all sin asakraft; helt var på jätten hjälmens underlag, men i tu rämnade runda vinkärlet.
6. »Mycket dyrbart mist jag vet mig hava, då kalken jag ser ur knäna på mig stött.» Så karlen talade: »Jag kan ej taga åter mitt ord. Du, öl, är för hett.»
7. »Ett villkor är, att ni väldiga ölskeppet bort från vår gård bringa mäkt.» Tyr försökte två gånger den röra; stilla ändock stod kittlen.
8. Modes fader fick fatt i kanten och från stället vid elden han steg ned i salen. Sivs man hävde på huvudet kitteln, men på hälarne handtagen skramlade.
9. Ej längre de färdades, förrän litet Odens son såg sig om; då såg han en månghövdad mängd med Hymer strömma från öster ur stenrösa.
10. Kitteln från axeln av sig han lyfte, svängde Mjollner, mordlystne hammarn, och bergöknars bestar till bane han slog.

11. Ej längre de färdades, förrän Lorrides bock halvdöd föll framför kärran; betseldjuret på benet var halt, och det hade lömske Loke vållat.
12. Men hört I haven -
 - ho kan väl det av i gudasägnar kunniga klarare reda - vilken bot honom bergöknens bonde lämnade, då båda sina barn han bötade därför.
13. Kraftig han trädde på tungen till gudarna och hade kitteln, som Hymer ägde. Men varje vinter väldigt dricka gudarna hos Äger det öl, han måst lova.

Loketrätan

Äger, som med ett annat namn hette Gymer, hade tillrett öl åt asarna, när han hade fått den stora kitteln, såsom nu är sagt. Till detta gästabud kommo Oden och Frigg, hans hustru. Tor kom icke, ty han var österut. Siv, Tors hustru, var där; Brage och Idun, hans hustru. Tyr var där; han var enhänt: Fenrisulven slet handen av honom, när han blev bunden. Där var Njord och hans hustru Skade, Frej och Freja, Vidar, Odens son. Loke var där, och Frejs tjänare Böggver och Beyla. Många voro där av asar och alfer.

Figure 3. Den stora bryggkitteln; Äger, Ran samt deras nio döttrar

Äger hade två tjänare: Fimafeng och Elder. Där hade man lysande guld för eldsljus; ölet bars fram av sig självt; stället var lyst i helig frid. Man lovordade mycket, huru goda Ägers tjänare voro. Loke tålte icke höra detta utan slog ihjäl Fimafeng. Då skakade asarna sina sköldar och skreko åt Loke och jagade honom bort till skogen, och sedan gingo de åter att dricka, Loke skyndade tillbaka och träffade Elder ute; Loke tilltalade honom:

1. »Säg du mig, Elder, utan att ett enda steg du framåt stiger, varom här inne vid ölet tala segergudarnes söner.»

Elder sade: 2. »Om vapen tala och sin visade mandom segergudarnes söner; av asar och alfer, som här inne äro, ingen i ord är din vän.»

Loke sade: 3. »In skall jag gå i Ägers sal att akt på gillet ge; ondska och ilska för jag åt asars söner och blandar dem så men i mjödet.»

Elder sade: 4. »Vet du, om du in går i Ägers sal att akt på det gillet ge; om skällsord på gudar och skymf du öser, torka de nog det på dig.»

Loke sade: 5. »Vet du, Elder, om vi två skola strida med stickande ord; svar jag skall i svar bliva, om för mycket du säger emot.»

Sedan gick Loke in i salen. Men när de, som sutto där, sågo, vem som kommit in, tystnade de alla:

Figure 4. Loke

Loke sade: 6. »Törstig jag hit till hallen kom, Lopt, från långan väg att asarne bedja, det en de mig giva dråplig dryck av mjöd.

1. Vi tigen I så, I trumrna gudar, att målet ni mistat ha? Visen mig sittplats att vara på vid gillet eller på dörren mig driven!»

Brage sade: 8. »Visa dig sittplats att vara på vid gillet asarne aldrig göra, ty asarne veta åt vad folk de skola ypperligt gille giva.»

Loke sade: 9. »Minns du, Oden, när vi i urtiden blandade blod tillsamman; öl smaka du sade dig ej skola, om det ej at oss båda bures.»

Oden sade: 10. »Res dig då, Vidar, och låt vargens fader sitta i vårt samkväm, på det att ej Loke oss lasta må här i Ägers hall.»

Då steg Vidar upp och hällde i åt Loke, men innan han drack, tilltalade han asarne:

1. »Hell eder, asar! Hell, asynjor! Hell, alla heliga gudar! Blott den asagud icke, som inåt sitter på bänken, nämligen Brage!»

Brage sade: 12. »Häst och svärd av mina håvor jag dig giver, och så bötar dig ock Brage en ring, på det du ej asarne elakhet visar. Gör gudarne ej dig gramse!»

Loke sade: 13. »Häst och armringar, du alltid skall båda sakna, Brage; av asar och alfer, som här inne äro, är du i fejd fegast och för skott skrämdest.»

Brage sade: 14. »Vore jag utanför, som nu inne jag är uti Ägers sal, ditt huvud jag bure i handen på mig; litet det vore för din lögn.»

Loke sade: 15. »Dristig är du, där du sitter, du dylikt ej skall göra, du Brage, som på bänken prålar. Till vapen grip, om vred du är! Den tappre sig icke betänker.»

Idun sade: 16. »Jag beder dig, Brage, vid barnen vara, egna och upptagna, att till Loke du ej talar lastande ord här i Ägers hall.»

Loke sade: 17. »Tig du, Idun» Av alla kvinnor jag menar dig mangalnast vara, sen du lade dina armar, lysande tvagna, kring din broders baneman.»

Idun sade: 18. »Till Loke jag ej talar lastande ord här i Ägers hall. Brage jag lugnar, som är lustig av ölet. Jag vill ej, att vreda ni kämpa.»

Gevjon sade: 19. »Varför skolen I två asar inne här strida med stickande ord? Loke vet, att gyckel liknar Brage och allt levande vill honom väl.»

Loke sade: 20. »Tig du, Gevjon! Nu talar jag om, huru ditt hjärta den ljuse svennen besvek, som dig smycke gav och som dig famna fick.»

Oden sade: 21. »Tokig är du, Loke, och har tappat förståndet då du Gevjon gramse dig gör, ty världens öden vet hon alla och skönjer så väl som jag själv.»

Loke sade: 22. »Tig du, Oden! Aldrig du rätt kunde dela lyckan i drabbning; ofta skänkte du den, som du skänka ej skulle, den sämre nämligen, seger.»

Oden sade: 23. »Vet du, skänkte jag den, som jag skänka ej skulle, den sämre nämligen, seger, åtta vintrar var du under jorden kor mjölkande och kvinna; där barn du till världen bringat, det för skamlig omanlighet skattas.

Loke sade: 24. »Också sejd man sade dig öva på Samsö, du valors vidskepelse brukte; i gestalt av trollkarl du strövade kring världen; det för skamlig omanlighet skattas.»

Frigg sade: 25. »Edra öden skolen I aldrig nämna om för någon, vad ni båda asar i urtiden gjorde; det forna förblive folk fjärran!»

Loke sade: 26. »Tig du, Frigg! Du är Fjorgyns mö, och mangalen mycket du varit; Vee och Vile lät du, Vidrers hustru, båda två dig taga i famn.»

Frigg sade: 27. »Vet, om här inne i Ägers sal jag hade son av Balders sinne, ut du ej komme från asarnes söner, slag dig i vrede sloges.»

Loke sade: 28. »Än mer vill du, Frigg, att jag meddelar dig av obehagliga ämnen! Jag rår därför, att du rida ej ser Balder sedan till salen.»

Freja sade: 29. »Tokig är du, Loke, då du förtäljer edra nedrigheter öppet; alla framtidens öden tror jag Frigg veta, änskönt hon dem själv ej säger.»

Loke sade: 30. »Tig du, Freja; Dig till fullo jag känner; du vanära visst icke saknar; de asar och alfer, som här inne äro, ha alla dina älskare varit.

Freja sade: 31. »Falsk är din tunga; framdeles, tror jag, skall den dig ådraga ofärd; vreda äro dig asar, så ock asynjor, med bedrövelse hem du skall draga.»

Loke sade: 32. »Tig du, Freja! En trollpacka är du och mängd med mycket men, sedan blida makter med din broder dig beträdde, och fult skämde, Freja, du dig ut.»

Njord sade: 33. »Föga det gör, om fruntimmer sig äkta män eller älskare skaffa; men ett under det är, att en omanlig as kommit hit in, som barn har burit.»

Loke sade: 34. »Tig du, Njord! Till östlig trakt du gick som gisslan för gudar. Hymers mör nyttjade till nattkärl dig, med sitt vatten vätte din mun.»

Njord sade: 35. »Den lisa jag fick, då jag långt härifrån som gisslan för gudarne gick; en son mig föddes, som fiende ej har, en ädling bland asar han synes.»

Loke sade: 36. »Håll nu, Njord, och hov visa! Ej längre det lönligt jag håller: med syster din fick du sådan son och är dock ej värre än van var.»

Tyr sade: 37. »Frej är bäst bland balda hjältar uti gudars gårdar; mö han ej grämer eller mans hustru och löser ur länkar envar.»

Loke sade: 38. »Tig du, Tyr! Två du kunde aldrig att ena sig bringa. Högra handen, henne vill jag nämna, som Fenrer ifrån dig slet.»

Figure 5. Tyr

Tyr sade: 39. »Handen mig rövats men Rodvitner dig, oss båda vallar saknaden sorg. Ej heller ulven har det bra, som bunden skall i bojor ragnarök bida.»

Loke sade: 40. »Tig du, Tyr! Min tillfälligtvis var den son, som din hustru hade; aldrig du fick en aln eller penning för oförrätten, din usling!»

Frej sade: 41. »Ulven ser jag ligga framför åns mynning, tills makternas samband slites. Tiger du ej, du torde bredvid fjättras, du fiende lede!

Loke sade: 42. »Med guld du köpte dig Gymers dotter och sålde så ditt svärd, men när Muspells söner över Mörkskog rida, vad vapen värjer dig då, usling?»

Byggver sade: 43. »Om jag anor ägde som Ingunar-Frej och bebodde så ståtligt ställe, till mindre än märg jag malde dig, olycksfågel, och lamsloge alla dina lemmar.»

Loke sade: 44. »Vad är det för en varelse, som vifta jag ser och sniket snappa? Vid Frejs öron du alltid torde vara och under kvarnarna kraxa .»

Böggver sade: 45. »Böggver jag heter, men hetsig mig vara gudar och människor mena. Här jag därav rosas, att Ropts söner alla dricka öl tillsammans.»

Loke sade: 46. »Tig du, Byggver» Bra du ej kunde skifta bland männen mat, och i bänkplatsens halm man dig hitta ej kunde, när män i vapensките möttes.»

Heimdall sade: 47. »Rusig är du, Loke, rent från vettet; vi låter du ej hejda dig, Loke; ty dryckenskap driver envar att ej tänka på vad han talar.»

Loke sade: 48. »Tig du, Heimdall! Tidigt blev dig ett ledsamt liv bestämt: rak skall du alltid i ryggen vara och som gudars väktare vaka.»

Skade sade: 49. »Lätt till mods är du, Loke! Längre skall du ej så springa lös och ledig; ty på kantig klippa med kalle sonens tarmar skola gramse gudar dig binda.»

Loke sade: 50. »Om på kantig klippa med kalle sonens tarmar gramse gudar mig binda, så vet, den förste och siste i fejden jag var, när Tjatse förlorade livet.»

Skade sade: 51. »Om den förste och siste i fejden du var, när Tjatse förlorade livet, så vet, från min helgedom och heliga fält för dig skola kalla råd komma.»

Loke sade: 52. »Lättare i målet mot Lauveys son du var, då du bjöd mig in till din bädd; nämnas får slikt, om vi noga skola uppräknat alla våra fel.»

Figure 6. Siv

Då gick Siv fram och hällde i en kristallbägare mjöd åt Loke och sade:

1. »Hell dig, Loke! Här får du bägarn, full med flerårigt mjöd, på det du ensamt mig bland asars söner låter fri från fel vara.»

Han tog emot hornet och drack därav:

1. »Ensam du vore, om du så vore, aktsam och ärbar mot maken; en jag vet och med visshet känner, som har Lorrides hustru förlett, och det var den lömske Loke.»

Beyla sade: 55. »Fjällen alla darra, nu drager, tror jag, hemifran Lorrider hit Han tysta skall den som här tillmälen ger och grovt människor och gudar beskyller.»

Loke sade: 56. »Tig du, Beyla! Du är Byggvers hustru och mängd med mycket men; ett värre utskum kom ej bland asars söner; smörjig är du, deja, och smetig.»

Då kom Tor dit och sade: 57. »Tig, ditt kräk! Dig skall min krafthammar, Mjollner, målet betaga; ditt huvud slår jag av halsen på dig och så blir det slut med ditt liv.»

Loke sade: 58. »Jordens son in i salen nu kommit; vi väsnas du så väldigt, Tor? Då vagar du icke, när med vargen du skall kämpa och han slukar Segerfader hel.»

Tor sade: 59. »Tig, ditt kräk! Dig skall min krafthammar, Mjollner, målet betaga. Upp jag dig slungar och i österled; sedan dig ingen ser.»

Loke sade: 60. »Om österfärderna dina aldrig du skall säga människor mycket, sedan i handskens tumme ihop du kröp, kämpe, och tycktes du då Tor ej vara.»

Tor sade: 61. Tig, ditt kräk! Dig skall min krafthammar, Mjollner, målet betaga. Min högra hand dig slår med hammarn, som drap Rungner, så att i dig vart ben blir bräckt.»

Loke sade: 62. »Ett långt liv leva jag hoppas, fast du mig med hammaren hotar. Skarpskrumpna remmar tycktes dig Skrymers vara, du mäktade ej matsäcken öppna, höll på att svälta ihjäl, fastän sund.»

Tor sade: 63. »Tig, ditt kräk! Dig skall min krafthammar, Mjollner, målet betaga. Rungners dråpare skall dig till dödsriket skicka långt under likgrinden nedan.»

Loke sade: 64. »Jag sade inför asar, och inför asars söner det, vartill lusten mig lockat; men ensamt för dig skall ut jag gå, ty jag vet, att du slår till slut.

1. Ölgille gjorde du, Äger, men aldrig du skall mera gästabud göra; all din egendom, som här inne är, må lågan leka över och bränna dig bak på ryggen!»

Men efter detta dolde sig Loke i Franangers fors i laxskepnad; där togo asarne honom. Han blev bunden med sin son Nares tarmar, men hans son Narve blev till en varg.

Figure 7. Sigyn, Loke och etterormen

Skade tog en etterorm och fäste upp den över ansiktet på Loke, och etter dröp ur den. Sigyn, Lokes hustru, satt där och höll ett fat under ettret. Men när fatet var fullt, bar hon ut ettret. Men under tiden dröp ettret på Loke. Då ryckte han till så hårt, att hela jorden skälvde därav, och det kallas nu jordskalv.

Kvädet om Trym

1. Vred var Ving-Tor, när han vaknade, och sin hammare han saknade; han riste på sitt skägg, han ruskade sitt hår; Jordens son satt och trevade.
2. Det första ord, han fällde, var detta: »Hör nu, Loke, vad här jag säger, som ingen vet vare sig på jorden eller i höga himlen: hammarn från asaguden stulits.»
3. De gingo till Frejas fagra gårdar, och det första ord, han fällde, var detta: »Vill du mig, Freja, din fjäderhamn låna, om jag min hammare hitta kunde?»

Freja sade: 4. »Jag gäve den dig ock, fast av guld den vore, satte i din hand, fast den vore av silver.»

1. Loke flög då, fjäderhamnen ven, tills han kom utanför asars gårdar och jagade in i jättars bygder.
2. Trym satt å högen, tursadrotten, snodde träsar av guld åt tikarna sina och manen jämnade på manken av hästarna.

Trym sade: 7. »Hur är det med asar? Hur är det med alfer? Vi har ensam du givit dig in i jättebygderna?» Loke sade: »Illa är med asar, illa är med alfer. Håller du Lorrides hammare gömd?»

Trym sade: 8. »Jag håller Lorrides hammare gömd åtta mil under jorden. Ingen densamma återhämtar, om ej Freja till mig han för som hustru.»

1. Loke då flög, fjäderhamnen ven, tills han jagade ut ur jättarnes bygder och kom inom asars gårdar. Han mötte Tor mitt på gården, och det första ord, han fällde, var detta:
2. »Har målet du nått, såsom möda du haft? Säg i luften långa tidenden! Ofta den sittande sviker minnet, och den liggande med lögn kommer.»

Loke sade: 11. »Målet jag nått och möda jag haft. Trym har din hammare, tursarnes drott. Ingen densamma återhämtar om ej Freja till honom han för som hustru.»

1. De gå att den fagra Freja träffa, och det första ord, han fällde, var detta: »Bind dig, Freja, i brudelin; vi två skola åka till tursarnes värld.»
2. Vred vart då Freja och fnyste av harm; hela asasalen under henne skalv, och brisingasmycket brast ifrån halsen: »Den mangalnaste mände jag vara, om jag med dig åker till jättarnes bygder.»
3. Tillsammans voro alla asar på tinget och asynjorna alla att överlägga, och mycket rådslogo mäktiga gudar, huru Lorrides hammare de hämta skulle.
4. Då yttrade Heimdall, av asar den vitaste, - han visste väl framtiden som vanerna annars -: »Bindom på Tor då brudelin; bäre han det stora brisingasmycket!
5. Ned från midjan låtom nycklar skramla och kvinnokläder kring hans knän falla, och på bröstet breda stenar, och händigt vi skola hans huvud pryda.»
6. Då yttrade Tor, asen den starke: »Mig skola asarne omanlig kalla, om mig binda jag lät i brudelin.»
7. Då sade Loke, Lauveys son: »Tig du, Tor, med detta tal! Snart skola jättar gästa i Asgård, om dig din hammare du hämtar ej åter.»

1. De bundo på Tor då brudelin och det bålstora brisingasmycket, läto ned från midjan nycklar skramla och kvinnokläder kring knäna falla, men på bröstet de satte breda stenar och händigt de hans huvud prydd.
2. Då sade Loke, Lauveys son: »Jag skall som tärna träda i din tjänst; vi två skola åka till tursarnes värld.»
3. Hemåt blevo bockarne båda drivna, spända i skacklar, springa de skulle. Bergen brusto, brann jorden i lågor; till Jotunheim åkte Odens son.
4. Då sade Trym, tursarnes drott: »Stån jättar, upp, strön på bänkarne halm! Fören nu till mig Freja som hustru, Njords dotter från Noatun!
5. Här gå på gården guldhornade kor, helsvarta oxar till hugnad för jätten; smycken har jag många, smiden har jag många Freja ensam ägde jag icke.»
6. Snart till kvällen det kommet var, och öl blev buret på bordet åt jättarne. Tor ensam åt en oxe, åtta laxar, allt läcker, som kvinnorna bekomma skulle, Sivs man drack tre sår öl.
7. Då sade Trym, tursarnes drott: »Var såg du brudar bita vassare? Jag såg ej brudar bita bredare eller mer mjöd en mö dricka.»
8. Men den sluga tärnan satt framför dem och genmäle hittade att jätten svara: »Freja åt intet på åtta dagar, så gärna hon ville till jättarnes bygder.»
9. Han lutade sig under linklädet, lysten att kyssa, men for tillbaka bort genom salen. »Vi äro Frejas ögon så fruktansvärda? Mig tycktes, att eld ur ögonen brinner.»
10. Men den sluga tärnan satt framför dem och genmäle hittade att jätten svara: »Freja sov intet på åtta nätter, så gärna hon ville till jättarnes bygder.»
11. In kom jättarnes arma syster och brudgåva bedja vågade: »Drag dina röda ringar av händerna, om vinna du vill vänskap av mig, vänskap av mig och välvilja all!»
12. Då sade Trym, tursarnes drott: »Bären hammaren in bruden att viga! Läggen Mjollner i möns knä! Vigen oss tillsammans med Vars hand!»

13. På Lorrider hjärtat log i bröstet, när, hård till sinnes, han hammarn varnade. Trym först han dräpte, tursarnes drott, och all jättens ätt han lamslog.
14. Han ihjäl slog den åldriga jättarnes syster, henne, som brudgåva bedit hade. Slag i stället för slantar hon fick och hugg av hammaren för hopen av ringar. Så fick Odens son åter sin hammare.

Sången om Allvis

Allvis sade: 1. »Att bänkarne breda skall bruden nu med mig i sällskap hemåt hasta. För att bli måg jag skyndat, det menar nog envar; man skall ej hänge sig åt vila hemma.»

Tor sade: 2. »Vad är det för en bjässe? Vi är så blek du på näsan? Låg du i natt hos lik? Tycke av en turs tycks mig hos dig vara. Du är ej för bruden boren.»

Allvis sade: 3. »Allvis jag heter, hålles under jorden, under sten har jag varaktig stad. Betalning för vapen att taga jag kommit; ingen bindande löfte bryte!»

Tor sade: 4. »Jag skall bryta, ty brudens gifte jag främst bestämmer som fader. Jag var ej hemma, då hon dig lovades; enda giftoman bland gudar är jag.»

Allvis sade: 5. »Vad är det för en man, som myndighet påstår över fagerglänsande flicka? Av folk, som vitt färdas, dig få torde känna. Vilkens maka har din moder varit?»

Tor sade: 6. »Ving-Tor jag heter, vida jag strövat, son jag till Sidgrane är. Utan mitt samtycke ungmön du ej får och gynnas ej med detta gifte.»

Allvis sade: 7. »Samtycket ditt vill snart jag hava och gynnas med detta gifte; äga vill jag hellre än utan vara denna mjällvita mö.»

Tor sade: 8. »Möns älskog skall icke förmenad varda dig, vise gäst, om du ur varje värld kan säga allt, vad jag veta vill.»

1. »Säg du mig, Allvis - alla varelsers öde väntar jag, dvärg, att du vet - vad manne väl den jord, som framför människorna ligger heter i varje värld?»

Allvis sade: 10. »Jord säges bland människor, men slätt hos asarne, vanerna kallar den vägar; alltid grön jättarne, alferna den groende, gudarne där uppe grus.»

Tor sade: 11. »Säg du mig, Allvis - alla varelsers öde väntar jag, dvärg, att du vet - vad himmelen, som av havet föddes, heter i varje värld!»

Allvis sade: 12. »Himmel den heter bland människor, högvalv bland gudar, vindvävare kalla den vaner, uppvärlden jättar, alferna fagertak, dvärgarne drypande sal.»

Tor sade: 13. »Säg du mig, Allvis - alla varelsers öde väntar jag, dvärg, att du vet - huru månen som människorna se, heter i varje värld!»

Allvis sade: 14. »Måne den heter bland människor, men molntapp hos gudar, svänghjul de säga hos Hel, skyndaren jättarne men skenet dvärgarne, om tideräknarn alferna tala.»

Tor sade: 15. »Säg du mig, Allvis - alla varelsers öde väntar jag, dvärg, att du vet - hur den sol, som människors söner skåda, heter i varje värld!»

Allvis sade: 16. »Sol den heter bland människor, »sunna» hos gudar, den kalla dvärgar Dvalins leksak, evigglöd jättar, alferna fagerhjul och allklar asars söner.»

Tor sade: 17. »Säg du mig, Allvis - alla varelsers öde väntar jag, dvärg, att du vet - huru de skyar, som skicka oss skurar, heta i varje värld!»

Allvis sade: 18. »Skyar de heta hos människor, skyfallshopp hos gudar, vindflarn dem vanerna kalla, ovädersväntan jättarne, alferna väderkraft, hölje de kallas hos Hel.»

Tor sade: 19. »Säg du mig, Allvis - alla varelsers öde väntar jag, dvärg, att du vet - huru vinden, som vidast far, heter i varje värld!»

Allvis sade: 20. »Vind den heter bland människor, viftaren hos gudar, gnäggarn hos de väldiga väsen, gormaren hos jättar, snyftaren hos alfer, vinaren han heter hos Hel.»

Tor sade: 21. »Säg du mig, Allvis - alla varelsers öde väntar jag, dvärg, att du vet - huru lugnet, som ligga plär, heter i varje värld!»

Allvis sade: 22. »Lugn det heter hos människor, lindring hos gudar, vindslut det vanerna kalla, övervärme jättarne, alferna dagsstillhet, dvärgarne dagens ro.»

Tor sade: 23. »Säg mig du, Allvis - alla varelsers öde väntar jag, dvärg, att du vet - huru den sjön, som skepp ro på, heter i varje värld!»

Allvis sade: 24. »Sjö den heter bland människor, vida skivan hos gudar, vanerna kalla den våg, jättarne ålhem alferna vätskeämne, namnet djupt hav giva den dvärgar.»

Tor sade: 25. »Säg mig du, Allvis - alla varelsers öde väntar jag, dvärg, att du vet - huru elden, som för allt folk brinner, heter i varje värld!»

Allvis sade: 26. »Eld den heter bland människor, men bland asarne flamma, vanerna kalla den våg, jättarne slukaren, den svedande dvärgar, den hastige han kallas hos Hel.»

Tor sade: 27. »Säg mig du, Allvis - alla varelsers öde väntar jag, dvärg, att du vet - huru skogen, som skuggar människorna, heter i varje värld!»

Allvis sade: 28. »Skog den heter hos människor, man på slätten hos gudar, hos Hels folk höjdsidans tång, eldaren hos jättar, hos alferna fagergrenig, hos vise vaner spö.»

Tor sade: 29. »Säg mig du, Allvis - alla varelsers öde väntar jag, dvärg, att du vet - huru natten, Norges dotter, heter i varje värld!»

Allvis sade: 30. »Natt hon heter bland människor, mörker bland gudar, mask kalla henne väldiga makter, oljus jättarne, alferna sömngumman, drömväverska kalla henne dvärgar.»

Tor sade: 31. »Säg mig du, Allvis - alla varelsers öde väntar jag, dvärg, att du vet - huru säden, som sås av människorna, heter i varje värld!»

Allvis sade: 32. »Bjugg den heter bland människor och 'barr' hos gudar, hos vanerna heter den växt,

äta jättarne den kalla, alferna vätskeämne, hänghuvud heter den hos Hel.»

Tor sade: 33. »Säg mig du, Allvis - alla varelsers öde väntar jag, dvärg, att du vet - huru ölet, som allt folk dricker, heter i varje värld!»

Allvis sade: 34. »Öl det heter bland människor, bland asarne brygd, rusande vätska hos vaner, klar dryck det heter hos jättar och kallas mjöd hos Hel, supning hos Suttungs söner.»

Tor sade: 35. »I ett bröst jag aldrig såg så många minne från fordom. Dock av mycket svek nu sviken du är: kvar uppe till dagsljus, dvärg! Nu skiner solen i salen.»

Balders drömmar

1. Tillhopa voro alla asar på ting, och asynjorna alla vid samtal, och mycket rådslogo mäktige gudar, vi åt Balder drömmar bådade ofärd.

Figure 8. Balder

1. Upp steg Oden, åldrige härskarn, och på Sleipner sadel lade. Han red ned därifrån åt Nivlhel till och mötte hunden, som från Hells rike kom.
2. Han var blodig framtill på bröstet och gläfsste länge mot galdernas fader. Fram red Oden, fasta marken dånade; och till Hells höga hus han kom.
3. Då red Oden öster om dörren, där vara han visste valans gravplats. För den döda trollkvinnan dödsgalder läste han, tills tvungen hon uppstod och talade, fast död.
4. »Vem är det bland män, för mig okända, som till tunga färden tvingat mig? Snöad över av snö och slagen av regn, dränkt var jag i dag, död var jag länge.»

Oden sade: 6. »Vägtam jag heter, och är son av Valtam. Ur underjorden tala! Jag från övervärlden minns det. Åt vem äro bredda på bänkarne ringar och fagra långpallar belagda med guld?»

Valan sade: 7. »Här mjödet bryggt åt Balder står, den skira drycken ligger sköld över; asasönerna äro ivrigt väntade. Tvungen jag talade, nu skall jag tiga.»

Oden sade: 8. »Tig icke, vala! Jag vill vidare fråga, tills allt jag känner; jag vill yttermera veta, vem skall Balder till bane bliva och livet från Odens ättling röva.»

Figure 9. Höder och Loke

Valan sade: 9. »Höder bär hit ned höge hjälten; han skall Balder till bane bliva och livet från Odens ättling röva. Tvungen jag talade, nu skall jag tiga.»

Oden sade: 10. »Tig icke, vala! Jag vill vidare fråga, tills allt jag känner; jag vill yttermera veta, vem Höders hätskhet hämna skall eller Balders baneman på bålet lägga.»

Valan sade: 11. »Rind föder Vale i vänstersalar, denne Odens son kämpar, en enda natt gammal; sin hand han ej tvättar eller huvudet kammar, förr'n på bålet han lägger Balders fiende. Tvungen jag talade, nu skall jag tiga.»

Oden sade: 12. »Tig icke, vala! Jag vill vidare fråga, tills allt jag känner; jag vill yttermera veta, vad de möar heta, som häftigt gråta och slunga mot himlen hörnen av seglen.»

Valan sade: 13. »Du är icke Vägtam, som dig vara jag trodde, snarare Oden, åldrige härskarn.»

Oden sade: »Du är ingen vala eller vis kvinna, snarare trenne tursars moder.»

Valan sade: 14. »Rid hem nu, Oden, över hedern din glad. Männen här du ej mera besöke, förrän Loke slipper lös ur bojorna och de, som röja allt undan, till ragnarök komma.»

Rigstula

Så säges det i fornsagor, att en av asarne, som hette Heimdall, färdades fram längs havets strand, kom till en gård och kallade sig Rig. Efter denna saga är detta kväde.

Figure 10. Heimdall

1. En gång gå man sade på gröna vägar en kraftfull, åldrig, kunnig asagud; den raske, starke Rig kom stigande.
2. Han vandrade vidare på vägens mitt, han kom till ett hus, mot sin karm var dörren. In han gick, eld var på golvet; hjon sutto vid härden, med håren grå: Ae och Edda med åldrigt huckle.
3. Rig kunde dem råd säga, sedan på bänken han satte sig mittpå, och på vardera sidan salens hjon.
4. Då tog Edda en degig bulle, tung och tjock, och tät av sådor; mitt på en bricka bar hon den sedan; spad var i bunken, som på bordet hon satte, en kalv var kokt av kräsligheter ypperst.
5. Rig kunde dem råd säga; han reste sig upp och redde sig att sova, lade sig sedan i sängens mitt, men på vardera sidan salens hjon.
6. Där han dröjde i dagar tre, gick därpå vidare på vägens mitt, led omedan månader nio.
7. Ett barn fick Edda, som östes med vatten
 - ----- i lin den svarte (klädde), kallade honom Träl.
8. Han tog att växa och väl trivas, på händerna var huden skrynklig, knogarne knotiga
 - ----- fingrarne tjocka, fult var ansiktet, lutande ryggen och långa hälarne.
9. Han började sedan försöka sin kraft, binda bast och bördor göra, och drog hem ris dagen i ända.
10. Där kom till gården krokanta mön, hade ärr under foten, armen solbränd, nedböjd är näsan, hon nämndes Trälinna.
11. Mitt på bänken sig mön satte, hos henne satt sonen i huset. De språkade och viskade, vilade i säng, Träl och Trälinna, under tunga dagar.

12. Barn de fødde, bodde nöjda. Följande voro namnen: Reim och Fjosner, Klur och Klegge, Kefser, Fulner, Drumb, Digralde, Drott och Hosver, Lut och Leggialde; de lade stengårdsgårdar, gödslade åkrar, gödde svin, vallade getter, gingo på torvtäkt.
13. Döttrar funnos där: Drumba och Kumba, Ökkvenkalva och Arinnevja, Ysja och Ambatt, Eikintjasna, Totrughypja och Tronubeina; upphov till trälars ätter de äro.
14. Rig gick därpå raka vägen, kom till en hall, mot sin karm var dörren. In han gick, eld var på golvet, satt där ett äkta par, sysslorna skötte.
15. Mannen täljde trä till vävbom, skägget han hyfsat, håret låg i pannan, glatt satt skjortan; på golvet var en kista.
16. Hustrun satt där, svängde spinnrocken, bredde famnen för sländan, förberedde tyg. Klädsel var på huvudet, krås på bröstet, duk var på halsen, »dvärgar» på axlarna. Ave och Amma ägde huset.
17. Rig kunde dem råd säga; sedan han på bänken satte sig mittpå och på vardera sidan salens hjon.
18. Då tog Amma etc. en degig bulle, tung och tjock, och tät av sådor; mitt på en bricka bar hon den sedan; spad var i bunken, som på bordet hon satte, en kalv var kokt av kräsligheter ypperst.
19. [Rig kunde dem råd säga], reste sig från bordet, redde sig att sova; lade sig sedan i sängens mitt, men på vardera sidan salens hjon.
20. Där han dröjde i dagar tre, [gick därpå vidare på vägens mitt], led omedan månader nio.
21. Ett barn fick Amma, som östes med vatten, de kallade det Karl; i kläde han lindades, hår och hy voro rödlätta, rappa hans ögon.
22. Han tog till att växa och väl trivas, oxar han tämde, årdar han gjorde, timrade hus, och hopsatte lador, gjorde kärror och körde plog.
23. Hem förde de mön med hängande nycklar och getskinnskjortel och gifte med Karl. Snör heter hon, satte sig under kläde. Tillhoppa bodde makarna, håvor utdelade, bäddade säng och bo satte.
24. Barn de fødde, bodde nöjda. De hette Hal och Dräng, Hold, Tägn och Smed, Bred, Bonde, Bundinskegge, Bue och Bodde, Brattskegg och Segg.
25. Dessa namn vidare döttrarna hade: Snot, Brud, Svanne, Svarre, Spracke, Fljod, Sprund, Viv, Feima, Ristil. Början det var till böndernas ätter.
26. Rig gick därpå raka vägen, han kom till en sal, åt söder vete dörren, dörren var öppen, vid dörrkarmen ringen.
27. Så in han steg, strött var golvet; makarne sutto där och sågo på varandra, Fader och Moder, och med fingrarne lekte.
28. Husfadern satt och snodde bågsträng, pilbågen krökte och pilar skaftade. Men husmodern armarna ihågkom på sig, strök linnet, stärkte ärmarna.
29. Satte duk högt på huvudet, hängsmycke på bröstet. Blått sirat var linnet med släpande ärm; brynen bjärtare, bröstet ljusare, halsen vitare än vitaste snö.
30. Rig kunde dem råd säga; sedan han på bänken satte sig mittpå och på vardera sidan salens hjon.
31. Då tog Moder en märkt duk, vit av lin, och lade på bordet. Därpå tog hon tunna kakor och lade dem, vita av vete, på duken.
32. Fulla fat fram hon satte, silverbeslagna, med sovel på bordet: fett fläsk och fåglar stekta; vin var

i kannan, kalkar beslagna; de drucko och språkade; dagen gick till ända.

Figure 11. Heimdall

1. Rig kunde dem råd säga, reste sig därpå, redd blev sängen. Där han dröjde i dagar tre, gick därpå vidare på vägens mitt, ledo medan månader nio.
2. En son födde Moder och i siden lindade; på honom vatten de göto, läto Jarl honom heta. Blekt var håret, blomstrande kinderna, ögonen skarpa som på ormyngel.
3. Upp där växte den unge Jarl, sköld han bar och bågsträngar fäste, pilbågar krökte och pilar skaftade, slungade spjut och svängde lansar, hetsade hundar och på hästar red, svängde svärd och simning övade.
4. Kom då ur risbuskar Rig gående, Rig gående, runor honom lärde. Sitt namn gav han honom, som honom nämnde. Han bad honom intaga odalmarkerna, odalmarkerna, de urgamla bygder.
5. Jarl red sedan över svartan skog, över frostiga fjäll och kom fram till en hall. Han sköt med spjut, svängde skölden till värn, hästen sporrade och högg med svärd, väckte strid, och valplats blotade, stridsmän han fällde och stred för landvinning.
6. Därpå ensam han rådde över aderton gårdar, gods han skiftade. gav åt alla smycken, klenoder och smärta hästar, slösade ringar, högg sönder guldten.
7. Sändemän på våta vägar åkte, kommo till den hall, där Herser bodde. En mö han hade med mjuka fingrar, ljuslätt och klok, kallad Erna.
8. Till henne de friade och hem henne förde, gifte henne med Jarl, hon gick under brudlin; de levde tillsammans och lycka njöto, fostrade ättlingar, fröjdades åt livet.
9. Bur var den äldste, och Barn den andre, Jod och Adal, Arve, Mog; lekar Nid och Nidjung lärde samt Son och Sven simning och brädspel; Kund hette en, Kon var den yngste.
10. Jarls arvingar upp där växte, redo in hästar, rundade sköldar, skavde pilar och skakade spjut.
11. Men Kon den unge kunde runor, livsrunor och levnadsrunor; mäktig han var ock att människor

frälsa, döva eggar och dämpa hav.

12. Fåglars låt han lärde, lågor att släcka, sorger att söva, sinnen att stilla, hade åtta karlars kraft och styrka.
13. Han med Rig Jarl i runor tävlade, konstgrepp brukade och bättre kunde; då förvärvade han och vann åt sig att heta Rig och runor kunna.
14. Kon den unge red käckt genom kärr och skogar, lät trubbig pil flyga, fåglar lockade
15. Då sade kråkan, på kvisten satt ensam: »Vi sätter du, Kon unge, försåt för fåglar? Hellre du kunde hästar rida,

och här fälla.
16. Dan och Damp äga dyrbara salar, yppare odal, än I haven; de skicklige äro att skepp rida, svärd att svinga och sår öppna.»

Hyndlas sång

Freja sade: 1. »Vakna, du möars mö! Vakna, min väninna, Hyndla, min syster, som i hålan bor! Nu är ramsvart mörker; rida skola vi två till Valhall, till vigda helgedomen.

1. Bedjom Härfader blid oss vara. Han giver guld till gåva åt följet. Åt Hermod han givit hjälm och brynja, och åt Sigmund svärd till skänks.
2. Han giver seger åt somliga, och åt somliga rikedom, vältalighet åt många, och vett åt andra; han giver vind åt vikingar, verskonst åt skalder, mannamod giver han åt mången kämpe.
3. Till Tor skall jag blota och bedja därom, att han alltid mot dig vill uppriktig vara; dock ej gärna han har att göra med jättars brudar.
4. Tag nu en av dina ulvar ut ur stallet, lät med min galt den löpa tillsammans. Sen är min galt att gudavägen trampa; jag vill ej min härliga häst betunga.»

Hyndla sade: 6. »Falsk är du, Freja, då du frestar mig. Visserligen ser du på oss så med dina ögon, men din vän har du visst med på Valhallsfärden, Ottar den unge, Innsteins son.»

Freja sade: 7. »Dårad är du, Hyndla; drömman jag tror dig, då du tror vännen min med på Valhallsfärden, där som galten glänser, den guldborstige, krigsgalten, som konstrikt mig gjorde dvärgar tvänne, Dain och Nabbe.

1. På samma gång i sadlarne sitta vi skola och om härskares härkomst tala, de gamla ätter, som från gudarne kommit.
2. Vad de slagit om välska guld, Ottar den unge och Angantyr. Ens skyldighet är det att sköta om, att fursten får fadersarv efter fränderna sina.
3. Ett altar han mig gjorde, uppfört av stenar, nu har stenen av glöden till glas blivit; han färgade den på nytt med nötblod röd, på asynjor alltid Ottar trodde.
4. Nu låt mig om forna förfäder höra och uppräknas bland ätter människor! Vad finnes av skjoldungar, vad av skilvingar, vad av audlingar, vad av ylvingar? Vad är friboret vad är fursteboret, bland män mest urval i Midgårds skygd?»

Hyndla sade: 12. »Du är, Ottar, till Innstein son, men Innstein var till Alf den gamle, Alf var till Ulv, Ulv till Säfare, och Säfare till Svan den röde.

1. Till maka hade din fader, din moder, den smyckade, prästinnan Ledis lär hon ha hetat; hennes fader var Frode, och Friund moder, all denna ätt var yverborna man.
2. Ale var förut ansenligast av män, Halvdan före honom högst av skjoldungar; frejdade voro de fejder dessa furstar hållit; hans verk blevo kända till världens ända.
3. Som måg åt Eymund mäktigare blev han, med sval svärdsegg han Sigtrygg dräpte, äktade Almveig, ypperst av kvinnor, de födde och ägde aderton söner.
4. Därav äro skjoldungar, därav äro skilvingar, därav audlingar, därav ynglingar, därav friboret, därav fursteboret, bland män mest urval i Midgårds skygd; allt är det din ätt Ottar enfaldige.
5. Hildigunn var hennes moder, barn till Svava och Säkonung; allt är det din ätt Ottar enfaldige! Det är av vikt, att du vet det. Vill du än längre?
6. Gift var Dag med Tora, hjältemodern, i ätten där föddes de yppersta kämpar: Fradmar och Gyrd och Frekarne båda, Am och Josurmar, Alf den gamle; Det är av vikt, att du vet det. Vill du än längre?
7. Deras vän var Ketil, Klypps arvinge, han var morfader till din moder. Där var Frode förr än Kare, och av Hild blev Haalv född.
8. Därnäst kom Nanna, Nockves dotter; släkt med din fader hennes son blev genom gifte; det är fornåldrig frändskap . Fram går jag längre; båda jag känner: Brodd och Hörver. Allt är det din ätt, Ottar enfaldige!
9. Isolv och Asolv, söner till Olmod, och till Skurhild, Skeckils dotter; du skall yttermera medtaga många furstar. Allt är det din ätt, Ottar enfaldige.
10. Gunnar balk, Grim hårdskave, Torer järnsköld, Ulv den gapande.
11. [Hervard, Hjorvard, Rane, Angantyr] Bue och Brame, Barre och Reivner, Tind och Tyrving och två Haddingar. Allt är det din ätt, Ottar enfaldige!
12. Österut i Bolm borna voro Arngrims söner och Eyfuras. Gnyet från bärsärkar bröt med mångahanda ont över land och vatten, som om en låga fore. Allt är det din ätt, Ottar enfaldige!
13. Jag känner båda: Brodd och Hörver; i Rolf gamles kämpaskara tjänade båda. Alla stammade från Jormunrek, måg till Sigurd
 - hör sagan min - den folkens furste, som dräpte Favner.
14. Den väldige hjälten fran Volsung stammade och Hjordis räknade fran Raudung sin ätt, men Eyline från audlingar, Allt är det din ätt, Ottar enfaldige!
15. Gunnar och Hogne, Gjukes söner, och sammaledes Gudrun deras syster. Guttorm var icke av Gjukes ätt, dock var han broder till bådadera. Allt är det din ätt, Ottar enfaldige!
16. Harald hildetand hade till föräldrar: Rörek ringslungarn och rika Aud, Aud den stormrika Ivars dotter, men Radbard var Randvers fader; vigda åt gudarne voro dessa. Allt är det din ätt, Ottar enfaldige!
17. Elva var asarnes antal, när Balder sjönk på banetuvan. Det villig att hämna sig Vale sade och slog sin broders baneman ihjäl. Allt är det din ätt, Ottar enfaldige!
18. Balders fader var Burs son; Frej ägde Gärd; hon till Gymer var dotter, av jättars ätt, och till

Aurboda; därtill var Tjatse deras frände, skadelystne jätten, Skade var hans dotter.

19. Mycket vi säga dig och minnas mera; jag väntar, att han må veta det. Vill du än längre?
20. Hake var bäst bland barnen av Vedna, och Hjorvard var Vednas fader; Heid och Rosstjov Rimnes släkt.
21. Alla valor från Vidolv äro, alla värsta trollkarlar från Vilmeid komma, de som sejd bruka från Svarthovde, alla jättar äro från Ymer komma.
22. Mycket vi säga dig och minnas mera; jag väntar, att han må veta det. Vill du än längre?
23. En blev född i urtiden, en gudason med gudakraft; frejdad av vapen, han föddes till världen av jättemör nio vid jordens rand.
24. Mycket vi säga dig men minnas mera; jag väntar, att han må veta det. Vill du än längre?
25. Gjalp honom födde, Greip honom födde, Eistla födde honom och Eyrgjava; honom födde Ulvrun och Angeyja, Imd och Atla och Jarnsaxa.
26. Han starkare gjordes av jordens kraft, av svalkall sjö och svinablod.
27. Mycket jag säger dig men minnes mera; jag väntar, att han må veta det. Vill du än längre?
28. Loke fodde ulven med Angrboda och Sleipner med Svadilfare. Bland alla en trollpacka tycktes värst; hon var från Byleists broder kommen.
29. Loke åt ett hjärta; på lindens bränder fann han halvsvedd hugsten av en kvinna. Loft blev havande av den leda kvinnan; därav har vart vidunder i världen kommit.
30. Havet går av stormbyar mot himmelen själv, löper över land och luften ger vika. Därav komma snöfall och snabba vindar. Då är undergång åt gudar av ödet besluten.
31. En blev född, av alla den störste, starkare gjord av jordens kraft. I rikedom främst denne furste är, förbunden genom släktskap med boplatser alla.
32. Då kommer en annan, ännu mäktigare, hans namn jag dock icke nämna vågar; få kunna längre framåt se, än Oden skall ulven möta.»

Freja sade: 15. »Bär minnesöl at min galt, att han kan alla orden komma i håg och tälja detta tal på tredje morgonen, när Angantyr och han ättartal räkna.»

Hyndla sade: 46. »Snabbt drag hädan! Att sova mig lyster; av mig får du föga, som främjar din önskan. Du löper, ädla, ute på nätterna, som Heidrun brukar med bockarne ränna.

1. Du sprang efter Od alltid trånande, men än flere fått i din famn komma. Du löper, ädla, ute på nätterna, som Heidrun brukar med bockarne ränna.»

Freja sade: 48. »Eld jag tänder kring trollkvinnan, att du bort hänfrån dig icke bärgar.»

Hyndla sade: 49. »Eld ser jag brinna och jorden bolma; sitt liv de flesta lösa måste. Bär du då åt Ottar öl till handa, etterblandat, med onda förebud!»

Freja sade: 50. Ditt ords förebud skall intet göra fast du bådar oss ont, du, brud åt jätten. Den kostliga drycken han dricka skall; jag beder alla gudar Ottar hjälpa.»

1. Freja åker efter sina katter image::ed0024.jpg[]

Kvädet om Volund

Nidud hette en konung i Sverge; han hade två söner och en dotter, hon hette Bodvild. Det fanns tre bröder, söner av lappkonungen: [Isl. Finnar 'lappar'] den ene hette Slagfinn, den andre Egil, den tredje Volund; de åkte skidor och jagade djur. De kommo till Ulvdalarne och gjorde sig hus där; där är ett vatten, som heter Ulvsjön. Tidigt om morgonen funno de på sjöstranden tre kvinnor, som spunno lin; bredvid dem lågo deras svanhamnar; det var valkyrior. Det var två döttrar av konung Lodver: Ladgunn svanvit och Hervor allvitr, men den tredje var Olrun, Kjars dotter från Valland. De togo dem med sig hem till sin stuga. Egil äktade Olrun, Slagfinn Svanvit men Volund Allvitr. De bodde där sju år; därpå flögo kvinnorna att delta i drabbningar och kommo icke åter. Då skidade Egil att leta efter Olrun, och Slagfinn sökte Svanvit, men Volund stannade kvar i Ulvdalarne. Han var den händigaste man, som man känner i fornsagor. Konung Nidud lät taga honom till fånga, såsom här omtalas:

Figure 12. De tre valkyriorna vid Ulvsjön

1. Möar flögo sunnan Mörkskogen igenom, Allvitr den unga att örlog föra. På sjöstrand sig satte de sköna att vila, kvinnor från södern, kostbart lin spunno.
2. Egil slöts av en av dem, en fager mö, i famnen den vita; den andra var Svanvit, med svanfjädrar flög; den tredje system slog sin arm omkring Volunds vita hals.
3. Sju år sutto de sedan stilla, hela det åttonde hyste de trånad, men det nionde de nödgades skiljas. Möarna längtade till mörkan skog
 - Allvitr den unga - att örlog föra.
4. Hem väderbitne skytten vände från jakten; Slagfinn och Egil funno salarne öde, gingo ut och in och om sig sågo. Åt öster åkte Egil efter Olrun men åt söder Slagfinn efter Svanvit.

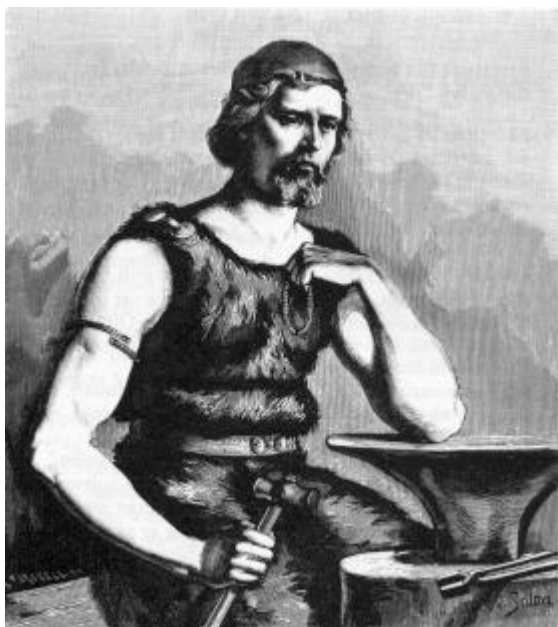

Figure 13. Volund

1. Ensam satt Volund i Ulvdalarne, slog guldets röda kring glimmande sten, alla ringarna på lindebast lyckte han väl; sitt väna viv väntade han så, i hopp, att hon skulle till honom komma.
2. Det spørjer Nidud, njarernas drott, att ensam Volund i Ulvdalarne satt. Om natten kommo män med nitade brynjor, deras sköldar blänkte vid skenet av nedanet.
3. De stego ur sadlarne vid salens gavel gingo därifrån in, och upp längs salen; de sågo på bast bundna ringar, sju hundra av alla, som husbonden ägde.
4. De togo dem av, och de trädde dem på, förutom en, som de av läto bliva. Hem vände från jakten väderbitne skytten, Volund, vandrande en väg så lång.
5. Han gick att av bruna björnhonan steka, snart den torra tallens ris, den vindtorra veden, för Volund brann.
6. På huden av björnen satt härskaren över alfer, räknade ringarne, rövad var en. Han tänkte, att den lånats av Lodvers dotter, Allvitr den unga, att hon återkommit.
7. Han satt så länge, att han somnade, i ve och vända han vaknade åter; kände bojor tunga bundna på händerna och på fötterna en fjätter spänd.

Volund sade: 12. »Vilka krigare är det, som knöto på mig band av bast och bundo mig?»

1. Nu ropade Nidud, njarernas drott: »Var fick du, Volund, furste för alfer, vårt egna guld i Ulvdalarne?
2. Guld fanns där icke på Granes väg, fjärran är vårt land från fjällen vid Ren.»

Volund sade: »Mera kostbarheter minns jag, att vi ägde, då vi bröder med hustrur ännu hemma voro.

1. Ladgunn och Hervor, av Lodver var hon barn, bekant var Orlun som Kjars dotter.»
2. [Ute står Niduds illsluga drottning, och] in hon gick och upp längs salen. Hon stod på golvet och stämman sankte: »Fredlig är ej han, som föres ur skogen.»

Konung Nidud gav sin dotter Bodvild den guldring, som han tog av bastet hos Volund, men han

själv bar svärdet, som Volund ägde och, drottningen sade:

1. "Hans tänder synas, då svärdet visas honom och den ring, som Bodvild bär, han varsnar; ögonen likna den lömske ormens. Skären sönder hans senors styrka och sätten honom sedan i Sävarstad!»

Så gjordes, att hans senor skuros av i knäveckan och han sattes på en holme, som var där utanför land och hette Sävarstad. Där förfärdigade han allehanda dyrbarheter åt konungen. Ingen människa tordes gå till honom utom konungen allena.

Volund sade: 18. »Jag ser på Nidud ett svärd vid bältet, som jag vässat har, så väl jag kunnat, och vilket jag hårdade, som helst jag ville. Borta från mig bäres denna blixtrande klinga, jag ser den ej buren till smedjan åt Volund.

1. Nu bär Bodvild min bruds röda ringar
 - rånet ej bötas.»
2. Han satt och sov ej och slog med hammaren, gjorde ganska snart ett svek mot Nidad. Att kostbarheter se komma de två unga sönerna av Nidad till Sävarstad.
3. De kommo till kistan, krävde nycklarne, uppenbar var ondskan, när i den de sågo. En mängd smycken där fanns, som för sönerna vistes, att rött guld det vore och rikedomar.

Volund sade: 22. »Kom allena, ni två! Kom en annan dag! Som gåva åt eder detta guld det jag lämnar. Säg det ej för flickorna och folket i salen, för ingen människa, att mig ni träffat!»

1. Snart ropade småttingen den andre, broder till broder: »Bort att se ringar!» De kommo till kistan, krävde nycklarne, uppenbar var ondskan när i den de sågo.
2. Gossarnas huvud högg han av och lade benen under blåsbälgens vattengrop, men huvudskalarna, som under håret voro, svepte han i silver och sände till Nidad.
3. Men av ögonen gjorde han ädelstenar, sände dem till Nidads sluga drottning, men av tänderna på de två gossarne smidde han bröstsmucken och sände till Bodvild.
4. Ringen Bodvild att rosa begynte

[bar den till Volund], då hon brutit den sönder: »Annat än åt dig jag dristar ej säga det.»

Volund sade: 27. »Bräcken på guld det botar jag så, att din fader det fagrare synes och din moder mycket bättre och dig själv lika skönt också.»

1. Genom öl han henne överlistade, så att hon somnade, där han satt på bänken: »Nu har jag hämnat, vad mig harm har gjort, allt utom ett av det ondskefulla.»
2. »Bra», sade Volund, »må på benen jag komma, som Nidads kämpar mig nekade bruka.» Leende Volund i luften sig höjde, gråtande Bodvild fick gå från ön, sörjde älskarens färd och sin faders vrede.
3. Ute stod Nidads illsluga drottning, och in hon gick upp genom salen,
 - men på salens hägnad han satte sig att vila. - »Är du vaken, Nidud, njarernas drott?»

Nidud sade: 31. »Jag vakar alltid, välbehag saknar, jag sover föga, sedan sönerna dogo, i mitt huvud det kyler, köld ge dina råd, jag vill nu gärna med Volund tala.»

1. »Yppa mig, Volund, alfernas furste, vad blev av blomstrande barnen mina!»

Volund sade: 33. »Först skall du alla eder svärja: vid skeppets bord och vid sköldens rand, vid hästens bog och vid huggsvärdets egg, att du Volunds viv ej vållar kval eller min brud till bane varder, fast jag käresta har, som I kännen, eller i din boning barn jag äger.

1. Gå bort till den smedja, du byggt åt mig, där finner du bälgarne med blod bestänkta. Dina gossars huvud högg jag av och lade benen under bälgens vattengrop.
2. Men huvudskålarne, som under håret voro, svepte jag i silver och sände till Nidad, och av ögonen gjorde jag ädelstenar, sände dem till Nidads sluga drottning.
3. Men av tänderna på de två gossarne smidde jag bröstsmücken och sände till Bodvild. Nu Bodvild bär ett barn under hjärtat, enda dottern till eder båda.»

Nidud sade: 37. »Ej något du sagt mig, som jag sörjt över mera eller ville, att det värre dig, Volund, må bekomma. Sa hög är ingen man, att från hästen han dig tager, inga nävar nog starka att här nedifrån dig skjuta, där du hänger svävande i högan sky.»

1. Leende Volund i luften sig höjde och kvar, i sorg sänkt, satt Nidud.

Nidud sade: 39. »Stig upp, Tackrad, min träl den bäste, bed du Bodvild, den bländvita mön, gå fagert smydd med sin fader att tala.»

1. »Är det sant, Bodvild, som de sagt till mig? Var du på holmen till hopa med Volund?»

Bodvild sade: 41. »Sant är det, Nidad, som man sade dig. Jag var på holmen tillhopa med Volund, en olycksstund, som aldrig bort komma. Honom jag icke hindra kunde; honom jag icke hindra förmådde.»

Kvädet om Helge Hjorvardsson

Om Hjorvard och Sigrlinn.

Hjorvard hette en konung. Han hade fyra hustrur: en hette Alvchild, deras son hette Hedin, den andra hette Säreid, deras son hette Humlung, den tredje hette Sinriod, deras son hette Hymling. Konung Hjorvard hade avlagt löfte om att äga den vackraste kvinna, som han visste. Han fick veta, att konung Svavner hade den allra fagreste dotter, hon hette Sigrlinn. Idmund hette hans jarl; Atle var deras son, som for att bedja om Sigrlinn åt konungen. Han dröjde en vinter hos konung Svavner. Franmar hette jarlen där, Sigrlinns fosterfader; hans dotter hette Alov. Jarlen rådde, att flickan nekades, och Atle for hem. Atle, jarlens son, stod en dag vid en lund och en fågel satt uppe i grenarne över honom och hade hört, att hans män sade de kvinnor vara vackrast, som konung Hjorvard hade till äkta. Fågeln kvittrade och Atle lyssnade på vad han talade; han sade:

1. »Såg du Sigrlinn, Svavners dotter, den fagreste mö i Munarheim, dock även täcka tyckas för männen de hustrur, som Hjorvard har i Glasislund.»

Atle sade: 2. »Skall du med Atle, Idmunds son, mångvise fågel, mera tala?»

Fågeln sade: »Jag skall, om blott ädlingen offra åt mig ville, och jag får kora, vad jag vill, ur konungens gård.»

Atle sade: 3. »Kora ej Hjorvard och ej konungens söner, ej heller furstens fagra brudar, icke de kvinnor, som kungen äger! Blivom väl överens, som vänner pläga!»

Fågeln sade: 4. »Tempel skall jag välja, talrika altaren, guldhornade kor från konungens gård, om Sigrlinn sover i hans famn och följer otvungen fursten hem.»

Detta var, innan Atle for, men när han kom hem och konungen sporde honom om nyheter, sade han:

1. »Möda jag haft men har målet ej nått; vara hästar tröttnade på höga fjället, sedan vi måste över Sämorn vada; så svarades oss nekande om Svavners dotter, den med ringar utstyrda, som vi erhålla ville.»

Konungen bad, att de skulle fara en gång till, och han for själv med. När de kommo upp på fjället, sågo de i Svavaland brinnande byar och dammoln av hästar. Konungen red ned av fjället och fram i landet och tog nattkvarter vid en å. Atle höll vakt och for över ån; han fann ett hus. En stor fågel satt på huset och vaktade och hade somnat. Atle sköt fågeln till döds med sitt spjut men i huset fann han Sigrlinn, konungens dotter, och Alov, jarlens dotter, och tog dem båda med sig bort. Franmar jarl hade skapat sig i örnhamn och värjt dem för hären med trolldom. Rodmar hette en konung, som friade till Sigrlinn; han dödade svavernas konung och hade härjat och bränt landet. Konung Hjorvard fick Sigrlinn till hustru och Atle Alov.

Hjorvard och Sigrlinn hade en son, som var stor och vacker; han var tyst och intet namn fäste sig vid honom. Han satt på en hög, han såg nio valkyrior rida och en av dem var ansenligast; hon sade:

1. »Sent skall du, Helge, du höge hjälte, råda över ringar och Rodulsslätterna
◦ en örn skriar tidigt - om du alltid tiger, fast ett hårt sinne du, härskare, visar.»

Helge sade: 7. »Vad gåva följer att fästa namnet Helge, du bländande brud, då du bjuder mig det. Tänk väl efter, vad du vill säga; det tar jag ej emot, om ej dig jag får.»

Valkyrian sade: 8. »Svärd vet jag ligga i Sigarsholm fyra färre än fem tiotal; ett av dem av alla är bäst, skärande sköld och skimrande av guld.

1. Ring är i fästet, friskt mod i mitten, skräck för ägarn i udden är; orm, målad med blod, längs eggen ligger, och på handtaget kastar huggormen stjärten.»

Eylime hette en konung; hans dotter var Svava, hon var valkyria och red genom luft och över hav; hon gav Helge detta namn och skyddade honom sedan ofta i strider.

Helge sade: 10. »En insiktsfull konung, är du ej, Hjorvard, du fylkingars främste, fast frejdad du är; du lät elden fräta furstars bygder, som mot dig intet ont gjorde.

1. Men Rodmar råda skall för ringar, som våra fränder förut ägde; den fursten föga fruktar för livet, anser sig utdödas arv behärska.»

Hjorvard svarar, att han skulle giva Helge manskap, om han ville hämna sin morfader. Då uppsökte Helge svärdet, som Svava visade honom till, därpå foro han och Atle och fällde Rodmar och utförde många bragder. Han dräpte jätten Hate, där han satt på ett berg. Helge och Atle lågo med sina skepp i Hatafjorden; Atle höll vakt den förra delen av natten.

Ringärd, Hates dotter, sade: 12 »Vilka härmän äro i Hatafjorden; med sköldar är tältat på skeppen. Raska ni visa er, rädas ej, tror jag. Nämn mig konungens namn!»

Atle sade: 13. Helge han heter, men härskarn du ej makt har att men vålla; järnskydd äro kring hjältens flotta, oss tillfoga trollkvinnor intet.»

Ringärd sade: 14. »Hur kallar du dig, du karl så stark, hur nämna dig männen vid namn? Fursten på dig litar då han låter dig på skeppet i fagra stäven stå.»

Atle sade: 15. »Atle jag heter, ettrig skall jag dig vara, jättekvinnor göra mig gramse; den våta stäven jag värnat ofta och kvällens trollpackor kvält.

1. Vad heter du, häxa, hungrig efter lik? Tälj oss, troll, om din fader! Nio mil skulle längre ned du vara, Må barrskog växa på din barm!»

Ringärd sade: 17. »Ringärd jag heter och Hate min fader, den väldigaste jätte jag vetat; många brudar från bostaden tog han, tills Helge ihjäl honom högg.»

Atle sade: 18. »Du var, häxa, framför hövdingens skepp, i fjordmynnet låg du på lur. Du hövdingens hjältar ville giva åt Ran, om ej spjutet dig i valköttet sprungit.»

Ringärd sade: 19. »Dårad är du, Atle, drömma jag tror dig, du sänker dina ögonbryn i sömn; min moder låg framför milde furstens skepp, jag sänkte Lodvards söner i sjön.

1. Gnägga skulle du, Atle, om ej utskuren du vore, Ringärd sätter rumpan i vädret. Baktill, Atle, ej i bröstet är ditt hjärta, fast en hingst du låter likt.»

Atle sade: 21. »Som en hingst jag skall dig synas, om försöka du kan och från sjön jag stiger å strand. Du slås sönder och samman, om sinnet rinner på mig, och får sänka, Ringärd, din svans.»

Ringärd sade: 22. »Gå i land då, Atle, om du litar på din styrka, låt oss träffas i Varins vik! Revbenen, karl, skall du rätade få, om du kommer i klorna på mig.»

Atle sade: 23. »Härifrån jag ej går, förrän folket vaknar och håller om hövdingen vakt. Troligt nog är, att en trollkvinna kommer och skjuter upp under vårt skepp.»

Ringärd sade: 24. »Vakna du, Helge, och vedergäll Ringärd, att Hate ned du högg. Får en enda natt hos ädlingen hon sova, är bot för oförrätt bragt.

Helge sade: 25. »Han heter Luden, som får dig, led är du för mankön, den tursen i Tollö bor; en den visaste jätte, den värste av bergfolket, åt dig lagom han sig lämpar till man.»

Ringärd sade: 26. »Henne vill du hellre ha, som hamnarne granskade den förra natten bland folket, en mö, strålände av guld; starkare hon mig tycktes. Här steg hon på strand från sjön och fäste så eder flotta. Hon ensam vållar, att jag icke kan furstens män bliva till bane.»

Helge sade: 27. »Hör du, Ringärd, om jag håller dig skadeslös, säg till fullo för fursten! Var hon ensam, som frälste furstens skepp eller foro de flera till samman?»

Ringärd sade: 28. »Tre flockar av nio, dock främst av dem red en mö under hjälmen mjällvit; sig fålarne skakade, da föll ifrån manarna dagg i djupa dalar, hagel i höga skogar, det giver åt jorden gott år; led var mig den syn, jag såg.»

Atle sade: 29. »Se nu österut, Ringärd, om dig råkat har Helge med död och fördärv. På hav och på land är härskarens flotta bärgad och furstens män ej mindre.

1. Dager är nu, Ringärd, men dig har Atle till döds med samtal sinkat. Som ett löjligt sjömärke lär du synas, där du star i stens skepnad.»

Konung Helge var en väldig krigare; han kom till konung Eylime och bad om Svavas, hans dotters, hand. Helge och Svava gävo varandra trohetslöfte och älskade varandra mycket högt. Svava var hemma hos sin fader men Helge i härnad; Svava var fortfarande valkyria som förut. Hedin var hemma hos sin fader, konung Hjorvard i Norge. Hedin vände ensam hem från skogen julafton och träffade en trollkvinna; hon red på en varg och hade ormar till tömmar och erbjöd Hedin sitt sällskap. »Nej», sade han. Hon sade: »Det skall du umgälla vid bragebägaren.» Om kvällen avlades löften. Offergalten leddes fram, männen lade sina händer på honom och avlade sina löften vid bragebägaren. Hedin avlade löfte att vinna Svava, Eylimes dotter, sin broder Helges käresta, och ångrade sig så mycket, att han gick bort på villande stigar söderut i landet och träffade sin broder Helge.

Helge sade: 31. »Välkommen, Hedin! Vad kan du säga för nyheter från Norge? Vi är du, drott, driven ur landet och har ensam kommit oss att träffa?»

Hedin sade: 32. »Mig mycket större missgärning råkat (än dig broder jag böta kan); jag har korat den konungborna bruden din vid bragebägarn.»

Helge sade: 33. »Giv dig ej sak! Sant skall bliva bragelöftet, Hedin, som oss båda gäller. Till holmgång på strandsanden hövdingen mig stämt, om tre nätter vi träffas skola. Oviss jag är, om jag återkommer; då kan sådant i godo gå, om det ske skall.»

Hedin sade: 34. »Sade du, Helge, att Hedin vore värd gott från dig och gåvor stora? Bättre dig höves att bloda ditt svärd än dina fiender frid att giva.»

Då sade Helge: 35. »På varg en kvinna i kvällsskymning red, som bad Hedin att bjuda henne sällskap. Hon förutsag, att falla skulle Sigrlinns son på Sigarsslätterna.»

Detta sade Helge, emedan han anade sin förestående död och att hans fylgjor hade uppsökt Hedin, när han såg kvinnan rida på vargen.

Alf hette den konung, son till Rodmar, som hade hasslat in en valplats åt Helge på Sigarsslätten med tre natters frist. Där var en stor strid, och Helge fick där banesår.

1. Helge sände Sigar att rida efter Eylimes enda dotter. »Bed henne raskt redo bliva, om hon vill finna, fursten vid liv!»

Sigar sade: 37. »Mig haver Helge hit sänt att söka samtal, Svava, med dig; dig ville hjälten gärna träffa, innan den ädelborne andan uppgav.»

Svava sade: 38. »Hur gick det med Helge Hjorvards son. Hårt av sorg jag hemsökt är, om han slukats av havet, om svärd honom bitit; åt gärningsmannen gengäld jag giva skall.»

Sigar sade: 39. »Här föll på morgonen vid Frekastenen den bäste furste, som föddes under solen; avgjord seger Alf har vunnit, vad denna gång till gagn ej var.»

Figure 14. Helge, Svava och Sigafoos

Helge sade: 40. »Hell dig, Svava! Sorg dig väntar. Vi se varann i världen för sista gången. Blodet flyter ur furstens sår; svärdet trängde tätt intill hjärtat.

1. Jag beder dig, Svava,
 - min brud, gråt icke - om du vill min mening lyda, att du åt Hedin hängiver dig och unge fursten ömt älskar.»

Svava sade: 42. »Min menine jag sade i Munarheim, då Helge mig röda ringar gav, att, då fursten fallit, jag ej frivilligt skulle en oberömd furste famna i kärlek.»

Hedin sade: 43. »Kyss mig, Svava! Jag svär att ej komma till Rogheim åter eller Rodulsfjällen, förrän Helge Hjorvardsson jag hämnat har, den bäste furste, som föddes under solen.

Helge och Svava sägas hava blivit återfödda.

Första kvädet om Helge Hundingsbane

Här börjar kvädet om Helge Hundingsbane och Hodbrodd samt deras folk. Volsungakvida.

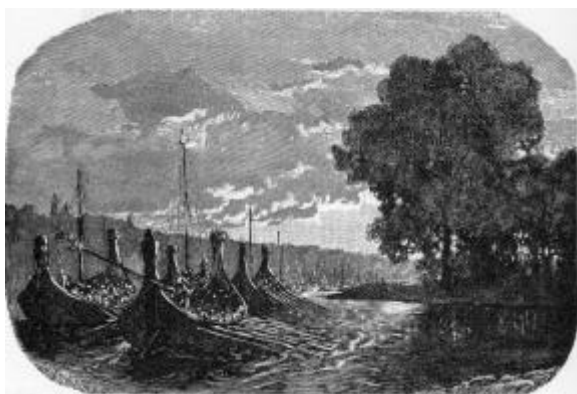
1. En gång i avlägsen forntid örnar skreko, heliga vatten runno från himlafjällen; då blev Helge den hugstore född av Borghild i Bralund.
2. Natt blev i gården, nornor kommo, som livets lott lade åt ädlingen; de bådo honom bliva den bästa hövding och av furstar mest frejdad tyckas.

3. De snodde med eftertryck ödets tradar, medan borgar brötos, i Bralund; det gyllene repet de redde ut och fäste det mitt under månens sal.
4. De öster och väster ändarne dolde, däremellan landet lydde under fursten; Neres släkting norrut slängde ett band, som alltid hon bad skulle hålla.
5. Ett var ej till skada för ylvingaättlingen, som den unga kvinnan i älskog födde: korp till korp kraxade hungrig
 - i högt träd han satt - »Hör, jag vet något!»
6. »I brynja Sigmunds son står pansrad, ett dygn gammal, nu är dagen kommen. Vassa äro ögonen som på väldiga krigare; han är vargarnes vän. Varom glade!»
7. En hövding han tycktes hovfolket vara, goda år, de menade, för männen hade kommit. Själv gick konungen ur kampens larm att ädel lök giva åt den unge fursten.
8. Namnet Helge han gav och gårdarne Ringstad, Solfjäll, Snöfjäll och Sigarsslätterna, Ringstod, Hatun och Himinvang, ett sirat svärd åt Sinfjotles broder
9. Växa började vid vänners bröst ädelboren yngling i ynnestens strålgans; guld han gav som gåva åt följet, sin skatt ej ungdomsfriske fursten skonade.
10. Kort tid lät konungen på kamp vänta, när fursten var femton vintrar och han den hårde Hunding dräpte, som länge rådde över länder och män.
11. Av Sigmunds son sedan fordrade Hundings söner håvor och ringar, ty de ville fursten vedergälla för frånrövat gods och faderns död.
12. Men inga böter bjöd dem fursten, och fränderna ej heller fingo mansbot; de gråa spjutens gräsliga storm och Odens vrede de vänta skulle.
13. Furstarne fara till fejden hän, som till Logafjällen förlagt de hade; Frodes frid mellan fiender brast, Vidrers hundar löpa likhungriga kring ön.
14. Fursten sig satte, då fällt han hade Alf och Eyolf under örnlippan, Hjorvard och Havard, Hundings söner, och alldeles förintat spjutjättens ätt.
15. Då lyste ett sken från Logafjällen och ur bländande skenet blixtar kommo; [Fursten då märkte möar rida] höga i hjälmar på himlafältet; deras brynjor voro med blod bestänkta och från spjuten spelade strålar.
16. Arla frågade ur ulvboet fursten därom diserna från södern, om med härmännen hem de ville denna natt fara; då var av bågar.
17. Men från hästen Hognes dotter, då sköldlarmet tystnade, talte till fursten: »Jag tycker, vi äga andra sysslor än med frikostig drott att dricka öl.
18. Min fader har sin flicka lovat åt Granmars grymme son, men jag har, Helge, om Hodbrodd sagt, att som en kattunge blott den kungen är käck.
19. Dock fursten kommer inom få dagar, om ej till strid du stämmer honom eller flickan bort från fursten tager.»

Helge sade: 20. »Ängslas ej för Isungs baneman; förr dåna skall striden, om ej död jag blir.»

1. Bud härskaren bort skickade över land och hav att ledungsfölje bedja och röda guld det rikligt bjuda åt kämparne och kämparnes söner.

2. »Beden dem skyndsamt till skeppen gå och att från Brandö bort sig rusta!» Där väntade drottens, tills dit till mötes kommo hopar av kämpar från Hedinsö.
3. Och där från stränderna på Stavnsnäs skepp ut skredo, skinande av guld. Helge gjorde Hjorleif den frågan: »Har du mönstrat männen käcka?»
4. Unge kungen till den andre sade: »Senräknat är talet från Tranoören på skepp med drakhuvud, som sjöfolk bära och segla in i Orvasund utifrån havet.
5. Tolv hundra trofasta män, och dock är i Hatun hälften flera, konungens stridsfolk; om kamp har jag hopp.»
6. Framstammens skeppstält fursten strök av, så att sina många män han väckte, och drottens krigare se dagen gry, och härmännen hissade på masten väven vita på Varinsfjord.
7. Det blev rammel av åror, det blev rassel av järn, sköld slog mot sköld, sjömännen rodde; uti ilande fart med ädlingarna gick furstens flotta fjärran från land.
8. Så det lät, när de långa kölarna och Kolgas syster sammanstötte, som om berg och bränning sig bröto mot varandra.
9. Helge bjöd högre höga seglen draga; från mötet med vågor ej manskapet ryggade, fast ångestväckande Ägirs dotter sjöhästarne stjälpas ville.
10. Men seglarne själva Sigrun från ovan skyddade stridsdjärv samt skeppet deras; raskt sig vred Ran ur händerna kungens gungande sjöhäst vid Gnipalunden.

1. Om aftonen satt han i Unavåg, de fagra fartygen flöto på vattnet, men de som sutto på Svarinshög med harmsen hug hans här skådade.
2. Där om godättade Gudmund sporde: »Vem är den furste, som folket styr och fiendens flock för till land?»
3. Sinfjotle talade, och slängde på rån upp den röda skölden, randen var av guld. Där var satt som vakt i sundet den, som svara kunde och ord växla med ädlingar.
4. »Säg du i afton, när åt svinen du giver och lockar edra hyndor att lapa mjölkmaten, att ylvingar kommit östanifrån, galna efter strid, från Gnipalunden.
5. Där skall Hodbrodd Helge finna, en furste, som ej flyr, i flottans mitt. Han har ofta örnar mättat, medan kvinnor du kysste som vid kvarnarna trälade.»

Gudmund sade: 36. »Föga minns du, furste, forna sägner, då osant du lägger ädlingar till last. Du har ätit ulvars föda och din broder till bane blivit, med sval mun sugit sår ofta, hatad överallt du hållit dig i rösen.»

Sinfjotle sade: 37. »Du var en vala på Varinsö, en listig kona, du lögn bar ihop. Ingen man du äga ville i brynja klädd, blott Sinfjotle.

1. Du var, förhatliga häxa, valkyria, elak, vedervärdig hos Allfader. Einhärjarne slogos sinsemellan alla för din skull, din durkdrivna kona!
2. På Sagunäs tillsammans nio ulvar vi födde, deras fader var jag.»

Gudmund sade: 40. »Fader var du ej till fenrisulvar, äldre än alla, så vitt jag erinrar mig, sedan vid Gnipalunden grymt din manbarhet tursamöar togo på Torsnäset.

1. Du var styvson till Siggeir; i stamhället för ulvar du låg, van vid vargatjut, i vilda skogen. All slags olycka över dig kom, när din broders bröst du borrade genom, dig namnkunnig gjorde av nidingsverk »

Sinfjotle sade: 42. »Brud åt hästen Grane på Bråvalla du var; länkad med guldbetsel, till lopp var du redo; jag dig tröttridit utför backe tämligen ofta, smal, som du var, under sadeln, ditt nöt!»

Gudmund sade: 43. »Sedeslös sven syntes du vara, när du mjölkade Gullners många getter och en annan gång var Imds dotter, i trasor klädd. Vill du träta längre?»

Sinfjotle sade: 44. »Förr jag ville vid Frekastenen med din kropp korpar mätta än locka edra hyndor att lapa mjölkmat eller giva åt galtarne. Förgöre dig de onda!»

Helge sade: 45. »Mycket hellre, Sinfjotle, hövdes eder att gå till strids och glädja örnar än med onyttiga ord att kivas, om än hövdingarna hätskhet söndrar.

1. Ej goda tyckas mig Granmars söner, men sanning dock höves en hövding att säga. På Moinnheim märka de läto, att de saknade ej att svinga svärden mod.»
2. De läto hästarne hastigt löpa, Svipud och Sveggjod, till Solheimar genom daggiga dalar, över dunkla lider, skalv misthöljd mark; där männen foro.
3. Kungen i gårdsledet kom dem till möte, harmfullt de sade för hövdingen deras ankomst. Ute stod Hodbrodd på huvudet satt hjälmen, han såg sönerns snabba ritt: »Vi varsnas på nivlungar vredens färg?»

Gudmund sade: 49. »Till sandstranden vända sig snabba kölar, rårepshjortar och rår långa, sköldar många och skinande åror, hövdingens härmän, hurtiga ylvingar.

1. Nu gå femton flockar i land dock ute på viken vänta sjutusen; inom grindar här ligga framför Gnipalunden svartblåa drakar, sirade med guld; där är allra mesta mängden av krigsfolk. Nu tövar ej Helge att träffningen börja.»

Hodbrodd sade: 51. »Löpe betslade hästar bort till folktinget, och Sporvitner till Sparinsheid, Melner och Mylner till Myrkvid! Låten ingen sig hålla hemma kvar, som sårande svärd svänga kan!

1. Samlen hit Hogne och sönerna av Ring, Atle och Yngve, Alf den gamle; god lust de äga att gå till strids; med motstånd låtom oss möta volsungen.»
2. Ett brak det blev, då bleka uddar flögo mot varandra vid Frekastenen. Alltid var Helge Hundingsbane främst i flocken, då folket stred, förträffligast i slaktningen, högst trög till flykt; den hövdingen hade hårdhet i bröstet.

3. Från himlen ned hjälmklädda jungfrur kommo -
 - vapnens gny växte - som värnade fursten. Så sade Sigrun, svävande valkyrian,
 - av korpens föda frossade vargen -:
4. »Hell dig, hövding! Härskas över män Yngves ättling, med ditt öde nöjd, då du fällt har fursten, som fly ej ville, drottens, som härskarens död har vållat!
5. Och dig, ädling, anstår bådaderna, de röda ringar och den raska mö. Hell dig, furste! Över Hognes dotter råda du skall, Ringstad äga och få seger och land; slutad är då striden.»

Andra kvädet om Helge Hundingsbane

Om volsungarna.

Konung Sigmund, Volsungs son, hade Borghild av Bralund till äkta; de kallade sin son Helge och efter Helge Hjórvardsson; Hagal fostrade Helge.

Hunding hette en mäktig konung, och efter honom är Hundland uppkallat. Han var en stor krigare och hade många söner, som voro i härnad. Ofrid och fiendskap var emellan konung Hunding och konung Sigmund, bådaderna dräpte den andres fränder. Konung Sigmund och hans ättmän hette volsungar och ylvingar.

Helge for hemligen till konung Hundings hov och spejade; konung Hundings son Häming var hemma. Men när Helge begav sig bort, träffade han en herdegosse och sade:

1. »Säg du åt Heming, att Helge minnes, vem i brynja vikingarne dräpte. Ulven grå inne ni hade, som kung Hunding höll för att Hamal vara.»

Hamal hette Hagals son. Konung Hunding sände män till Hagal för att leta efter Helge, men Helge kunde icke skydda sig på annat sätt än att han tog en tjänstekvinnas kläder och gick att mala. De letade och funno icke Helge; då sade Blind den illstige:

1. »Hagals trälkvinnas ögon te sig vassa, ej bondens ätt är det, som bullrar vid kvarnen; stenarne rämna, i stycken springer lådan.
2. Hård lott har nu hövdingen fått, då korn från Valland kungen skall mala; för denna hand dugde bättre än kvarnens handtag att hålla svärdet.»

Hagal svarade och sade: 4. »Om lådan larmar är litet under, då konungadottern skall kvarnen draga. Högre än molnen mön svävade och som vikingar med vapen stred, innan Helge till fånge henne gjorde. Syster hon är till Sigar och Hagne, därför elaka ögon har ylvingatärnan.»

Helge kom undan och gick på härskepp; han fällde konung Hunding och kallades sedan Helge Hundingsbane. Han låg med sin här i Brunavag och gjorde där strandhugg, och de åto där rått kött.

En konung hette Hagne; hans dotter var Sigrun, hon var valkyria och red i luft och över hav; hon var Svava pånyttfödd. Sigrun red till Helges skepp och sade:

1. »Vilka låta fartyg flyta vid stranden? Var hören I, krigare, hemma själva? Vem biden I på i Brunavåg? Vart lyster eder att leden känna?»

Helge sade: 6. »Hamal låter fartyg flyta vid stranden; i Lässö höra vi hemma själva; bris vi bida i Brunavåg; österut lyster oss att leden känna.»

Sigrun sade: 7. »Var har du, furste, vapen provat eller valplatsens fåglar föda givit? Vi är din brynja med blod bestänkt? Vi äta hjälmklädda kämpar köttet rått?»

Helge sade: 8. »Det utförde ylvingars ättling nyss väster om havet, om veta dig lyster, att björnar jag tog i Bragalunden och örnens ätt med uddarne mättade.

1. Nu orsaken, mö, är yppad därtill; stekt därför föga vi fingo på havet.»

Sigrun sade: 10. »Dråp ger du tillkänna; död måste på valplatsen konung Hunding för Helge falla. Det drabbades samman, då släkt i hämnaden, och blod sprutade på spetsen av svärdet.»

Helge sade: 11. »Hur visste du, att vi voro de, snabbtänkta mö, som släkt hämnade? Många hjältesöner djärva äro och snarlika släktingar till oss.»

Sigrun sade: 12. »Ej var jag fjärran, du folkets hövding, i går på morgonen vid den grymmes livsslut; dock Sigmunds son slug jag anser, då i dunkla ord du döljer din bragd.

1. Förr en gång såg jag dig fara på långskepp, när du stod och stred i stammen den blodiga, och svala vågor svallande lekte. Nu vill sig drottens dölja för mig, men Hognes mö Helge känner.»

Granmar hette en mäktig konung, som bodde vid Svarinshaug; han ägde många söner: en hette Hodbrodd, en annan Gudmund, den tredje Starkad. Hodbrodd var på kungastämman, han förlovade med sig Sigrun, Hognes dotter. Men när hon får veta det, red hon med valkyrior genom luft och över hav att söka efter Helge. Helge var då vid Logafjällen och hade stridit med Hundings söner. Där fällde han då Alf och Eyjolv, Hjorvard och Hervard och var mycket trött av striden och satt vid foten av Arastein. Där träffade honom Sigrun och kastade sig om halsen på honom och kysste honom och sade honom sitt ärende, såsom det säges i den gamla Volsungakvida:

1. Sigrun sökte segerglad furste, fattade Helges hand i sin, kysste och hälsade härskaren i hjälm; kärlek då fattade fursten till livet.
2. Hon sade sig älska av all sin håg Sigmunds son, innan hon sett honom.
3. »Med Hodbrodd blev jag i hären förlovad, men en annan ädling äga jag ville; dock fruktar jag, furste, mina fränders vrede, mot min faders egen önskan jag brutit.»
4. Ej Hognes dotter dolde sina tankar, sade Helges huldhet sig hava önska.

Helge sade: 18. »Vårda dig icke om vreden hos Hagne eller oviljan hos ätten din! Unga mö, du skall hos mig leva; dina fränder, du goda, fruktar jag icke.»

Helge samlade då en stor flotta och for till Frekastein och de fingo på havet en livsfarlig storm; då ljungade blixtar över dem, och strålarna gingo ned i skeppen. De sågo i luften, att nio valkyrior redo, och de kände Sigrun; då stillade sig stormen, och de kommo helbrädda till land. Granmars söner sutto på ett berg, då skeppen seglade åt land. Gudmund hoppade upp på en häst och red för att speja upp på berget vid hamnen; då bärgade volsungarne seglen. Då sade Gudmund, Granmars son:

1. »Vem är den sköldung, som skeppen styr, och gyllene stridsfana i stammen hissar? Ej frid tycks

mig vara i främsta spetsen, kring vikingar blodsrodnad blänker i skyn.»

Sinfjotle sade: 20. »Här må Hodbrodd Helge känna, den till flykt tröge, i flottans mitt. Din ätts odaljord han under sig tvungit, fjorsungaarvet med fejd vunnit.»

Gudmund sade: 21. »Dess förr vi skola vid Frekastein sams till samman om vår sak tala. Tid är, Hodbrodd, hämnd att vinna, om den lägsta lotten vi länge fingo.»

Sinfjotle sade: 22. »Förr skall du, Gudmund, fösa getter och i branta bergsklyftor kliva, hava i handen en hasselpåk; det ser du hellre än svärdets domar.»

Helge sade: 23. »Det synes dig bättre, Sinfjotle, passa att gå i strid och glädja ornar än med onyttiga ord att tvista, om än hätskhet härskarne skiljer.

1. Ej goda tyckas mig Granmars söner men sanning dock höves en hövding att säga. På Moinsheim märka de läto, att de saknade ej att svinga svärdens mod, mycket käckä kämpar de äro.»

Gudmund red hem med krigsbud; då samlade Granmars söner en här. Med kommo många konungar, där var Hogne, Sigruns fader, och hans söner Brage och Dag. Där var stor strid, och alla Granmars söner föllo och alla deras hövdingar utom Dag Hognesson, som fick fred och svor volsungarne eder. Sigrun gick ut bland de fallne och träffade Hodbrodd nära döden. Hon sade:

1. »Icke skall Sigrun från Sevafjällen, konung Hodbrodd, dig hålla i famn. Gånget är livet för Granmars söner; ulvaflocken grå åter ymigt lik.»

Då träffade hon Helge och blev mycket glad.

Han sade: 26. »Ej allt, du kloka, blev idel lycka, dock säger jag, att nornorna något vålla. På morgonen föllo vid Frekastein Brage och Hogne; deras baneman var jag.

1. Rollaugs söner livet vid Lebjorg miste, men konung Starkad vid Styrkleiv föll; denna furste var det vildaste väsen jag sett, då bålen slogs, fast borta var huvudet.
2. De allra flesta av fränderna dina ligga på jorden, till lik vordna. Hindra kampen du ej kunnat; det kom på din lott, att för stormän till strid du blev.»
3. Da grät Sigrun. Han sade: »Trösta dig, Sigrun! Ett tvistefrö du varit oss. ej sköldungar skickelsen motstå.»

Sigrun sade: »Jag önskade, de levde de som avlidna äro, finge i din famn jag dock slutas.»

Helge äktade Sigrun, och de fingo söner; Helge var då ej gammal. Dag Hognesson blotade till Oden om hämnd för sin fader, och Oden lånade Dag sitt spjut. Dag träffade sin svåger Helge på det ställe, som heter Fjoturlund; han rände igenom Helge med spjutet. Där föll Helge, men Dag red till Sevafjällen och sade Sigrun nyheten:

1. »Sen är jag, syster, din sorg att båda, ty nödtvungen jag min närmaste bedrövat. På morgonen föll vid Fjoturlunden, den bäste furste, som bodde i världen, som alla hövdingar på halsen stod.»

Sigrun sade: 31 »Dig skola alla eder bita, som du hade åt Helge svurit vid floden Leiptrs lysande vatten och vid Vågens våta sten.

1. Segle ej det skepp, som seglar med dig, fast förlig vind efter fartyget blåser! Löpe ej den häst, som löper med dig, fast för fiender du flykta skall!
2. Bite ej det svärd, som svänges av dig, om ej dig själv det sjunger om huvudet. På dig vore hämnad Helges död, om du vore en varg i villande skog utan egendom och all gamman och föda ej finge, om de fallne du ej åte.»

Dag sade: 34. »Vansinnig, syster, och från vettet du är, då du önskar ofärd åt egen broder. Oden ensam allt ont vållar, ty mellan släktingar söndring han stiftat.

1. Din broder röda ringar dig bjuder, hela Vandilsve och Vigdalarne. Tag halva boet till bot för din sorg, du smyckade brud, jämte sönerna dina!»

Sigrun sade: 36. »Så säll jag ej sitter vid Sevafjällen, arla eUer särla, att jag älskar livet, om konungens krigare ej kasta glans och Vigblär ej hit med hövdingen löper, guldbetslade fålen, och ej fursten jag hälsar.

1. Så hade Helge hållit i rädsla sina fiender alla och fränderna deras, som getter vilda för vargen springa, fuUa av fasa, från fjället ned.
2. Helge så högt över hövdingar stod som ädelformad ask över törne, och som daggstänkt hjort bland djuren går och huvudet bär högre än alla och hornen glänsa mot himmelen själv.»

En hög gjordes efter Helge. Men när han kom till Valhall, då bjöd honom Oden att råda över allt jämte sig.

Helge sade: 39. »Åt männen alla måste du, Hunding, fotbad bära och brasa tända, hundar binda, hästar vakta, giva svinen mat, förrn till sängs du går.»

Sigruns tjänstekvinna gick om aftonen vid Helges hög och såg, att Helge red till högen med många män.

Tjänstekvinnan sade: 40. »Är blott svek den syn, som se jag tycker mig, eller ragnarök. Rida väl de döde, då I huggen med sporrar hästarne edra, eller har åt hövdingar hemlov givits?»

Helge sade: 41. »Ej blott svek är den syn, som se du tycker dig, ej åldrarnes ände, fast oss du ser, fast vi hugga med sporrar hästarne våra, fast hellre har åt hövdingar hemlov givits.»

Hem gick tjänstekvinnan och sade till Sigrun:

1. »Gå ut, du Sigrun från Sevafjällen, om dig lyster att folkets furste träffa. Högen är öppen, Helge är kommen. Såren blöda, och så bad dig fursten, att sårets ström du stilla skulle.»

Sigrun gick in i högen till Helge och sade:

1. »Nu gläder mig så mycket, att vi mött varandra, som Odens hungrande hökar glädjas, när de veta om valplatsens varma stekar eller dagens gryning daggstänkta se.
2. Dig vill jag kyssa, döde konung, förr än du blodiga brynjan avtager. Ditt hår är, Helge, höljt med rimfrost, fursten är fullständigt färgad med blod, händerna kalla på Hognes måg. Huru skall bättring din brud åt dig vinna?

Helge sade: 45. »Ensam du, Sigrun, från Sevafjällen, vållar, att Helge är våt av tårar. Du gråter, du

guldprydda, av grämlse tårar, du solbjärta, sydländska, förrn att sova du går. Var tår faller blodig på bröstet av fursten, iskall, inbränd, av ångest fylld.

1. Dock kom, låt oss dricka kostliga drycken, fast livslust och land förlorat vi hava. Ingen skall kväda klagovisa, fast han ser svåra sår på mitt bröst, ty en brud nu höljes utav högen, en furstedotter hos oss fallna är.»

Sigrun redde en säng i högen.

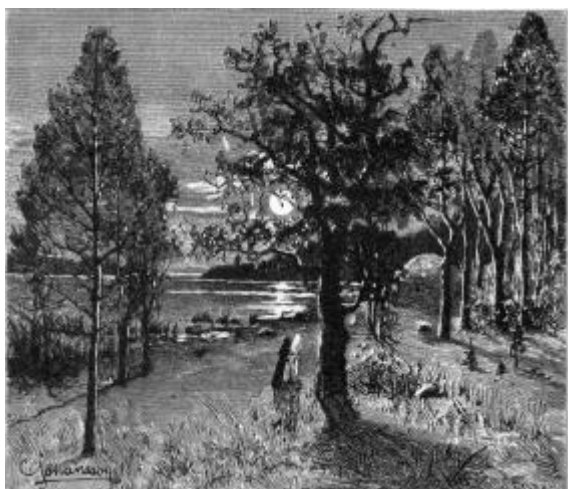
1. »Här har jag bäddat dig, Helge, en säng, som från ängslan är fri, du ylvingaättling! I din famn jag vill, du furste, somna, som hos levande hjälten jag göra skulle.»

Helge sade: 48. »Nu säger jag intet oväntat vara sent eller tidigt vid Sevafjällen, när på den avlidnes arm du sover i högen, du vita, Hognes dotter; är dock kvar i livet, du konungborna.

1. Tid är mig att rida rodnande vägar, låta bleka fålen flyga sin stig. Väster jag skall om vindhemmets bro, förrän Salgovner segerhjältar väcker.»

Helge och hans följe redo sin väg, men Sigrun och tärnan gingo hem till gården. Andra aftonen lät Sigrun tärnan hålla vakt på högen. Men i skymningen, då Sigrun kom till högen, sade hon:

1. »Kommen vore nu, om komma han tänkte, Sigmunds son från Odens salar. Hoppet bleknar, att härskarn kommer när örnarna sitta på askens grenar och drottföljet drager till drömmarnes ting.

1. Var ej avvita nog att ensam färdas, du sköldungars dis, till de dödas boning, ty mäktigare bliva, mö, om natten alla dödas vålnader än i dagens ljus.»

Sigrun blev kortlivad av sorg och bedrövelse. Det var en tro i forntiden, att människor föddes på nytt, men det kallas nu käringprat. Helge och Sigrun påstås hava blivit återfödda; han hette då Helge Haddingjaskate och hon Kara Halvdansdotter, såsom säges i Karoljod, och hon var valkyria.

Om Sinfjotles död

Sigmund Volsungsson var konung i Frankland; Sinfjotle var den äldste av hans söner, den andre var Helge, den tredje Hamund. Borghild, Sigmunds hustru, hade en broder, som hette Men Sinfjotle, hennes styvson, och friade båda till samma kvinna, och för den skull dödade honom

Sinfjotle. Men när han kom hem, bad Borghild honom fara bort, men Sigmund bjöd henne penningar i böter, och dem måste hon mottaga. Men vid arvölet bar Borghild fram öl; hon tog gift, ett stort horn fullt, och bar fram åt Sinfjotle, men när han såg i hornet, urskilde han, att gift var i det, och sade till Sigmund: »Grumlig är drycken, gamle!» Sigmund tog hornet och drack ur. Det säges, att Sigmund var så hård, att gift varken kunde skada honom utvärtes eller invärtes, men alla hans söner uthärdade gift utanpå huden. Borghild bar ett annat horn åt Sinfjotle och bad honom dricka, och allt gick som förut. Och den tredje gången bar hon hornet till honom och sade stickord, om han ej drucke därur. Han sade åter som förut till Sigmund. Han sade: »Låt skägget sila det, son!» Sinfjotle drack och blev genast död.

Sigmund bar honom långa vägar i famnen på sig och kom till en smal och lång fjord, och där var en liten farkost och en man på; han erbjöd Sigmund att bli rodd över fjorden. Men när Sigmund bar liket ut på farkosten, var båten lastad; mannen sade, att Sigmund skulle färdas innanför fjordens ända. Mannen stötte ut farkosten och försvann genast.

Konung Sigmund stannade länge i Danmark i Borghilds rike, sedan han äktat henne. Sedan for Sigmund söder till Frankland till det rike, som han hade där. Då äktade han Hjordis, dotter till konung Eylime; deras son var Sigurd. Konung Sigmund föll i strid mot Hundings söner, men Hjordis gifte sig då med Alf, son till konung Hjalprek. Sigurd växte upp där i barndomen.

Sigmund och alla hans söner voro långt framom alla andra män i kraft och storlek och mod och all idrott. Sigurd var dock främst av alla, och honom säga alla i fornsagorna stå framför alla och vara den ansenligaste av härkonungar.

Gripers spådom

Griper hette Eylimes son, broder till Hjordis; han rådde över land och var klokast av alla människor och spåkunnig. Sigurd red ensam och kom till Gripers sal. Sigurd var lätt igenkännlig; han träffade en man utanför salen, som kallade sig Geiter. Honom tilltalade Sigurd och frågar:

1. »Vem bor väl här i denna borg? Vad kalla krigarne konungen över folket?»

Geiter sade: »Griper heter hövdingen över män, som fasta jorden och folket styr.»

Sigurd sade: 2. »Är vise härskaren hemma i landet? Skall kungen med mig komma till tals? Okänd man önskar hans samtal; fort jag vill finna Griper.»

Geiter sade: 3. »Den glade konungen skall Geiter spörja, vem mannen är, som möta vill Griper.»

Sigurd sade: »Sigurd jag heter, av Sigmund boren, men Hjordis är hjältens moder.»

1. Då gick Geiter åt Griper att säga: »Härute står kommen en okänd man; ädel han är till utseendet; inför dig, konung, han komma vill.»
2. Då träder krigarnes konung ur salen och hjärtligt hälsar hjälten, som kommit: »Välkommen, Sigurd! Vi såg jag dig ej förr? Men du, Geiter, om Grane tag hand!»
3. De togo till att språka och tala om mycket, när rådvisa männen råkade varandra.

Sigurd sade: »Säg mig, morbror, om du ser förut, hur livet för Sigurd löpa skall?»

Griper sade: 7. »En man skall du bliva, mest ärad under sol, och alla furstar överlägsen, slösande guld men snålände flykt, ädel att åse och i ord vis.»

Sigurd sade: 8. »Säg, kloke konung, klarare än jag spörjer, vis, för Sigurd, om se du tycker dig, vad först skall ske till framgång för mig, då ur din gård gått jag har.»

Griper sade: 9. »Först skall du, furste, din fader hämna och allt ont åt Eylime straffa; du skall Hundings hårda, djärva söner fälla och seger vinna.»

Sigurd sade: 10. »Säg, ädle konung, min släkting, för mig, med stor klokhet, då förstånd vi tala; ser du för Sigurd snara bragder, som högst stiga mot himlens valv?»

Griper sade: 11. »Ensam du skall dräpa ormen den glänsande, som glupsk ligger på Gnitaheden. Du skall båda till bane varda, Regin och Favner; rätt säger Griper.»

Sigurd sade: 12. »Ymnig blir min rikedom, om jag utföra kan i världen den strid, som visst du spår mig. Tänk dig om; förtälj än längre, vad mera skall hända i mitt liv!»

Griper sade: 13. »Favners bo du finna skall och föra bort den fagra skatten. Guld skall du lasta på Granes bogar; ryktbar av striden, du rider till Gjuka.»

Sigurd sade: 14. »Med kloka ord för konungen skall du, modige furste, än mera säga. Hos Gjuka är jag gäst och går därifrån; vad skall mera hända i mitt liv?»

Griper sade: 15. »På fjället sover, furstens dotter, bjärt i brynja efter bane på Helge. Vassa svärdet svänga skall du, med Favners bane brynjan rista.»

Sigurd sade: 16. »Bruten är brynjan, bruden begynner att tala, då vivet vaknat ur sömnen. Vad säger sedan till Sigurd jungfrun, som till fördel för fursten bliver?»

Griper sade: 17. »Hon skall dig, ryktbare, runor lära, alla, som människor ernå vilja, och på varje mål av människor tala, och helande läkedom. Var lycklig, konung!»

Sigurd sade: 18. »Lyktat är nu detta, lärd är visdomen, och redo jag är att rida därifrån. Tänk dig om, förtälj än längre, vad mera skall hända i mitt liv!»

Griper sade: 19. »Hinna skall du Heimers bygder och glad komma till kungen som gäst. Slut är nu, Sigurd, vad jag såg av framtiden; längre fram det Griper ej lönt är att spörja

Sigurd sade: 20. »Ängslan mig vållar det ord, du sade, ty, furste, längre fram du ser. För mycken sorg för Sigurd vet du, därför, Griper, den du ej säger.»

Griper sade: 21. »Av livet ditt låg mig ungdomen ljusast före att genomskåda. Med rätta jag icke räknas för vis, ej heller för framsynt; vad jag förutsåg, är borta.»

Sigurd sade: 22. »Ovan jord ingen jag vet som framtiden ser fjärmare än Griper. Du skall ej dölja, fast dåligt det är och mig min ställning menlig bliver.»

Griper sade: 23. »Med laster är icke ditt liv dig bestämt, låt, ädle furste, lära dig det; ty minnas skall ditt namn, medan människor leva, du vållare av vapnens vinande storm!»

Sigurd sade: 24. »Illa sker mig. Skiljas måste Sigurd från fursten, då så är. Visa mig vägen, om du vill, morbroder! I livet på förhand allt ligger bestämt.»

Griper sade: 25. »Nu skall för Sigurd Jag säga noga, då drotten mig därtill nödgar. Veta du skall, att jag visst icke ljuger: en dag åt dig, döden är ämnad.»

Sigurd sade: 26. »Vrede jag vill ej från väldige konungen men goda råd av Griper få. Nu vill visst jag veta, fast ej väl behagligt, vad som dig synes Sigurd vänta.»

Griper sade: 27. »En flicka är hos Heimer, fager att åse, och Brynhild henne borgmännen nämna, dotter till Budle, men bålde konungen, Heimer, fostrar hårdsinta mön.»

Sigurd sade: 28. »Vad gör det mig, att en mö finnes, fager att åse, fostrad hos Heimer? Det skall du, Griper, grant mig säga, ty ödet mitt allt du förutser.»

Griper sade: 29. »Hon gör, att glädjen går ifrån dig, Heimers fosterdotter, fager att åse. Sömn du ej sover, ej om sak dömer, på man du ej aktar, om ej mön du ser.»

Sigurd sade: 30. »Vad skall till lisa lända Sigurd? Säg du det, Griper, om se du tycker dig! Kan jag mön till maka vinna, denna furstens fagra dotter?»

Griper sade: 31. »I skolen alla eder svära fullt och fast, få I skolen hålla. Gästat en natt du gjort hos Gjuke, så minns du ej mera mön hos Heimer.»

Sigurd sade: 32. »Vad för något? Nämn mig det, Griper! Ser du flyktighet i furstens lynne, då bryta löftet mot bruden jag skall, som jag trodde mig älska av all min själ?»

Griper sade: 33. »Du snärjes, ädling, av annans svek, för Grimhilds list du lida skall. Hon vill giva dig ljushårig mö, sin egen dotter; anslag hon spinner.»

Sigurd sade: 34. »Blir jag med Gunnar och hans bröder svåger och går att taga Gudrun till äkta? Fullgott gifte fursten då hade, om ånger icke ängslade mig.»

Griper sade: 35. »Svika dig Grimhild söka skall, egga dig att bedja om Brynhilds hand för Gunnars räkning, goterfurstens; raskt furstens moder färden du lovar.»

Sigurd sade: 36. »Något menligt mig möter, det märker jag grant; svårligen vacklar Sigurds ställning, om bedja jag skall till brud åt en annan den sköna mö, som själv jag älskar.»

Griper sade: 37. »I skolen alla eder svära, Gunnar och Hogne och du, hövding, den tredje. Då på vägen I ären, växlen I skepnad, Gunnar och du; Griper ej ljuger.»

Sigurd sade: 38. »Vad är skälet till det? Vi skola vi skifta sätt och utseende samman på vägen?

Annan falskhet följa det torde, mycket elak. Säg mera, Griper!»

Griper sade: 39. »Gunnars skepnad och skick du har, ditt eget tal och tankekraft. Du fäster den käcka fosterdottern till Heimer, men henne till hustru ej får.»

Sigurd sade: 40. »Mycket illa det mig tyckes. Usel bland män skall Sigurd sägas, då sådant sker. List jag icke lägga vill mot furstedottern, den främsta, jag vet.»

Griper sade: 41. »Du, härens hövding, härlig du skall vila hos mön, som din moder hon vore. Därför skall minnas, medan människor leva, du folkens furste, ditt frejdade namn.»

Sigurd sade: 42. »Skall Gunnar äga den goda till hustru, ryktbar bland män - berätta mig, Griper! - fast trenne nätter hans trotsiga brud har sovit hos mig? Sådant har ej timat.»

Griper sade: 43. »Samman skola bådas bröllop drickas, Sigurds och Gunnars, i Gjukes salar. Hamn I växlen, då hem I kommit, till själen var sig själv förbliver.»

Sigurd sade: 44. »Hur skall sedan svågerskapet till gamman oss bliva, Griper, säg det! Skall det Gunnar till glädje lända eller mig själv skänka hugnad?»

Griper sade: 45. »Du minns ederna åter, kan ingenting säga, du unnar Gudrun äktenskapets lycka; men Brynhild som bortslumpad brud sig tycker, den sluga söker med svek att hämnas.»

Figure 15. Brynhild och Gudrun

Sigurd sade: 46. »Vad skall bruden som böter taga, för att vi smidde svek mot livet? Hon äger av mig eder svurna, inga fyllda, och föga kärlek.»

Griper sade: 47. »Hon skall gå att Gunnar säga, att icke du aktade ederna väl, då Gjukes arving, den

ädle konungen, all sin lit på ditt löfte satte.»

Sigurd sade: 48. »Vad för något! Nämn mig det, Griper! Skall sant det vara, som säges om mig, eller ljuger på mig hjältekvinnan och på sig själv? Skönjer du det, Griper?»

Griper sade: 49. »Ej väl, av vrede och värkande sorg, dig mäktiga bruden bemöta skall. Den goda kvinnan du kränkte icke, dock drottningen I bedrogen med list.»

Sigurd sade: 50. »Skall Gunnar, den kloke, Och Guttorm och Hogne av hennes eggelse sig hetsa låta? Skola Gjukes söner svärden bloda på mig, sin svåger? Säg du det, Griper!»

Griper sade: 51. »Gruvligt det Gudrun går till hjärtat; dig hennes bröder din bane vålla. Till intet bliver all glädje sedan för visa livet; det vållar Grimhild.

1. Det hugna dig skall, du härens ledare, att den lyckan för furstens liv är bestämd: ej märkligare man ovan mullen skall födas under solens säte än, Sigurd, du anses.»

Sigurd sade: 53. »Skiljoms i vänskap! Man skickelsen ej motstår. Väl har du, Griper, vad jag ville, gjort. Visst du skulle vackrare spå livet åt mig, om du mäktade det.»

Sången om Favner

Sigurd och Regin begåvo sig upp på Gnitaheden och funno där spåret efter Favner, när han skred till vatten. Där gjorde Sigurd en stor grop på vägen, och Sigurd gick ned däri. Men när Favner skred från guldets, blåste han ut etter, och det föll ned ovanför huvudet på Sigurd. Men när Favner skred över gropen, stack Sigurd med svärdet till hjärtat på honom. Favner skakade på sig och slog med huvud och stjärt. Sigurd sprang upp ur gropen, och de sågo varandra.

Om Favners död

Favner sade: 1. »Du sven, du sven, som son åt vem är, sven, du född, som vilka människors barn är du boren, då på Favner du blodade det blixtrande svärdet; i mitt hjärta jagad är klingan»

Sigurd dolde sitt namn, ty det var folks tro i forntiden, att döende mans ord förmådde mycket, om han förbannade sin ovän med nämnande av namn.

Han sade: 2. »Härligt djur jag heter och har hankat mig fram som en man utan moder, fader jag har ej, som folk brukar, jag vandrar i världen ensam.»

Favner sade: 3. »Vet du, om fader du ej har, som folk brukar, av vad under blev du avlad?»

Sigurd sade: 4. »Min ätt jag säger dig okänd vara och likaledes mig själv. Sigurd jag heter, Sigmund hette min fader, med svärd jag dig slagit har.»

Favner sade: 5. »Vem hetsade dig, vi har du hetsa dig låtit att fara efter mitt fall? Bjärtögde sven, bister fader hade du, fram att rusa hans barn icke rädas.»

Sigurd sade: 6. »Hågen mig hetsade, händerna hjälpte och mitt vassa vapen. Ej mången är modig vid mogen ålder, som blödig i barndomen varit.»

Favner sade: 7. »Vet du, om växa vid vänners bröst du fått, man såge dig käckt kämpa. Nu är du fjättrad och fången i krig, en bunden man alltid bävar.»

Sigurd sade: 8. »Du förebrår mig, Favner, att för fjärran jag är ifrån faders arvedel faren. Icke är jag fjättrad, om ock fången i krig, du fann, att jag lös var och ledig.»

Favner sade: 9 »Hatets ord du hör i allt, men ett jag säger dig sant: guldets, som klingar, och glänsande skatten, ringarne, bliva din bane.»

Sigurd sade: 10. »Sin rikedom envar råda vill ända till sin yttersta dag, ty varje människa måste en gång fara hädan till Hel.»

Favner sade: 11. »Nornors dom vid näsen du får och ovis dåres öde. I vattnet du drunknar, om i vind du rör, för dödsdömd är allt fördärv.»

Sigurd sade: 12. »Säg mig, Favner, då du frejdad är för kunskap och att veta mycket väl! Vilka äro de nornor, som i nöd hjälpa och förlösa från livsfrukt mödrar?»

Favner sade: 13. »Av skilda ätter vara skönjer jag nornor, de äro ej av samma släkt: somliga äro av asar, somliga av alfer, somliga Dvalins döttrar.»

Sigurd sade: 14. »Säg du mig, Favner, då du frejdad är för kunskap och att veta mycket väl, vad den holme heter, där huggsaft asarne och Surt samman blanda.»

Favner sade: 15. »Oskopner han heter, och alla gudar där med spjut och stång skola stinga. Bifrost brister, då på bron de komma, och i floden fålarne simma.

1. Skräckhjälm jag bar att skrämman människor, så länge jag på smyckena låg. Allra starkast vara av alla jag trodde mig, hur många män jag än fann.»

Sigurd sade: 17. »Skräckhjälm skänker ej skydd åt någon, där vreda vapen skifta. Då han märker, när bland modiga han kommer, att ingen är djärv framför alla.

Sigurd sade: 19. »Glänsande orm, gräsligt du fräste och hug du visade hård. Hetare varder hatet hos folk, som den hjälmen på huvudet hava.»

Favner sade: 20. »Jag råder dig nu, Sigurd, men råd må du taga och rid hädan hem! Det glödröda gods och guldets det klingande, dig ringarna bliva till bane.»

Sigurd sade: 21. »Ditt råd har du rådit, men rida jag skall till det guld, som i ljunger är gömt; men ligg du, Favner, och lid din död, till dess att Hel dig har!»

Favner sade: 22. »Regin mig förrådde, förråda dig han skall, han skall bliva oss båda till bane. Sitt liv tror jag Favner låta skall, din styrka nu större blev.»

Regin hade gått bort, medan Sigurd dödade Favner, och kom tillbaka, när Sigurd strök blodet av svärdet.

Regin sade: 23. »Hell dig, Sigurd, seger du vunnit, Favner fällt du har. Bland alla de män, som mullen trampa, ej käckare kämpa är född.»

Sigurd sade: 24. »Ovisst är att veta, då alla komma samman, segergudars söner, vem den käckaste

kämpen är; mången är rask, som ej rödfärgar svärdet med blod ur annans bröst.»

Regin sade: 25. »Glad är du, Sigurd, av segern du fröjdas, där du Gram på gräset torkar. Min broder har du banesår givit, något själv jag ock skyldig är.»

Sigurd sade: 26. »Du rådde därtill, att jag rida skulle hit över frostiga fjäll. Gods och liv ägde än glänsande ormen, om mig feghet du ej förevitat.»

Då gick Regin till Favner och skar hjärtat ur honom med det svärd, som heter Ridil, och därefter drack han blod ur såret.

Regin sade: 27. »Sitt du nu, Sigurd, men att sova jag skall gå, och håll Favners hjärta vid flamman; det alltid slående jag äta vill efter drycken av blod, som jag drack.»

Sigurd sade: 28. »Fjärran du flydde, medan på Favner jag blodade mitt bitande svärd. Jag eggade min kraft mot ormens styrka, medan du låg i ljungen gömd.»

Regin sade: 29. »Länge i ljungen jätten du låtit, ligga gammal och grå, om ej svärdet du nyttjat, som jag smidde själv, ditt vassa, bitande vapen.

Sigurd sade: 30. »Mod är bättre än makten i svärdet, där i vrede vapen skiftas, ty en duktig karl såg jag dristigt vinna segern med slött svärd.

1. Bättre för den raske än den rädde det är att stå i stridens lek; bättre vara glad än gapa av häpnad för vad helst som för handen är.»

Sigurd tog Favners hjärta och stekte det på en trädgren. När han tänkte, att det var färdigstekt och blodet fradgade ur hjärtat, tog han på det med sitt finger och provade, om det var fullstekt. Han brände sig och stack fingret i munnen på sig. Men när Favners hjärtblod kom på tungan på honom, då förstod han fåglalåt; han hörde, att mesar kvittrade i buskarne.

Mesen sade: 32. »Där sitter Sigurd, sölad med blod, och Favners hjärta vid flamman steker; rådig syntes mig ringklyvaren, om själv han åte skimrande hjärtat.»

Den andra mesen sade: 33. »Där ligger Regin, och ränker smider, med list vill svika, den som litar på honom, samkar i vrede vrånga ord, den brottstämplarn sin broder vill hämna.»

Den tredje mesen sade: 34. »Ett huvud kortare gråhårig gubbe han låte fara hädan till Hel! Allt guld han kan då ensam råda, den mängd, som under Favner fanns.»

Den fjärde mesen sade: 35. »Klok han mig tycktes, kunde han följa det råd, ni gävo, systrar, som goda vänner, och tänkte på sin fördel och fägnade korpen; ulven är att vänta, då man öronen ser.»

Den femte mesen sade: 36. »Så klok är icke krigshjälten, som härens främste jag finna tänkte, om han brodern låter bort komma, då den andre han har avdagatagit.»

Den sjätte mesen sade: 37. »Mycket ovis han är, om han yttermera farlig fiende spår. Där Regin ligger, som honom ränker smidit; han kan sig ej mot falskhet fria.»

Den sjunde mesen sade: 38. »Ett huvud kortare låte han kalle jätten bli och fran guldringar gå! Då ensam skall han härska över allt det gods, som Favner en gång ägde.»

Sigurd sade: 39. »Ej råde så hårt öde, att Regin skall namn av min bane bära, ty båda bröderna i brådkastet skola fara hädan till Hel.»

Sigurd högg huvudet av Regin, och sedan åt han Favners hjärta och drack blodet av både Regin och Favner. Då hörde han, hur mesarne sade:

1. »Bind ihop röda ringarne, Sigurd, konungsligt är ej att kvida mycket. En flicka jag vet fagrast av alla, med gyllene smycken; om det ginge henne vinna!
2. Till Gjuke gå gröna vägar, framåt visar ödet för frejdade krigaren; den dråplige drotten en dotter fostrat, henne skall du, Sigurd, hava till äkta.
3. En sal är på höga Hindarfjället, av eld omsvept allt utomkring; den hava vise väsen uppbyggt av lysande guld, som glänser och skimrar.
4. Jag vet, att på fjället en fejdjungfru sover, lindens härjare leker däröver. Ygg med törne ungmön stuckit, då andra hon fällde, än han erhålla ville.
5. Se kan du, hjälte, hjälmklädda mön, som från valplats på Vingskorner red. Det är ödets skickelse, sköldungaättling, att Sigrdriv ej ur sömnen kan väckas.»

Sigurd red efter Favners spår till hans bo och fann det öppet och dörrar och dörrposter av järn; av järn voro ock alla timmerstockar i huset, och det var nedgrävt i jorden. Där fann Sigurd övermåttan mycket guld och fyllde där tvänne kistor; där tog han skräckhjälm och guldbrynjan och svärdet Rotte och många dyrbarheter och klövjade dem på Grane, men hästen ville icke gå från stället, förrän Sigurd steg på ryggen på honom.

Sången om Sigrdriva

Sigurd red upp på Hindarfjället och styrde sin kosa söderut till Frankland. På fjället såg han ett stort ljus, som om eld brunne, och det sken därav upp till himlen. Men när han kom dit, stod där en sköldborg och upp ur den en fana. Sigurd gick in i sköldborgen och såg, att en man låg där och sov i full rustning. Han tog först hjälmen av huvudet på honom, och då såg han, att det var en kvinna. Brynjan satt hårt, som om hon vore fastväxt. Då ristade han med Gram från halsöppningen hela brynjan ned igenom och så ut genom båda ärmarna. Därpå tog han brynjan av henne, och hon vaknade och satte sig upp, fick se Sigurd och sade:

1. »Vad bet på brynjan? Vi bröts min sömn? Vem fogade, att fjättrarna föllo, de blekgrå?»

Han svarade: »Sigmunds son; Sigurds svärd åt korpen riste lik för kort tid sedan.»

Hon svarade: 2. »Länge jag sov, länge var jag somnad, länge få människor lida. Oden vållar, att icke jag mäktade slita min djupa sömn.»

Sigurd satte sig ned och frågade henne om hennes namn. Hon kallade sig Sigrdriva och var valkyria. Hon sade, att två konungar hade stridit: den ene hette Hjalmgunnar, han var då gammal och en den störste krigare, och Oden hade lovat honom seger, men:

den andre hette Agnar, Audas broder, som ingen varelse ville hjälpa.

Sigrdriva fällde Hjalmgunnar i striden, men Oden stack henne med sömntörne till hämnd därför och sade att hon aldrig mera skulle kämpa och giva seger i strid, utan sade, att hon skulle gifta sig.

»Men jag sade honom, att jag gav ett löfte däremot att icke gifta mig med någon man, som kunde rädas.» Han svarar och ber henne lära honom vishet, om hon visste tidender ur alla världar.

Sigrdriva sade: 3. »Hell dag! Hell dagens söner! Hell natt och närmaste fränka! Blicken på oss med blida ögon, gen seger åt oss, som här sitta!

Figure 16. Sigrdriva

1. Hell eder, asar! Hell er, asynjor! Hell dig, du givmilda jord! Ord och visdom oss två given och läkande händer i livet!»

Hon tog då ett horn fullt av mjöd, och gav honom en minnesdryck:

1. »Jag bjuder dig öl, du brynjetings apel, blandat med styrka och starkhets ära. Det är fullt av sånger och hugsvalande stavar, goda galdrar och gammanrunor.
2. Segerrunor skall du kunna, om seger du vill hava, och sätta dem på svärdets fäste, somliga på slagstången, somliga på svärdkavlen och nämna två gånger Tyr.
3. Ölrunor skall du kunna om du vill, att annans hustru ej sviker dig, då säker du tror dig. På hornet skall du rista dem och på handens bak och märka på nageln Naud.
4. Fyllda bägarn signa och för fara dig akta, du skall lägga i vätskan lök; då vet jag, att det varder dig aldrig något menligt i mjödet blandat.
5. Hjälpurunor skall du kunna, om du hjälpa vill, och lösa livsfrukt från kvinnor. I handen skall du dem rista och om handlederna spänna och bedja diserna giva dig hjälp.
6. Bränningsrunor skall du rista, om bärga du vill på havet seglets hästar. På stammen skall man dem rista och på styrårans blad och bränna dem i äran med eld. Så brådstört är ej brottsjö, så blå ej vågor, att ej från havet du helbrägda kommer.
7. Kvistrunor skall du kunna, om kunnig du vill vara att som läkare se på sår. Skriv dem på barken och det skogens träd, vars lökvistar luta åt öster.
8. Målrnunor skall du kunna att icke någon människa med hat skall harm dig löna. Dem snor man

om, dem sveper man om, dem sätter man alla tillsamman, på det ting, där talrik menighet råkas till fullsutten rätt.

9. Tankerunor skall du kunna, om du tankekraft vill äga mer än varje man. Dessa tydde, dessa tecknade, dessa runor betänkte Ropt, av den saft, som sipprat hade ur Heiddraupners huvudskål och ur Hoddrovners horn.

Figure 17. Oden vid Mims lik

1. På berget han stod med Brimers eggjar och hade på huvudet hjälm. Då höjde Mims huvud först sin rådande röst och sade sanna ord.
2. Sade dem på skölden ristade, som för skinande guden står, på Arvakrs öra, och Alsvinns hov på det hjul, som går runt under Rungners banes vagn, på Sleipners tänder och på slädens fjättrar.
3. På björnens ramar och på Brages tunga, på ulvens klor och på örnens näbb, på blodiga vingar och på brons landfäste, på förlossande love och i lisans spår.
4. På glas och på guld och på godlyckesmycken, i vin och i vört och på välbehaglig sittplats, på Gungners udd och på Granes bröst, på nornans nagel och på näbben av ugglan.
5. Alla avskavna blevo, som in voro ristade och mängda med det heliga mjöd och sända vida vägar. De äro hos asar, de äro hos alfer, somliga hos visa vaner, somliga hos människors menighet.
6. Det är bokrunor, det är bärgerunor, och alla ölrunic, och kostliga kraftrunic för den som utan villa och utan att dem spilla kan dem sig till båtnad bruka. Lev väl, om du lärt dem, tills gudamakterna förgås!
7. Nu skall du välja, då val dig bjudes, du vassa vapnens stam! Skall jag tala eller tiga? Tänk därpå själv! Allt ont är av ödet tillmätt.»

Figure 18. Sigurd hos Sigrdrifa

Sigurd sade: 21. »Fly jag ej skall, fast förfallen åt död, blödig är jag ej boren. Dina vänskapsråd alla vinna jag vill, så länge som jag lever.»

Sigrdrifa sade: 22. »Det råder jag dig för det första, att mot dina fränder, utan vank du må vara. Hämnas må du ej, fast harm de dig göra; det batar dig bäst efter döden.

1. För det andra jag dig råder, att du ed icke svär, om ej därmed sanning du säger. Svåra följder har sviken förlikning; usel är menedig man.
2. För det tredje jag dig råder, att du på tingu ej strider med stolliga sällar, ty ovis man ofta säger värre ord, än han vet.
3. Allt är svart; säger du intet, så tyckes du blödig boren eller med sanning sakförd. Farligt är hembygdens folkprat, lyder det ej till ditt lov. Låt andra dagen honom uppgiva andan och löna så folk för lögn.
4. För det fjärde jag dig råder, om det bor en fläckfull trollpacka tätt invid vägen. Hellre giv dig i väg än gästa där, även om natten är nära!
5. Ögon som spana, önskvärda äro, då i vrede vapen skiftas; ofta vrångvisa kvinnor vid vägen sitta, som döva svärd och sinne.
6. För det femte jag dig råder, fast du ser fagra brudar på bänkarne sitta, låt ej de silversmyckade för din sömn råda, locka ej i kärlek dem till kyssar!
7. För det sjätte jag dig råder, om det sker bland män, att vid öl fällas avoga ord, giv dig ej i delo med druckna slagskämpar; vin stjäla mångens vett.
8. Öl och tråtor ha ofta varit mången man till sorg; somliga till undergång, somliga till ofärd, mycket vållar människor ve.
9. För det sjunde jag råder dig, om du själv i delo råkar med modiga män, bättre är slåss än

brännas inne själv med gård och grund.

10. För det åttonde jag dig råder att akta dig för ont och all slags falskhet fly. Ej mö må du locka eller mans hustru och till brottslig älskog ej egga.
11. För det nionde jag dig råder att ge nödig vård åt lik, evar dem i världen du varsnar, om av sjukdom de dött, om på sjön de dött, om dem vapen på valplatsen dödat.
12. Bad skall man göra åt dem, som bortgångna äro, två deras händer och huvud; dem kamma och torka, förrn de komma i kista, och bedja dem saligen sova.
13. För det tionde jag dig råder, tro du aldrig ord av en fredlös fiendes son! Är du broderns baneman eller har fadern du fäällt, är en ulv i unge sonen, fast glad han göres med guld.
14. Aldrig hinna harm och hätskhet att somna och sorgen lika litet. Att få vett och vapen är vanskligt för fursten, som främst i folket skall gå.
15. För det elfte jag dig råder, att för ont du dig aktar i varje fall från en vän. Jag tror furstens liv ej långt skola bliva; stora strider begynna.

Brottstycke av det större kvädet om Sigurd

1a. Elden tog att ljunga, och jorden att skälva och höga lågan mot himlen skjuta. Få tordes där av furstens kämpar genom elden rida eller över stiga.

2a. Sigurd Grane med svärdet sporrade, elden slocknade för ädle hjälten; all lågan sig lade för den lovord önskande, de redskap glänste, som Regin ägde.

3a. Sigurd drap ormen, och ingen det skall ur minnet förlora, så länge människor leva, men din broder brast det mod genom elden att rida eller över stiga.

4a. Ut gick Sigurd från samtalet, männens vän, och så modfälld var; att på stridsdjärv hjälte järnvirkad brynja började i sidorna sönder brista.

• -----

1. »[I vad sak har Sigurd] brutit, då du vill, att den modige mista skall livet.»

Gunnar sade: 2. »Mig har Sigurd svurit eder, eder svurit, alla brutit. Han svek mig då, när han svurit hålla alla eder allra trognast.»

Hogne svarade: 3. »Av hätskhet Brynhild dig hetsat har ont att göra och orsaka sorg; hon unnar ej Gudrun det goda giftet och sedan ej dig sig att äga.»

1. Några ulv stekte, några orm skuro, några åt Guttorm gåvo av vargen, förrn de förmådde, mordlystna, bära händer på härlige hjälten.
2. Slagen blev Sigurd, söder om Ren, korpen på trädet kraxade högt: »På eder två skall Atle eggarna bloda, brutna eder eder bane vålla.»
3. Ute stod Gudrun, Gjukes dotter, och det första ord, hon fällde, var detta: »Var är nu Sigurd, väpnades drott, då mina fränder jag främst ser rida?»
4. Ensam Hogne henne svarade: »Sigurd med svärd vi sönderhuggit, grå hästen hänger huvudet över den döde.»

5. Då sade Brynhild, Budles dotter: »Väl skolen I njuta av vapen och land! Ensam skulle Sigurd för allt hava rådit, om han litet längre sitt liv behållit.
6. Ej hövdes det, att han härskade så över Gjukes arv och goters mängd, då att styra folket och i strid djärva fem söner Gjuke framfött hade.»
7. Då skrattade Brynhild, att det skallade i gården, en gång av all sin själ: »Länge skolen I njuta land och folk, när frejdade fursten I falla låtit.»
8. Då sade Gudrun, Gjukes dotter: »Oerhörda ord yttrar du nu. Må de svåra taga Gunnar, Sigurds mördare! Hans hätska sinne hämnd skall röna.»
9. Det led fram på kvällen, ej litet var drucket, om mycket muntert männen talade. Alla somnade, då i säng de kommo, Gunnar ensam längre än alla låg vaken.
10. Fot han ej rörde, fjättrad var tungan; därpå härens härjare tänkte, vad de två på trädet talat hade, korpen och örnen, då de kommo hemridande.
11. Brynhild vaknade, Budles dotter, skjoldungars dis, innan dagen grydde: »Eggen mig eller avråden,
 - nu har ogärning skett, - att säga min sorg eller sådant ej göra!»
12. Vid dessa ord alla tego, få blevo kloka på de kvinnolater, då hon gråtande gav sig att omtala det, som hon leende lockat männen till.

Brynhild sade: 16. »I sömnen, Gunnar, svårt det mig tycktes: svalt var i salen, min säng var kall, men du, drott, rider bedrövad, glädjelös, med fjättrar fångslad i fienders hop; så skall all eder ätt, nivlungar, sin makt förlora, menedare ären I.

1. Nu minns du ej, Gunnar, granneligen, da I båda i spåret ert blod läten rinna. Allt det har du nu illa honom lönat, att främst i mod han sig finna lät.
2. Det röntes då, när ridit han hade modig till oss om mig att bedja, hur härens härjare hade tillförene ederna hållit mot unge fursten.
3. Sårande svärd, snott om fästet med guld, lät mäktig konung mellan oss ligga. Med eld voro eggarna utanpå strukna, och med etterdroppar innantill dragna.»

Om Sigurds död

I detta kväde talas om Sigurds död, och här pekar det åt, som om de dödade honom ute, men somliga säga så, att de dödade honom inne, sovande i sin säng. Men tyskarne säga så, att de dödade honom ute i skogen, och så säges i den gamla Gudrunarkvida, att Sigurd och Gjukes söner hade ridit till tings, när han dödades, men det säga alla på enahanda sätt, att de sveko honom mot tro och loven och angrepo honom liggande och oförberedd.

Figure 19. Sigurds lik

Första kvädet om Gudrun

Gudrun satt hos den döde Sigurd; hon grät icke som andra kvinnor, men hon var färdig att spricka av sorg. Både kvinnor och karlar kommo dit för att trösta henne, men det var icke lätt gjort. Det är en sägen bland folk, att Gudrun hade ätit av Favners hjärta, och att hon därför förstod fåglalåt. Följande är också diktat om Gudrun:

1. Det var en gång, som Gudrun ville gå att dö, då hon sorgfull satt vid Sigurds lik. Hon snyftade icke eller slog med händerna, ej heller klagade som andra kvinnor.
2. Visa jarlar gingo fram, som henne manade så hårsint ej vara; dock icke Gudrun gråta kunde, var så djupt bedrövad, att hjärtat ville brista.
3. Där sutto högborna hustrur till jarlar, guldsmyckade, framför Gudrun. Sin egen sorg sade envar av dem, den bittraste, hon burit hade.
4. Då sade Gjavlaug, Gjukes syster: »Mig vet jag mest vanlottad i världen på glädje: fem mäns förlust jag lida fick, tvänne döttrars, trenne systrars, åtta bröders, jag ensam dock lever.»
5. Dock icke Gudrun gråta kunde; så bedrövad hon var för sin döde make och stel av kval vid konungens lik.
6. Då sade Herborg, Hunalands drottning: »Svårare sorg att säga jag har: mina söner sju i södern föllo och min man, den åttonde med dem stupade.
7. Fader och moder, fyra bröder, dem blåste på vågen vinden i kvav, böljan bröt mot bordplankorna.
8. Själv skulle jag sköta, själv skulle jag kläda, själv skulle jag låta deras lik få vård. Det allt jag utstod på ett enda halvår, utan att hugnad jag hade av någon.
9. Så fick jag fången av fiendehär samma halvår sedan bliva. Skruda jag skulle och skorna binda varje morgon på maken till hersen.
10. Hon sökte mig skrämman av svartsjuka, och drev till mig med hårda hugg och slag. Ej har i något hus jag herre sett bättre, men fru i huset fann jag ej värre.»
11. Dock icke Gudrun gråta kunde, så bedrövad hon var för sin döde make och stel av kval vid konungens lik.
12. Då sade Gullrond, Gjukes dotter: »Få trösteord, fast vis, o fostermoder, vet du det unga livet att säga.» Hon ville ej längre liket hölja.

13. Snabbt hon lakanet av Sigurd ryckte och kastade en kudde för knäna åt maken. »Se på din käre! Kyss hans läppar, som om du famnade fursten i livet!»
14. En enda gång såg Gudrun på honom, såg furstens hår, fläckt av blod, den blixtrande blicken brusten i döden, hjärtats borg av svärdet genomskuren.
15. Då böjde Gudrun mot bolstret knä, lockarne lossnade, i låga brann kinden, och regnet av tårar rann i hennes knä.
16. Då grät Gudrun, Gjukes dotter, så att tårarne forsade trädörr igenom och gässen på gården gällt kacklade, de härliga fåglar, som husfrun ägde.
17. Då sade Gullrond, Gjukes dotter: »Eder kärlek vet jag har varit den största av alla människors ovan mullen. Ingenstädes trivdes du, ute eller inne, syster min, om hos Sigurd du ej var.»
18. Då sade Gudrun, Gjukes dotter: »Så var min Sigurd mot sönerna av Gjuke, som en vitlök vore, vuxen ur gräset, eller som bjärt juvel, på band dragen, en ädel opal, över ädlingar han var.
19. Jag föreföll också furstens kämpar högre än alla Herjans diser. Nu är jag så liten, som lövet är ofta på jolster, efter avliden drott.
20. Jag saknar, då jag sitter, då i sängen jag vilar, min vän att språka med; det vålla Gjukes söner. Mitt värsta ve vålla Gjukes söner och sin systers svåra gråt.
21. I läggen öde landet på folk, så visst som I svikit svurna eder. Guldets skall du ej, Gunnar, njuta, din död de ringar bereda skola, sedan du svor Sigurd eder.
22. I gården det ofta gladare var, så, när min Sigurd sadlade Grane och de foro att bedja om Brynhilds hand, en eländig varelse, i olycklig stund.»
23. Då sade Brynhild, Budles dotter: »Utan man och barnlös blive den varelsen, som bad dig, Gudrun, att gråta du skulle, och i morse gav dig makt att tala!»
24. Då sade Gullrond, Gjukes dotter: »Tig, du leda, med att tala slikt! Städs ädlingars onda öde du varit, var människa skyr dig, skändliga stycke, sju konungars förkrossande sorg och det värsta fördärv av vänskap för kvinnor.»
25. Då sade Brynhild, Budles dotter: »Atle allena all olycka vållar, son till Budle, broder till mig.
26. I hallen vi två då hos hunska folket sågo guldets smycka fursten. För detta besök jag svårt har umgällt, från denna syn ser jag alltid bort.»
27. Hon stod vid stolpen, sin styrka hon samlade; det brann på Brynhild, Budles dotter, eld ur ögonen; etter fnyste hon, då hon såg såren på Sigurds lik.

Gudrun gick därifrån bort till skogs ut i ödemarken och begav sig ända till Danmark och var där sju halvår med Tora, Hakons dotter. Brynhild ville icke leva efter Sigurd, hon lät döda sina åtta trälrar och fem trälinnor; därpå stack hon sig till döds med svärd, såsom det säges i den korta Sigurdarkvida.

Det korta kvädet om Sigurd

1. En gång var det, Sigurd till Gjuke kom, den unge volsungen, som ormen dödat; fick tvänne bröders tro och loven; de växlade eder de väldiga kämpar.
2. Mö de honom bjödo och en mängd av skatter, unga Gudrun, Gjukes dotter Mången dag

tillsammans de drucko och språkade, Sigurd den unge och sönerna av Gjuke.

3. Tills de foro att bedja om Brynhilds hand och Sigurd i deras sällskap red, den unge volsungen, vapenövad; han hade henne ägt, om ödet så velat.
4. Hjälten från södern lade svärdet draget; den sirade klingen kom dem emellan. Han kysste icke tjugande mö, ej hunske konungen tog henne i famn, åt Gjukes arvinge ungmön bevarade.
5. Vid sitt liv ej last hon låda visste och vid sin bana ingen brist, som vore en fläck eller föreföll vara; grymma skickelser skilde dem åt.
6. Ensam satt hon ute på aftonen av dagen, hon tog att tänka och tala om mycket: »Hava skall jag Sigurd eller se honom död, jag ynglingen skall i mina armar sluta.
7. Ett ord jag nu talte och ångrar det sedan. Hans hustru är Gudrun, men Gunnars jag; oss längtan lång gåvo leda nornor.»
8. Ofta går hon ut av ondska fylld, av isar och ispiggar, om aftonstund, när Gudrun med maken går till sängs och Sigurd i lakanet sveper henne, den hunske konungen sin hustru att smeka.
9. »Brudgum och lycka bägge jag mister; mig glädja jag skall åt grymma tankar.»
10. Av denna hätskhet hon hetsade sig till dråp: »Gunnar, mitt land helt förlora du skall, som jag skänkte dig, och mig själv därhos; lycklig jag aldrig lever med dig, furste.
11. Dit fara vill jag åter, där jag förut var, hos mina närskylde, närmaste fränder. Där vill jag sitta och sova mitt liv, om icke du Sigurd omkomma låter och en härskare bliver högre än andra.
12. Låtom sonen fara i sällskap med fadern, ej länge skall man ulvens unge föda. Vilken av hjältar hjälper det väl hämnden sedan att sona, det att sonen lever?»

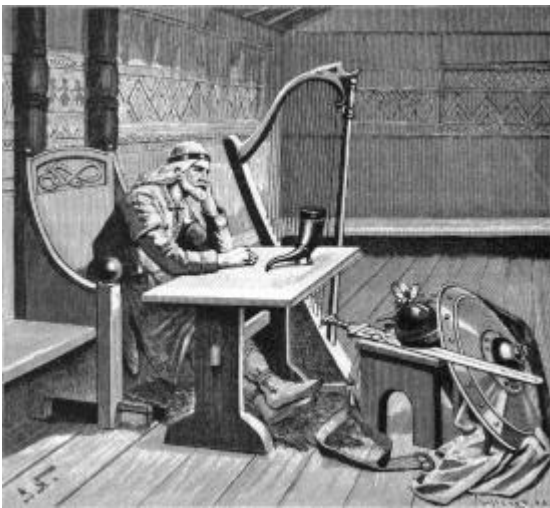

Figure 20. Gunnar

1. Ledsen blev Gunnar, förlorade modet, satt dagen i ända dystert grubblande. Nu han icke noga visste, vad honom värdigast vore att göra eller honom bleve bäst att göra, då han visste sig i ed av volsungen tagen och efter Sigurd saknad stor.
2. Han lika länge var lott betänkte: förr det icke förekommit, att en konungs drottning från kronan ginge. Han kallade Hogne till hemligt samtal; han fann i honom en fulltrogen vän.
3. »Mig Brynhild ensam är bättre än alla, Budles dotter, hon den bästa av kvinnor. Förr mitt liv jag låta skall än mista denna mös skatter.
4. Vill du, att vi döda drotten för hans gods? Gott är att råda för Renflodens malm och i ro rikedom

äga, sitta i fred och sällhet njuta.»

5. Hogne på detta honom blott svarade: »Oss höves icke handskas med slikt, med svärd att bryta svurna eder, svurna eder, sagda löften.
6. Visst leva ej på jorden lyckligare män, så länge vi fyra för folket råda och den hunske hövdingen lever. Ej funnes i världen mer frejdat svågerlag, om länge vi fem föda söner och ätten den goda öka kunde.
7. Väl jag vet, vilken väg dit leder, Brynhilds lidelse brinner för häftigt.»

Gunnar sade: 20. »Låtom oss Guttorm locka till dråpet, vår yngre broder, den oerfarne! Han var utanför de eder, som svurits, svurna eder, sagda löften.»

1. Lätt var att egga den ej länge ville töva; till hjärtat på Sigurd svärdet stod.
2. Härförarn redde sig till hämnd i salen och slungade svärdet efter snarrådig yngling. Grams glänsande järn till Guttorm flög, med kraft kastat ur konungens hand.
3. Hans fiende tumlade, i två delar skuren, hälften med händer och huvud för sig, men fotdelen föll på stället
4. Somnad var i sängen Gudrun vid Sigurds sida, från sorger fri; till ve och vända vaknade hon, då hon flöt i Frejs väns blod.
5. Så hårt hon slog med händerna sina, att raske hjälten reste sig vid sängen: »Gråt icke, Gudrun, och gräm dig ej, min unga brud; dina bröder leva.
6. Alltför ung arvinge har jag; fly han kan ej ur fiendegården. Med sitt nya tilltag för nära de sig tagit, ett ödesdigert och olyckligt steg.
7. Ej med dem sedan, fast söner sju du föder, till tinget en sådan systerson rider. Väl jag vet, på vad vis det är; Brynhild ensam allt ont vållar.
8. Mig älskade mön mera än någon, dock grep jag ej in i Gunnars rätt, ej svågerskap jag svek eller svurna eder, på det icke jag hette hans hustrus käresta.»
9. Gudrun suckade, men Sigurd gav upp andan. Så hårt hon slog med händerna sina, att genljud bågarna giva i vrån och gässen på gården gällt kacklade.
10. Då skrattade Brynhild, Budles dotter, en enda gång av all sin själ, när hon till sängen höra kunde högljudd gråt från Gjukes dotter.
11. Då sade Gunnar, godättades hövding: »Ej skrattar du därför, skadeglada kvinna, nu glad på golvet, att gott dig anar. Vi förvandlas i vrede din vita hy, illdåds alstrare? Ofärd dig väntar.
12. Du vore av kvinnor mest värd den lotten, att för dina ögon Atle vi dräpte, att blodigt sår på din broder du såg och blödande hugg förbinda du finge.»

Brynhild sade: 33. »För feghet du ej förebrås, fullt upp har du dräpitt; föga Atle fruktar din fiendskap. Han skall leva längst av er båda och alltid hava övermakten.

1. Jag säger dig, Gunnar, vad du granneligen själv vet, hurusom sakskyldige snart I blivit. Jag var ej förtryckt och tvång jag ej led eller brist på gods i min broders hus.
2. Ej heller maka åt man jag ville bli, innan ni gjukungar till gården reden, på hästarne trenne härskare över folken, och eder färd onödig varit.

3. Till mig i enrum Atle sade, att av egendomen intet han gäve mig, varken guld eller jordagods, om mig gifta jag ej ville, och intet av det gods, som jag erhöi en gång, när åt mig som liten han lämnade det att äga och åt mig som liten mynt betalade.
4. I tvekan då var min tanke därom, om väl jag skulle vapen på valplats bära, bälld i brynja, för min broders skull. Vida bekant vara det skulle för mången man till mycket bekymmer.
5. Vi läto det så till förlikning komma; det lekte mig i hågen att hävor få, de röda ringar, som sonen till Sigmund hade; ej önskade jag äga annan mans skatter.
6. Åt den folkens furste jag fäste mig då, som med guld det satt på Granes bogar. Han var ej i ögonen eder alls lik och för ingen del till utseende sådan, och dock kommen I mig som konungar före.
7. En jag älskade, ej ömsom flera, ej visste valkyrian om vacklan i håg. Allt det skall Atle efteråt finna, när min hädanfärd han höra får.
8. Dock livet leva som lättsinnig kvinna med en annans man man aldrig skall. Hämnd jag skall då ha för den harm, jag lidit.»
9. Upp steg följets furste Gunnar och om hustruns hals händerna lade. Alla gingo efter varandra och avrådde henne av all sin själ.
10. Hon kastade från sig, vem som kom henne när, lät sig ej lockas från långa färden.
11. Han kallade Hagne till hemligt samtal: »Må männen alla, mina och dina i salen gå, ty svar är nu nöden! Må de se, om vi hindra min hustrus dödsfärd, tills med tiden den timar sedan; då låtom ödet över den råda.»
12. Hagne på detta honom blott svarade: »Locke henne ingen från långa färden, varifrån återfödd hon aldrig blive! Ett missfoster kom hon framför moderns knän, till elände född för all sin tid och mången man till mycken sorg.»
13. Sorgsen Gunnar från samtalet gick, då drottningen delade dyrbarheterna.
14. Hon såg sig om på allt sitt gods, på tärnorna, som dödates, och trälkvinnorna, drog guldbrynjan på, var ej glad i håg, innan hon sig sårade med svärdets egg.
15. Bort åt sidan mot bolstret hon sjönk och, sårad av svärdet, sade sin tanke.
16. »Nu gånge de i döden, som guld vilja mottaga av mig och mindre gåvor. Jag giver envar ett gyllene halssmycke, lakan och sticktäck, lysande kläder.»
17. De tego alla och tänkte sig för och på samma gång svar de gåvo: »Nog liv ha förlorats, leva vi skola; tärnorna få göra dig tillräcklig heder.»

1. Längte tänkte linklädd kvinna, ung till åren, och orden talte: »Jag vill ej, att någon nödbjuden och trögt livet för var skull förlora skall.
2. Dock brinna på bålet över benen av eder färre skatter, då fram I kommen att mig besöka och mindre guld.
3. Sätt dig, Gunnar! Säg dig skall jag, att ljuslockig brud bortgår ur livet. Ej skall edert skepp på sjön förgås, fastän mitt liv jag låtit har.
4. Du och Gudrun försonas snarare än du tror, den kloka kvinnan mot konungen har dock bedrövat minne av döda maken.
5. En mö blir född, modern henne fostrar; vacker som dagen och vitare i hyn skall Svanhild vara än solens stråle.
6. Gudrun skall du giva åt en god man, hon är det vapen, som skall vålla ve åt kämpar. Mot sin vilja åt man hon gives; henne skall Atle äga till hustru, Budles son, broder till mig.
7. Mycket jag har att minnas, hur mot mig de förforo, då I mig svårligen svikit hadn; min levnads lycka förlustig jag gick.
8. Du skall Oddrun äga vilja, men Atle skall det icke tillåta; I skolen eder luta i löndom tillsamman, hon skall dig älska så ömt, som jag skolat, om blid oss skickelsen blivit hade.
9. Dig skall Atle illa göra, i trånga ormgården inlagd du bliver.
10. Det lider ej heller lång tid därefter, förrn Atle skall sin anda uppgiva, sin sällhet mista och sönerns liv, ty i sängen honom Gudrun med svärdets eggur ur vägen röjer vred till sinnes.
11. Världigare vore, att vår syster Gudrun följde i döden sin förste make, om henne gäves gode mäns råd eller hon lynne likt oss hade.
12. Tungt är det mig att tala nu. Ej livet för vår skull förlora hon skall; höga böljor bära henne skola till de jordagods, som Jonakr ärvt.
13. [Ättlingar hon föder och arvtagare], söner som arvingar efter Jonakr. Svanhild skall hon sända ur landet, sin dotter och Sigurds barn.
14. Bickes råd henne bita skola, ty Jormunrek gör henne ont. All Sigurds ätt då omkommen är, dess

mer att begråta för Gudrun finns.

15. En enda bön jag dig bedja vill, i världen den sista den vara skall Låt bygga så brett bål på slätten, att rum åt oss alla rikligt bliver åt oss, som med Sigurd, sökte döden!
16. Gör tjäll över bålet med bonad och sköldar, sirat välskt tyg och slavars mängd! Må vid min sida Sigurd brännas!
17. Må på andra sidan om Sigurd brännas mina svenner, med smycken prydda, två vid huvudet och hökar två; då är allt skiftat i skäligt mått.
18. Vile ock mellan oss vapnet med ringfästet, eggvassa järnet, åter så lagt, som när vi båda bädden delade och makar hette, man och hustru!
19. Ej hittas han på hälen då av porten till salen, som prydd är med ring, om honom mitt folk följer hädan; ej skall vår färd vanheder giva.
20. Ty honom följa fem tärnor, åtta tjänare av aktad släkt, min fostersyster, det fädernearv, som Budle gav åt barnet sitt.
21. Mycket jag sade, mera jag skulle säga, om tala jag tilläts av döden. Såren svälla, svag blir rösten, blott sant jag sade, så får jag sluta.»

Brynhilds färd till Hel

Efter Brynhilds död gjordes två bål, det ena åt Sigurd, och detta brann först, men Brynhild brändes på det andra, och hon var i en vagn, som var tältad med kostbart tyg. Det säges, att Brynhild åkte med vagnen på vägen till dödsriket och for om en gård, där en jättekvinna bodde.

Brynhild for vägen till dödsriket.

Jättinnan sade: 1. »Gå du ej skall genom gårdarna mina, som, stödda av sten, stå här fasta. Att bonad breda bättre dig hövdes än att uppsöka en annans man.

1. Varför från Valland vandrar väl du, ditt oroliga huvud, hit till min gård? Om det lyster dig veta, du förlänerska av guld, i blod av människor du badat dina händer.»

Brynhild sade: 3. »Förebära mig icke, du fru från stenen, fastän jag varit i vikingafärd! Av oss båda jag ypperst må synas, där man vår härstamning i håg kommer.»

Jättinnan svarade: 4. »Du blev, Brynhild, Budles dotter, med värsta varsel i världen född. Du bragt

om livet barnen till Gjuke, och hemmet det goda du härjat har.»

Brynhild sade: 5. »Jag, som vett har, från vagnen skall säga dig, mycket vettlösa, om dig veta lyster, hur Gjukes arvingar orsak voro, att jag älskog miste och menedig blev.

1. Den modige konungen lät kläderna för oss, åtta systrar, under eken bära. Jag var vintrar tolv, om dig veta lyster, då unge fursten eder jag gav.
2. Då lät jag i Godtjod gamle Hjalmgunnar, grånade kungen, gå till Hel, gav seger åt Audas unge broder; ursinnig därför blev Oden på mig.
3. Han slöt kring mig i Skatalund samman sköldar, röda och vita; mig berörde skyddsvapnen. Han bjöd, att blott den skulle bryta min sömn, som ingenstädes ångest kände.
4. Han lät kring min sal, som mot söder vetter, skogens härjare högt brinna. Blott en kämpe han bjöd skulle över rida, den, som förde mig det guld, som under Favner låg.
5. På Grane red gode guldgivaren dit, där min fosterfader förestod gården. Bättre än alla han ensam där tycktes, danavikungen, i drottens följe.
6. I samma säng vi sovo i ro, som om han min borne broder varit. Ingendera av oss på åtta nätter lade armen över den andra.
7. Gudrun mig förebrådde, Gjukes dotter, att jag sovit på Sigurds arm. Vad jag ej velat, jag veta då fick, att mig de svikit, då man jag tog.
8. Allt för länge i livet tära män och kvinnor mycken sorg. Sigurd och jag tillsammans skola skiljas från livet. Sjunk, du jätteyngel!»

Nivlungarnes dråp

Gunnar och Hogne togo då allt guld, Favners arv. Ofrid var då mellan gjukungarne och Atle; han tillskrev gjukungarne skulden till Brynhilds död. Till förlikning bestämdes, att de skulle gifta Gudrun med honom, och de gävo henne glömskedryck att dricka, innan hon jakade till att gifta sig med Atle. Atles söner voro Erp och Eitil, men Svanhild var Sigurds och Gudruns dotter. Konung Atle bjöd hem Gunnar och Hogne och sände Vinge eller Knefröd. Gudrun kände sveket och skickade hälsning med runor, att de icke skulle komma, och till kännemärke sände hon Hogne ringen Andvaranaut och knöt i varghår. Gunnar hade friat till Oddrun, Atles syster, och fick henne icke; därpå gifte han sig med Glaumvor, men Hogne var gift med Kostbera; deras söner voro Solar och Snävar och Gjuke. Men när gjukungarne kommo till Atle, så bad Gudrun sina söner, att de skulle bedja för gjukungarnes liv, men de ville icke. Hjärtat skars ur Hogne, men Gunnar sattes i ormgård. Han slog harpan och sövde ormarne, men en huggorm stack honom i levern.

Andra kvädet om Gudrun

Konung Tjodrek var hos Atle och hade där mist nästan alla sina män. Tjodrek och Gudrun klagade för varandra sina sorger; hon talade till honom och sade:

1. »Jag var flicka bland flickor, fostrad av min moder, ljuslätt i jungfrubur, med hjärtat för bröderna, till dess att Gjuke guld mig skänkte, guld mig skänkte och gav mig åt Sigurd.
2. Så var Sigurd över sönerna till Gjuke, som grön vitlök ur gräset vuxen, som högbent hjort över

hårgråa rådjur, eller glödrött guld över grått silver.

3. Tills mina bröder mig ej unnade, att en man jag hade, förmer än alla. Sova de ej kunde eller saker döma, förrn Sigurd de låtit slå ihjäl.
4. Grane sprang till tinget, gny var att höra, men Sigurd själv sågs ej komma. Alla sadeldjuren voro av svett skummande, hade dryg möda med dråparne på ryggen.
5. Gråtande gick jag att med Grane tala, med fuktiga kinder jag frågade hästen. Sorgsen blev då Grane, sänkte huvudet i gräset; hästen visste, att hans herre ej levde.
6. Länge jag tvekade, länge var jag tvehågse, förrn om fursten jag frågade folkets styresman.
7. Gunnar hängde huvudet, men Hogne mig sade om Sigurds svåra död. »Huggen ligger på hinsidan vattnet Guttorms baneman ett byte för ulvar.
8. Se där Sigurd i söderled! Då kommer du att höra korpar kraxa, örnar skria, åt åteln glada, vargar tjuta vid kärestan din.»
9. »Varför, Hogne, vill du mig säga sådan sorg, som min sällhet rövar. Ma korpar ditt hjärta ur kroppen slita över vida land! Du värst är av män!»
10. Då svarade Hogne så en gång, trög till godsintet, av tärande sorg: »För det har du, Gudrun att gråta mera, om korpar mitt hjärta ur kroppen slita.»
11. Ensam gick jag bort från ordskiftet, att på skogen samla upp vad ulven lämnat. Jag snyftade icke eller slog med händerna eller kved och klagade, som kvinnor göra, då jag satt i sorg vid Sigurds lik.
12. Natten så mörk som i nedan mig tycktes, då i sorg jag satt vid Sigurds lik; ulvarna syntes mig allra bäst vara, om de låte mig livet mista och man mig brände som björkens ved.
13. Från fjället jag färdades fem hela dagar, tills Halvs höga hall jag varsnade.
14. Sju halva år jag höll mig hos Tora, dotter till Hakon, i Danmarks land. Mig till glädje i guld hon sydde sydländska salar och svanor danska.
15. Vi virkade på väven vapenlekar, på konstrikt arbete konungens män; röda sköldar rustade kämpar, svärdsflock, hjälmflock hjältens följe.
16. Sigmunds fartyg foro från land, med gyllene stävbild och stammen sirad. Vi stickade på stycket de strider de hade, Sigar och Siggeir söderut på Five.
17. Då frågade Grimhild, gotiska kvinnan, hurudan Tora tyckte, att jag vore. Hon slutade väva och sönerna hämtade för att enträget åtspörja dem, vem ville åt system för sonen bota eller vedergälla maken för mannens dråp.
18. Gunnar var villig att guld bjuda för att böta för brottet; det bjöd ock Hogne. Hon frågade också, vem färdig vore att springare sadla, att spänna för vagn, att häst rida och hök låta flyga, att avsända pil från idegransbåge.
19. Valdar for till danskarna jämte Jaritsleiv Eymod den tredje med Jaritsskar. In gingo då hjältars likar, Långskäggs kämpar, hade ludna röda kappor, kort brynjor, kupiga hjälmar, vid bältet svärd och brunt var håret.
20. Envar mig ville juveler skänka, juveler skänka, och vänligt tala, om de måtte för mina många sorger tillgift vinna; jag trodde dem icke.
21. Grimhild bjöd mig bägare att dricka, sval och bitter, att brottet jag ej mindes. Kraften däri var

kommen av jord, av sval, kall sjö och svinets blod.

22. Där voro i hornet varjehanda stavar, ristade och rödfärgade, reda jag ej kunde dem: ormen den länge, oskuret ax från sjökonungs land, led inom dörr.
23. I ölet var mycket ont tillsamman, blad från all skogen och brända ollon, offrade inälvor, ärilens sot, kokt svinlever, som klagomål dövar.
24. Att förgäta jag gick, som de gissat hade, av ölet i salen all orätt mot fursten. Tre konungar föllo på knä framför mig, innan hon sökte samtal med mig själv.

Grimhild sade: 25. »Jag giver dig, Gudrun, guld till skänks och en dryg del gods efter din döde fader, lödiga ringar, Lodvers salar, allt sängomhänget efter slagne fursten.

1. Hunska möar, som handhava vävstol och göra guldväv så fager, att gamman du får. Ensam skall du bjuda över Budles skatter, i gyllene prydnad och given åt Atle.»
2. »Jag önskar icke äkta en man och vill ej Brynhilds broder äga. Ej bra mig passar, att med Budles son ätten föröka och åtnjuta lycka.»

Grimhild sade: 28. »Bry dig ej, att hämnd på hövdingar söka, därför att vi de vållande voro. Så skall bliva, som om båda levde, Sigurd och Sigmund, om söner du föder.»

1. »Ej kan jag, Grimhild, glädje känna eller giva om mig åt hjälten förhoppning, sedan Sigurds hjärtblod till min smärta drucko vargen och korpen, som voro vid liket.»

Grimhild sade: 30. »Till ätt av alla den yppersta är han, den furste, jag funnit, och främst för visso. Honom skall du äga, tills dig ålderdom besegrar, eller sakna man, försmår du honom.»

1. »Bry dig ej du att bjuda ut denna ondskefulla ätt så ivrigt åt mig! Han skall Gunnar grymt behandla och bortslita hjärtat ur bröstet på Høgne. Innan livet jag tagit från levnadslustige stridens eggare ej stanna jag skall.»
2. Gråtande grep Grimhild det ord, som spådde, att ont ej sparas skulle hennes båda söner, och ej barnen fördärv.

Grimhild sade: 33. »Mer land jag dig giver och lydande följe: Vinbjorg, Valbjorg, om du vill dem taga. Äg dem i ditt liv och var lycklig, dotter!»

1. »Den skall jag kora av konungar och dock nödtvungen få av närskylda fränder; min man mig ej bliver till mycken hugnad, ej brödernas bane till barnens skydd.»
2. Snart sågs till häst var hurtig sven, och välska damer i vagnar lyftes. Sju dagar vi redo och drogo över land, påföljande sju vi piskade böljorna, trampade torrt land de tredje sju.
3. Den väldiga borgens väktare vid porten grinden öppnade, förn i gården vi redo.
4. Atle mig väckte, men vara jag kände mig full av hätskhet över frändernas död.

Atle sade: 38. »Nyss mig sålunda nornorna väckte» - olycksspådom han önskade, jag tydde - »jag tyckte dig, Gudrun, Gjukes dotter, hjärtlöst med svärd mig genomstinga.»

1. »Det järtecknar eld, nar om järn man drömmer, något inbilskt och vänligt, när om vrede av kvinna; som bot mot ont jag dig bränna skall, läka och lindra, fast led du mig är.»

Atle sade: 40. »Jag tyckte mig på gården se telningar fallna, sådana som jag ville växa skulle, rivna upp med rötter, rödfärgade i blod, burna fram på bänkarne, bjudna mig att tugga.

1. Jag tyckte av min hand hökar flyga, utan rov, till olycksboning; deras hjärtan jag mig tyckte tugga till honung med sorgmodigt sinne, svullna av blod.
2. Jag tyckte från min hand hundvalpar lösa, och glädjelöst gnällde båda; sen kropparna döda mig kommo före, och jag tyckte mig tvungen att tära liken.»
3. »Det betyder, att män tala om fiskfångst och vrida huvudet av vitlingar, innan dagen gryr, vad de dragit upp, de smaka; ej många nätter de mera skola leva.»

Atle sade: 44. »Jag tyckte sedan jag låg och ej sova ville, styvsint i sängen; det stannat i minnet.»

Tredje kvädet om Gudrun

Herkja hette Atles trälkvinna; hon hade varit hans frilla. Hon sade för Atle, att hon hade sett Tjodrek och Gudrun tillsammans. Atle var då mycket ledsen.

Då sade Gudrun: 1. »Varför är du, Atle, alltid, du Budles son, ledsen till sinnes? Vi ler du aldrig? Mer gärna ville jarlarne väl, att vid män du talte och mig såge.»

Atle svarade: 2. »Mig grämer, Gudrun, Gjukes dotter, vad Herkja mig i hallen sade, att hon såg dig och Tjodrek sova under täcket och lägga kärligt linnet om er.»

1. »Dig om allt det eder jag svärja vill vid den heliga vita stenen, att jag med Tjodrek gjorde ej sådant, som kvinna eller man ej kunde få företa.
2. Blott en enda gång den orädd fursten, härarnes hövding om halsen jag föll. Andra voro våra samtal, då vi två sorgsna tillsamman språkade.
3. Till oss kom Tjodrek med trettio man, ingen enda lever av alla de trettio. Du avhänt mig broder och brynjeklädda kämpar, du avhänt mig samtliga släktingar, de närmaste.
4. Sänd efter Saxe, södermännens furste, han kan viga vattnet i vällande kittel.»
5. Sju hundra män in i hallen gingo, innan konungens hustru stack handen i kitteln.

Gudrun sade: 8. »Nu kommer ej Gunnar, nu kallar jag ej Hogne, aldrig mer jag ser mina älskade bröder. Med svärd skulle Hogne slik orätt hämna, nu har jag själv att visa beskyllningens falskhet.»

1. Till botten hon sträckte bländvit handlove, och upp hon tog ädelstenar. »Skåden nu, män, skuldlös är jag vorden, genom heligt prov, hur än kitteln sjuder.»
2. Då jublade Atles hjärta i bröstet, då Gudruns händer han hela såg: »Nu skall Herkja hit till kitteln, hon, som skyllde Gudrun för skändlighet.»
3. Något ömkligt den ej såg, som ej åsåg det, hur på Herkja händerna skållades. Ned i ruttnande kärr de körde den mön. Så blev oförrätten Gudrun återgäldad.

Oddruns gråt

Heidrek hette en konung; hans dotter hette Borgny. Vilmund hette den, som var hennes älskare.

Hon kunde icke föda barn, innan Oddrun, Atles syster, kom tillstädes, och hon hade varit käresta åt Gunnar, Gjukes son. Om denna saga är här ett kväde:

1. I gamla sagor jag sägas hörde, hur en mö kom till Mornaland. Ingen kunde ovan jorden Heidreks dotter giva hjälp till förlossning.
2. Det sporde Oddrun, Atles syster, att mön hon hade mycken barnsnöd. Från stallet tog hon häst, styrd av betsel, och på svarten sadel lade.
3. Hästen lät hon löpa över slätten, tills hon kom till hallen, som hög där stod. Hon slängde sadeln av smäcker häst, och in hon gick upp längs salen, och det första ord hon fällde, var detta:
4. »Vad talas om mest i trakten här? Vad höres mest i Hunaland?»

Tärnan sade: »Här ligger Borgny bruten av värkar, din väninna, Oddrun. Överlägg, om du kan hjälpa!»

Oddrun sade: 5. »Vilken furste har fläcktat hennes rykte? Vi är Borgny i barnsnöd kommen?»

Tärnan sade: 6. »Vilmund heter vännen till kämpar; i varma lakanet lindade han mön hela fem vintrar, och för fadern hon det dolde.»

1. Jag tror ej att mera de talade än detta, mild hon gick att sitta framför möns knän. Mycket kvad Oddrun, mäktigt kvad Oddrun bitande trolldans Borgny att hjälpa.
2. Då kunde flicka och gosse födas till världen, hennes harmlösa barn med Hognes baneman. Då löstes tungan på den livsfarligt sjuka, och intet ord förr hon yttrade än detta:
3. »Dig hulda väsen så visst må hjälpa, Frigg och Freja och flera gudar, som från mig faran du fjärmat har!»

Oddrun sade: 10. »Till jord jag ej föll för att hjälpa dig, därför att värd det du varit någonsin. Jag lovade och uppfyllde, vad om det jag sade, då, när ädlingarne arvet skiftade, att nämligen giva hjälp åt alla.»

Borgny sade: 11. »Virrig är du, Oddrun, och vanvettig, då mig i fiendskap de flesta ord du sade, men jag gick på jorden med dig, som av två bröder vi borna varit.»

Oddrun sade: 12. »Än jag minnes, vad om aftonen du sade, när jag åt Gunnar gav att dricka. Något sådant du sade sedermera skulle ej hända en mö mer än mig ensam.»

1. Så satte hon sig den sorgsna kvinnan att tälja sina olyckor i tröstlös sorg.
2. »Jag fostrades upp i furstars sal
 - mest till glädje - efter männens råd. Jag fröjdades åt min ungdom och min faders egendom blott fem vintrar, som min fader levde.
3. Så sade han sina sista ord, innan han dog, den dödssjuka konungen: Jag, bjöd han, skulle rustas med röda guld och söderut givas åt sonen till Grimhild.
4. Men Brynhild bjöd han bära hjälmen, valkyria, bjöd han, hon bliva skulle. Han sade, att ej märkligare mö skulle födas uti all världen, om ödet henne sparde.
5. Brynhild i jungfruburen bonad vävde, under sin lydnad, hade land och folk. Jorden och höga himlen dånade, när Favners baneman borgen varnade.

6. Då slogs ett slag med svärd från Valland, och borgen bröts, som Brynhild hade. Långt var ej därefter utan mycket litet, förrn dessa svek hon samtliga kände.
7. Hård lät hon därför hämnden bliva, så att riktigt vi alla det rönt hava. Till var bygd, som av bönder bebos, skall det spridas, att vid Sigurds sida hon sökte döden.
8. Men jag åt Gunnar gav min kärlek, ringars brytare, som Brynhild skolat.
9. Åt Atle de röda ringar bjödo och åt min broder ej böter små. Därtill femton gårdar bjöd Gunnar för mig, vad på Grane klövjats, om han guld krävde.
10. Men Atle sade sig aldrig vilja få gåva för brud av Gjukes son. Vår kärlek vi dock icke bekämpa kunde, utan huvudet jag gömde vid hjältens bröst.
11. Det sade många mina släktingar, påstodo sig oss ertappat hava, men Atle sade, att icke jag komme att låta mig något till last bliva.
12. Men dylikt ej någonsin neka borde en för en annan, där älskog råder.
13. Sina svenner sände Atle över mörka skogen på mig att speja, och de kommo dit, där ej komma de skulle, där vi båda tillsammans bredde lakan.
14. Vi bjödo röda ringar åt männen, att de intet skulle till Atle säga, men hasteligen de hem skyndade och ivrigt det för Atle sade.
15. För Gudrun dolde de detta noga, fast dubbelt hellre hon det höra bort.
16. Dån var att höra av hovar med guldskor, när Gjukes söner in i gården redo. Bort skuro de hjärtat ur bröstet på Hogne, men i ormgård den andre lade.
17. En annan gång jag till Geirmund for att också göra och giva läkedryck. På harpan tog kloke konungen att spela, ty han gissade, att jag till hjälp åt honom, den ättstore konungen, då komma skulle.
18. Från Lässö då jag lyssnade till, hur av stor sorg strängarne talte. Mina tärnor jag bjöd att tänka på bortfärd, furstens liv jag frälsa ville.
19. Vi läto fartyget flyta över havet, tills Atles gårdar jag alla såg.
20. Då kom Atles usla moder krälände ut - må hon krympa ihop! - och på Gunnar hon grov till hjärtat, att jag den frejdade ej frälsa kunde.
21. Ofta jag undrar, hur efteråt jag kan, du lindormsguldets dis, livet behålla, då jag tyckte mig älska orädde stridshjälten, svärdens skiftare, som mig själv jag gör.
22. Du satt och lyssnade, medan jag sade dig många olycksöden för mig och dem. Efter sin lidelse lever en var. Nu Oddruns gråt gången är.»

Kvädet om Atle

Gudrun, Gjukes dotter, hämnade sina bröder, så som frejdat har blivit. Hon dödade först Atles söner, men därefter dödade hon Atle och brände hallen och hela hovet. Om detta är följande kväde diktat:

1. Atle sänder en sven till Gunnar, att rida, en klok karl, Knefröd han hette. Han kom till Gjukes gårdar och till Gunnars sal, till bänkar omkring elden och till ölet ljuva.
2. Drottens män de drucko, medan dolske gäster tego, vin i vapensalen, vreden från hunnerna

räddes. Då ropade Knefröd med kallsinnig röst, de sydländske sändemannen, som satt i högbank:

3. »Atle hit mig sände att hans ärende rida på häst, som tuggar munbett, över Mörkskogen djupa, att bedja eder, Gunnar, att på bänken I kommen i hjälmar med ringband att gästa Atle.
4. Sköldar I där fån välja, och skönglättade askspjut, förgyllda hjälmar er givas och hunniska trälär, silversytt sadeltyg, sydländska brynjor, kastspjut och fålar med fradga om betslen.
5. Den vidsträckta Gnitaheden vill han eder giva, förutom ljugande kastspjut och förgyllda stammar, stora dyrbarheter och Danparstaden, den märkliga skog, som man Mörkskogen kallar.»
6. På huvudet vände Gunnar och till Hogne sade: »Vad säger du, ungersven, då sådant vi höra. Jag visste ej guld på Gnitaheden, vartill vi ej också ägde maken.
7. Sju salar vi äga, med svärd fulla, fäste av guld finnes på varje. Bäst vet jag min häst och bäst bita mitt svärd, bänksmyckande bågar och brynjor av guld, hjälm och sköld vitast, vandrad ur Kjars hall, ett mitt är bättre än alla hunnernas.»

Hogne sade: 8. »Vad råd tror du Gudrun mente, när nng till oss hon sände, virad med vargens hår, varning tror jag hon gav. Ett hår jag fann av vargen vridet i röda ringen; vargar oss vänta på den väg vi rida.»

1. Ej eggade fränder eller andra närskyllda, ej vänner, ej vise, ej väldiga herrar. Dem hälsade Gunnar som hövdes en konung, stolt i mjödsal, mycket upprörd.

10 »Stig upp nu, Fjorner! Låt ut på bänkarna guldsålar i modiga mäns händer vandra.

1. För nivlungars arv skall ulven råda, de gamla gråben, om Gunnar förloras. Brunpälade björnar skola bita med huggtand göra gamman åt hundflock, om Gunnar ej kommer.»
2. Sin stridsdjarve härskare stridbara kämpar gråtande följde ur hunners gård. Då sade den unge sonen till Hogne: »Hell, faren hurtiga, dit hugen er lockar!»
3. Över fjället läto krigarne i fullt språng löpa hästarne med munbett genom Mörkskog den okända. Allt Hunnerlandet darrade, där dristige de redo, gävo gångarne fart över grönskande slätter.
4. Atles jord de sågo, ovan djupen vallar,
 - Bickes män stå på borgen den höga - sal över söderfolk med sittplatser utstyrd med bundna bröstskydd och bleka sköldar. Med spjut och spetsar spridda voro vakter
 - vin drack Atle i väldiga salen - att på Gunnars folk akta, om de gäve sig hit med vinande kastspjut att kriga mot fursten.
5. Snart varsnade deras syster, att i salen de kommo, båda hennes bröder; ej brydde henne ölet: »Förrådd är du, Gunnar Vad rår du väl att göra mot hunners onda anslag? Gå ut ur salen genast!
6. Bättre vore, broder, att i brynja du komme och i hjälmar med ringband att gästa Atles hem, att du sutte i sadel på solheta dagar, läte kvinnor kvida över kallnade lik och hunnernas sköldmör härverk känna, men Atle själv läte du i ormgård komma; nu är den ormgården eder beredd.»

Gunnar sade: 7. »För sent är nu, syster, att samla nivlungar; långt är att leta till ledung följ, från Rens Rosmofjäll raska kämpar.»

1. De fångade Gunnar och i fjättrar satte burgundernas hövding och hår honom bundo.

19-20. Sju dödade Hogne med sitt drabbande svärd, i heta elden den åttonde han stötte, - så sig mot fienden värja skall frejdad hjälte - men i hunnernas händer Hogne föll. De frågade Gunnar, goternas furste, om den djärve sitt liv ville lösa med guld.

Gunnar sade: 21. »Hognes hjärta i min hand skall ligga, blodigt, skuret ur bröstet på hjälten, med skarpslipat kortsvärd, på konungasonen.»

1. Hjärtat de skuro ur Hjalles bröst, blodigt, och på bricka det buro till Gunnar.
2. Då sade Gunnar, gode kämpars drott: »Här har jag hjärtat av Hjalles den fege, olik hjärtat av den djärve Hogne, då det mycket bävar, där på brickan det ligger; det bävade dubbelt när i bröstet det låg.»
3. Då skrattade Hogne, när de skuro till hjärtat på levande krigshjälten; han klagan lät ej höra. De på brickan blodigt lade det och buro det till Gunnar.
4. Då sade Gunnar, glänsande spjut-nivlung: »Här har jag hjärtat av Hogne den djärve, olik hjärtat på Hjalles den fege; det föga bävar, där på brickan det ligger, bävade ej ens så, när i bröstet det låg.
5. Atle, så fjärran från intet du blir, som bliva du skall från skatterna våra. Jag är den ende, som gömstället vet för all nivlungaskatten; nu lever ej Hogne.
6. Alltid tvivel jag hyste, medan två vi levde, nu har jag intet, då jag ensam lever. Ren för guld skall råda, som retar till strid, fors för nivlungars arv, som från asarne kommit. I virvlande vatten skola välska ringar lysa, hellre än guld på händerna av hunners barn må skina.»

Atle sade: 28. »Faren med vagnarna! Fången är i band nu.» Och bort dädan betselskakaren till döden drog dådrike kungen.

1. Då red Atle den mäktige manyvige Glaum, ledsagad av krigare; deras svåger han var [Gunnars och Hognes]; Gudrun, i krigarnes glamsal gången, gråten sväljde.

Figure 21. Gudrun

Hon sade: 30. »Så gånge dig, Atle, som med Gunnar du haver eder ofta svurit och uttalat fordom vid sol i söder och vid Sigtyrs berg, vid vilobäddens rum och vid Ulls ring!»

1. Krigarhopen lade levande fursten, i den gård, vareest runt ringlade sig ormar inne. Men ensam Gunnar harmsen harpan med handen slog, strängarne klingade. En konung med mod skall så i säkerhet sätta sitt guld.
2. Atle lät löpa till sitt lantgods från mordet sin gode gångare, som i gruset travade. Larm på gården hördes, hästarne trängdes, ett hiskligt vapenslammer, från heden de kommo.
3. Ut gick då Gudrun Atle till mötes med gyllene bägarn att hans gengäld kungöra: »Få kan du, furste, i festsalen din glad hos Gudrun grisar hädanfarna!»
4. Vinfyllda skålar skramlade hos Atle, när hunnerna sutto i hallen och språkade. Raska karlar kommo med knävelborrar långa.
5. Då skred den ljushylta att skålar åt dem bära, den bistra kvinnan, åt männen, och mat till ölet valde av tvång, men till bleke Atle hon talade hånfullt:
6. »Dina söners hjärtan, du svärdsutdelare, har du blodiga med honung tuggat. Du, modige, nu kan smälta människostekar, äta dem till ölet, undfägna gäster i högbänk.
7. Du kallar ej att sitta i knä hos dig sedan Erp eller Eitil att två åt ölet glädjas; du ser ej sedan, sittande mitt på bänken, de unga skattskänkarne skaffa spjut, ansa manar och egga hästar.»
8. På bänkarne blev larm,
 - bistra läto männen - gny under guldväv, gråt från hunners barn, utom Gudrun ensam, som aldrig begrät sina björndjarva bröder och båda kära söner, unga, oskuldsfulla, som med Atle hon hade.

9. Guld sådde den svanvita, röda ringar räckte hon huskarlarne, sitt öde lät hon fyllas, ädelmetallen vandra, kvinnan alls intet aktade deras liv.
10. Intet anade Atle, yr han sig druckit, vapen han ej bar, var på vakt ej mot Gudrun. Bättre var det ofta, då båda kärligt för ädlingarnes ögon omfamnade varandra.
11. Medelst svärdsudd hon bädden gav blod att dricka, med mordgirig hand, och hundarne löste, framför hallens dörr dem hävde. Med het brand väckte husfrun sina huskarlar; det var hämnaden för bröderna.
12. Åt elden gav hon alla, som inne voro, som från mordet på Gunnar ur Mörkhem kommit. Då ramlade timret och rykte kropparne samt budlungarnes gård. Där brunno ock sköldmör, livet förlustiga i lågan de föllo.
13. Nog härom är talat, ej någon gör så mer brud i brynja sina bröder att hämna. Tre konungars bane hon blivit har, förrn hon skildes hädan den sköna kvinnan.

Än tydligare säges härom i den grönländska sången om Atle.

Den grönländska sången om Atle

1. All världen sport den fiendskapen, när fordom männen sig gaddade samman, vad ej gott var för många. De ivrigt i enrum talte; ödesdigert blev det dem sedan, så ock för Gjukes söner, som i sanning förrådde voro.
2. De skyndade på sköldungars öde, som skäligen ej falla borde; illa åt Atle råddes, han ägde dock förstånd. Ett starkt stöd han fällde, svårt stred mot eget bästa; i brådkastet bud han sände och bjöd sina svågrar snart komma.
3. Klok var husfrun, klyftigt hon tänkte; lyssnade till lydelsen av vad i löndom de talte. Då var vanskligt för den visa; hon ville dem hjälpa. över sjön det skulle seglas, själv kunde hon ej komma.
4. Runor hon tog att rista, dem rådbråkade Vinge, innan fram han dem lämnade falskhet han övade. Sedan foro då sändemän från Atle över Limafjord; där levde de djärva.
5. De öglada blevo och eldar tände, på intet argt de tänkte, då in dessa kommit. De togo de gåvor, som Gudrun dem sände, hängde dem på stolpen, som hade de ej att betyda.
6. Då kom Kostbera, en kvinna, som iakttog mycket, hustru hon var till Hogne, och hälsade dem båda. Glad var ock Glaumvor, som Gunnar hade till maka; fint sätt hon svek ej, vettig, sysslade med gästers förplägning.
7. De bjödo hem Hogne, om han då hellre fore; uppenbar var illslugheten, om aktat sig de hade. Gunnar lovade, om gå ville Hogne, Hogne var emot, vad den andre bestämde.
8. Mjöd buro de väna, mycket blev där bjudet, tallösa horn där gingo, förrn det tycktes nog drucket.
9. Makar bäddade sängen, som bäst dem tycktes vara, kunnig var Kostbera, hon kunde förstå runor. Hon läste ljudtecknen vid ljuset av elden, hon fick sin tunga taga i akt, de voro så villade, att vanskligt var att tyda.
10. Med sin hustru gick sedan Hogne till sängs; drottningen drömde, och dolde det icke; vis, hon det sade, när hon vaknade, åt fursten:

11. »Hemifrån du dig reder, Hogne, tänk dig för! Få kunna fullt runor; far en annan gång! De runor jag dig tydde, som ristats av din syster; ej denna gång har dig drottningen bjudit.
12. Över ett mest jag undrar och än det ej förstår, vad som vållade, att den visa villsammt skulle rista, ty antytt var så, som om under det låge bådas eder bane, om I brått skullen komma. Valt har hon vilse runa eller vålla det andra.»

Hogne sade: 13 »Ont I alla vänten, jag anlag ej har för sådant, vill ej leta därefter, om ej att löna det vi hava. Med glödröda guldets oss glädja vill fursten. Ängslig är jag aldrig, fast ofärdsrykte spörjes.»

Kostbera sade: 14. »I störten i fördärvet, om I sträven ditåt, ej vänlig välkomst väntar er denna gång. Jag drömde, Hogne, jag döljer det icke, det skall gå eder galet, eller grundlöst jag rädes.

1. Ditt lakan jag tyckte låga och brinna, igenom mina hus hög eldkvast for upp.»

Hogne sade: 16. »Här linnekläder ligga, som litet I akten; bäsl det är, de skola brinna, då i brand du lakanet såg.»

Kostbera sade: 17. »Björn tyckte jag här in kommen, och att han bröte upp stockar och ruskade på ramarne, så att rädda vi blevo, hade många av oss i munnen, så att vi mäktade intet; långt ifrån litet larm det var där.»

Hogne sade: 18. »Vinden skall växa och våldsamt snart bliva; då en isbjörn du tyckte ingå, kommer österifrån storm.»

Kostbera sade: 19. »Jag tyckte örn flyga in här ändefer salen, oss stor fara stundar, han stänkte på oss blod; av hans hot jag höll honom för en ham av Atle.»

Hogne svarade: 20. Med slakt vi ivrigt syssla, och se därvid blod, ofta det gäller oxar, då om örnar man drömmer. Ärligt är Atles sinne, vad ont du än må drömma.» Så slutade de sitt samtal och sade intet mera.

1. De välborna vaknade, samma vändning tog samtalet, Glaumvor sig gruvade för gräsliga drömmar, då frestade Gunnar att få dem på två sätt.

Glaumvor sade: 22. »Gjord tyckte jag dig en galge och att du ginge att hänga, att ormar dig åte, komme över dig levande, att ragnarök blev. Räkna ut, vad det är!»

Gunnar sade: 23. - - - -

Glaumvor sade: 24. »Blodigt svärd jag tyckte ur din brynja draget, - svårt är att slik dröm säga för sin make - spjut såg jag stunget stå mitt igenom dig, ulvar vid ömse ändar tjöto.»

Gunnar sade: 25. »Hundar här ränna, högt de bruka skälla; ofta förebadar hundskall flygandet av spjut.»

Glaumvor sade: 26. »In en å jag tyckte rinna har ändefer huset, den forsade och fräste, flödade över bänkar, den bröt av benen på er bröder två, vattnet ej väjde; det varslar nog för något.»

Gunnar sade (enl. Volsungasagas prosa): 27. Åkrar torde löpa, där som du tyckte en å rinna, och när vi gå på åkern, fastna ofta stora agnar ifötterna på oss. Strofen är utlämnad i R.

Glaumvor sade: 28. »Kvinnor jag tyckte döda komma hit i natt, kostbart de voro klädda, kora dig de ville. Brått de dig bjödo till bänkarna sina, dina diser jag menar ej duga mer att hjälpa dig.»

Gunnar sade: 29. »För sent är sådant säga, beslutat det nu blivit, förebudet jag ej fly kan, då att fara nu är ämnat; mena tyckes mycket, att vi månne få kort liv.»

Figure 22. Hogne tar avsked av en av sina söner

1. De sågo dager lysa, och lust de visade alla upp att stiga; de andra avrådde. De foro fem tillsammans och följdes av huskarlar dubbelt så många,
 - dåligt var det uttänkt. - Snavar och Solar, de voro söner till Hogne, Orkning han hette, som dem ytterligare följde, sköldens blide bärare var broder till hans hustru.
2. De fagert klädda följde dem, tills fjorden dem skilde, avrådde alltjämt men utan någon verkan.
3. Glaumvor tog till orda, som Gunnar ägde, hon talade till Vinge, såsom värt det henne tycktes: »Månne vår gästfrihet I gälden, så att gilla det vi kunna; gästs besök är en skändlighet, om däri sker något ont.»
4. Så svor då Vinge och väjde ej för eder: »Måtte jättarne honom taga, om han ljöge för eder, må i galgen han hänga, förgrepe han sig på lejden!«
5. Bera tog till orda, blid i sitt sinne: »Seglen sälle och seger vinnen! Må det hända, som jag önskat, och må hinder icke komma!«
6. Hogne svarade, och hugnade de sina: »Vad, hustrur, oss händer, hållen modet uppe! Många så säga, det slår dock illa in; föga det mången båt, vad vid färd från hemmet önskas.»
7. De sågo på varandra sedan, innan i sär det skulle bära. Då beskärdes dem deras skickelse och skildes deras vägar.
8. Med riktig fart de rodde, då rämnade halva kölen, de böjde sig tillbaks, då de rodde, och böljorna piskade i vrede; band på åror sletos, sönder brusto årtullar, de fäste ej farkosterna, innan från dem de gingo.

9. Och litet längre fram

- nu lyktas om färden - sågo de de boningshus, som Budle ägde, för sig; högt grindarne skrällde då Hogne klappade på.
- 10. Ord yttrade då Vinge, som osagda bättre varit: »Flyn fjärran från huset, det är farligt att besöka, snart får jag eder brända, bums skolen I nedhuggas. Fagert bjöd jag eder komma, falskhet låg dock under, eller vänten här, tills jag huggit eder galge.»
- 11. Ord yttrade Hogne, aktade ej att väja, rädd för intet, som att röna blev: »Bry dig ej oss skrämma och skryt däröver sällan! Om du yttrar ett ord till, ditt onda du förlänger.»
- 12. De gingo löst på Vinge och ihjäl honom slogo, med yxor honom höggo, så länge andan i honom rosslar.
- 13. Atles folk fylkades och foro i brynjor och härklädda gingo, men en hägnad var emellan. Ord de alla vreda öste på varandra: »Vi länge fast beslutat, att frånta eder livet.»
- 14. »Det ser man illa på er, om I beslutat det förut men ären än ej rustade, och en fällt vi hava, hackat honom ihjäl, och han var av edert folk.»
- 15. Ursinniga de blevo, då det ordet de hörde; de flyttade fingrarne och fattade i spjutsnöret, sköto i skarp strid, och skyddade sig med skölden.
- 16. In kom underrättelse, vad de ute gjorde, högt en träl framför hallen de hörde det säga.
- 17. Förgrymmad blev Gudrun, när det gräsliga hon hörde, med halskedjor smyckad, hon slängde bort alla, hon slungade så silvret, att sönder brusto ringarne.
- 18. Ut gick då Gudrun, på gavel slog upp dörren, trädde fram utan fruktan och färdmännen hälsade. Hon slöt sig till nivlungarna, det var sista hälsningen; sanning var i sådant, och hon sade något mera:
- 19. »Räddning jag sökte i att råda er från färden; sitt öde ingen undgår; I ären dock hit komma.» Med vishet hon vädjade, att de vänner skulle bliva, de aktade det alls icke, alla nej sade.
- 20. Den högborna såg då, att de häftigt stridde, på stordåd hon tänkte och strök av sig kappan; ett blottat svärd tog hon brödernas liv värjde, huld var hon ej i Hilds lek, var än händerna drabbade.
- 21. Gjukes dotter dräpte två kämpar, högg till Atles broder, att han bortbäras måste, förde så sin fäktning, att hon foten slog undan.
- 22. En annan högg hon till, att upp han sig ej reste, ihjäl hon honom hade, dock händerna ej skälvde.
- 23. En strid de där stredo, stort var dess rykte, den glänste mer än annat, som Gjukes söner utfört. I minne är om nivlungar att, medan än de levde, med svärden fram de bröto, och brynjor av dem sletos; de höggo så mot hjälmar, som dem hjältemodet kraft gav.
- 24. På morgonen mest de stridde, tills åt middagen det led, hela ottan, och halva dagen. Innan slut var på slaget, flöt slätten i blod, Aderton, innan de föllo, övervunno Beras två söner och brodern till henne.

Figure 23. Atle

1. Atle tog till orda, fast ond han och vred var: »Illa är kring sig skåda, skuld I därtill ären; trettio vi voro tappra kämpar, blott elva av oss återstå, åtskilligt är då bortbränt.
2. Fem bröder vi voro, när vi Budle miste; hälften av bröderna Hel har, och huggna till döds ligga tvänne.
3. Att förnämligt jag fick gifte, neka jag ej kan, du ondskefulla kvinna, men jag kan ej därav njuta. Sällan lugnt vi hade, sedan samman med mig du kom. I slagit mina fränder, svikit mig på gods, till döden sänt min syster, detta mest jag känner.»

Gudrun sade: 57. »Att så du säger, Atle! Du sådant började göra. Moder min du tagit och mördat för att få skatter. Hennes systers raska dotter, du svälte uti hålan. Nöjsamt det mig tyckes, då du nämner dina sorger; gudarne jag tackar, att det går dig illa.»

Atle sade: 58. »Jag eggar eder, jarlar, att öka stora sorgen för välbeprytt viv; jag ville det skada. Gån att så sträva, att Gudrun må klaga; gärna jag såge, att djupt hon sig grämde.

1. Tagen Hogne, i hans hull kören kniven, skären ur hjärtat; göra det I skolen! Den grymsinte Gunnar på galge fästen, bringen det å bane, bjuden dit ormar!»

Hogne sade: 60. »Gör som eder lyster! Med jämnmod jag det bidar. Mig rask I skolen röna, rönt har förr jag värre. Ingen framgång ni hade, medan friska vi voro, nu äro vi sårade och övermakten din.»

1. Då hördes Beite säga, hovmästarn hos Atle: »Låt oss fånga Hjalle och i fred lämna Hogne! Vi hålla det till hälften för nyttigt, ty han är lagom att dö, ej lever han så länge, att ej latmask han får heta.»

2. Rädd blev grytvakten, rusade från stället, beklämd blott vara kunde, klev i varje vrå. Han sig olycklig sade att få lida ont för deras strider och att denna dag var bedrövlig att dö bort från svinen och all arbetsförtjänst, som annars han hade.
3. De togo Budles brassare och brukade kniven; den usla trälen gallskek, innan udden han kände. Tid han sade sig hava att tegen väl gödsla, göra smutsigaste syssla, om han sluppe blott att dö, glad Hjalte ändå vore, om de gäve honom livet.
4. Då bemödade sig Høgne
 - ej många så göra - att utverka åt trälen, att han undan sluppe, »Jag mindre har emot att denna medfart röna. Varför skulle vi här vilja detta skrän åhöra?»
5. Då grepo de den gode, gå det mer ej ville att dröja med dådet för dristiga kämpar. Då skrattade Høgne, det hörde mannen, kraft han visa kunde, kval han väl tålde.
6. Harpan tog Gunnar, grep dess strängar med tårna, han kunde så spela, att kvinnorna gråto och de karlar klagade, som klangen bäst hörde, han den höga sin nöd sade, husets sparrar brusto.
7. Så dogo de dråplige på dagen rätt tidigt, läto sina hjältedygder leva till det sista.
8. Stor sig tyckte Atle, då han stäckt dem båda; sin hustru hennes sorg han sade och snarast med han förebrädde: »Morgon är nu Gudrun, mist har du dina kära, till somt är själv du skuld, att så det har gått.»

Gudrun sade: 69. »Glad är du, Atle, där gräsligt dråp du vidgar, anger skall dig träffa, när allt du får pröva. Det arv kan jag säga dig skall efter komma, att aldrig ont du slipper, om ej också jag dör.»

Atle sade: 70. »Jag kan till sådant ej neka, dock ser jag annan råd, långt lämpligare är det - ofta lämna vi det goda -. Med träl, jag vill dig trösta och med tindrande smycken, med snövitt silver, så, som själv du vill.»

Gudrun sade: 71. Ej något hopp finns därom, neka därtill vill jag. Sämjan jag slitit för sak, som var mindre. Vrångsint jag förut tycktes, värre jag nu skall bliva. Jag höll med vad helst till godo, medan Høgne ännu levde.

1. Vi uppfödda voro i ett och samma hus, mången lek vi lekte, och i lunden växte; Grimhild gav oss guld och halskedjor. Mig brödernas bane böta kan du aldrig, eller göra något sådant, som synes mig gott.
2. Karlars våld krossar kvinnornas lycka, i knä går nävan, när kvistarne minskas, ett träd att luta tager, om man tågorna undan hugger. Nu kan du, Atle, ensam för allt här råda.»
3. Fasligt lättrogen var fursten, som det trodde, uppenbar illslugheten, om aktat sig han hade; krånglig var Gudrun, kunde sig förstå, lättlynt hon sig låtsade, lekte med tvänne sköldar.
4. Stort gravöl Gudrun gav efter sina bröder, så ock Atle sådant efter sina lät göra.
5. Lyktat läto de det vara, lagat var gravölet; det samkvämet pågick med svirande väldigt. Sträng var den stolta, stred mot Budles ätt, ville taga på sin make en mordisk hämnd.
6. Hon lockade de små och lade dem mot stocken; då häpnade de hårda men höllo dock gråten, flögo modern i famn, frågade, vad ske skulle.

Gudrun sade: 78. »Fråga icke därom! Jag vill döda eder båda. Lust hade jag därtill länge att läka er för ålderdom.

Gossarne sade: »Offra dina barn då, det förbjuder dig ingen. Kort skall vreden vila, om du vill det pröva.

1. Barsk hon då brödernas barnaår stäckte, handlade med hov ej, halshögg dem båda. Men Atle sporde, vart sprungit hade, hans söner att leka, då han ej såg dem någonstades.

Gudrun sade: 80. »Över vill jag gå att för Atle det säga, för dig döljer jag det icke, jag, dottern av Grimhild. Minst skall jag dig glädja, om du märker noga; mycket ont du anstiftat, då du ombragt mina bröder.

1. Mycket sällan jag sov alltsedan de föllo. Hård hämnd jag dig lovat, du det hört har och minns nu. Mig en morgon du något sade, den minnes jag än noga. Nu åter är det afton, då äger du slikt höra.
2. Mist har du dina söner, som minst förlora du ville. Vet, att ur deras skallar som skålar öl du druckit! Din dryck jag drygare gjorde genom att deras blod i den blanda.
3. Jag tog deras hjärtan och på tenen stekte, satte för dig sedan och sade, att kalv det vore. Orsak är du ensam, intet kvar du lämnat, tuggade träget, på tänderna litade.
4. Vad av barnen blivit, nu vet du, ej förbannar sig mången till värre. Min hand jag har i saken, är högfärdig dock ej däröver.»

Atle sade: 85. »Grym var du, Gudrun, som så gräsligt kunde göra, att blod av dina barn du blandade mig i drycken. Du slagit ihjäl släktingar, som sist du skolat, långt andrum mig själv ej heller du lämnar mellan olyckor.»

Gudrun sade: 86. »Lust har jag ock att taga livet från dig själv; man förfar knappt nog illa med en furste, som du är. Förr mycket du utfört, vars motstycke ej känt av vanvettig vildhet i världen har. Nu du ytterligare ökat, vad vi allaredan hört, ett gruvligt dåd begått; ditt gravöl du gjort.»

Atle sade: 87. »Du skulle brännas på bål och bliva först stenad, då har du det uppnått, som alltid du bett om.»

Gudrun sade: »Säg dig slika sorger på morgonen. Med en fagrare död vill jag fara till annat ljus.»

1. I samma gård de sutto, sura mot varandra, vreda ord växlade, vantrivdes båda. Stort hat hos Nivlung stärktes, på stora dåd han tänkte, han gav för Gudrun till känna, hur förgrymmad han var på Atle.
2. Ihåg hon då kom, vad Hogne fått lida, sade honom hända lycka, om hämnd han toge. Dräpt blev då Atle, det dröjde ej länge; Hognes son dräpte och hon själv, Gudrun.
3. Den tappre tog att spörja, spratt ur sömnen upp, såren snart kände, sade ej värt förbinda: »Sägen mig sanningen, vem som sonen till Budle dräpte; ej litet är jag lemlästad, om liv jag intet hopp har.»

Gudrun sade: 91. »För dig jag döljer det icke; jag, dottern av Grimhild, jag vållar, att din levnad nu lider till ända, samt ock sonen till Hogne något, att såren dig matta, vållar.»

Atle sade: 32. »Du har skridit till dråpslag, fast du skulle så ej göra; illa är vän svika, som väl på dig litar.

1. Bedd, jag for hemifrån att bedja om din hand, Gudrun. Stort var ditt lov som änka, en storråda sades du vara, lögn ej ryktet sade, det lärde vi nog att känna. Du färdades hit till vårt hem, oss följde en här av kämpar.
2. Allt var härligt, då hit vi foro. Mycken var äran från män av rang, nötboskap riklig, vi njöto storligen; där var myckenhet av håvor, många dem lämnade.
3. Till maka jag dig köpte med en myckenhet smycken, trettio trälar, sju trälkvinnor goda
 - i sådant var heder - av silver var dock mera.
4. Allt detta du sade dig akta, som om intet det vore, då de lantgods du ej hade som lämnats mig av Budle. I det fördolda du verkade, så att del jag ej fick. Ofta lät du din svärmor sitta i tårar; ej i sinnesfrid sedan såg jag oss makar.»

Gudrun sade: 97. »Nu ljuger du, Atle, men det gör mig ej mycket. Rätt sällan var jag foglig, men sämre du var dock. Som unga ni bröder slogos, osämja var mellan eder. Av ditt hus gick hälften till Hels boning. Då vacklade allting, som väl skulle vara.

1. Tre syskon vi voro och syntes stridbara, vi foro ur landet och följde Sigurd, läto framåt skeppet fara, sitt fartyg var styrde, ävlades, som ödet ville, tills vi österut kommo.
2. Först konungen vi dödade, kuvade så landet. Oss harsar gingo till handa, det häntydde på rädsla. Ur skogen vi togo var fredlös, som vi skuldlös ville göra, förlänade den lycka, som litet blott ägde.
3. Frankerhjälten död blev, och fort min ställning skifte. Mig unga var det ömkligt att änkenamn bära. Kvar i livet, det mig kval var, att komma till Atles boning. Med en hjälte var jag gift förr, jämmerlig var förlusten.
4. Från intet ting du kommit, så vitt vi erfarit hava, med egen sak vunnen, ändras mot dig hindrad. Alltid gav du efter, ville ingenting hålla och därom tiga stilla
 - ---.»

Atle sade: 102. »Nu ljuger du, Gudrun. Det gör föga bättre lotten för någondera; lidit ha vi båda. Laga nu, Gudrun, godhetsfullast allt oss till ära, när ut de mig bära.»

Gudrun sade: 103. »Ett fartyg skall jag köpa, och en kista, som är målad, vaxa väl det lakan, som skall vecklas om ditt lik, tänka på allt, som tarvas, som tyckte vi om varandra.»

1. Till ledsnad stor för fränderna ett lik blev då Atle; den ädelborna uppfyllde allt, vad hon lovat. Gudrun, begåvad med vishet, ville gå att livet spilla; hennes dagars ände dröjde, hon dog ej den gången.
2. Säll är var och en sedan, som sådant barn får föda lika framstående, som de voro, som föddes av Gjuke. I varje land skall leva efter dem, deras trotsiga tal, var än det förtäljes för folket.

Gudruns eggelse

Om Gudrun

Gudrun gick därpå ned till havet, när hon hade dödat Atle; hon gick ut i sjön och ville taga livet av

sig, men hon kunde icke sjunka. Hon drev över fjorden till konung Jonakrs land, han tog henne till äkta; deras söner voro Sorle och Erp och Hamder. Där uppfostrades Svanhild, Sigurds dotter; hon förmäldes med Jormunrek den mäktige. Hos honom var Bicke; han rådde till att Randver, konungens son, skulle taga henne... Det sade Bicke för konungen. Konungen lät hänga Randver och lät Svanhild trampas under hästars fötter. Men när Gudrun fick veta detta, då talade hon till sina söner.

1. Den ordväxling sporde jag mest olycksbringande, tunga ord, talade av tyngsta sorg, då Gudrun hårdst hetsade till strid med bistra ord sina båda söner.
2. »Vi sitten I stilla och soven bort livet? Vi ledsnen I ej vid lättsinnigt tal, då Jormunrek givit eder syster, ung till åren, att på allmän väg söndertrampas av svarta och vita, gråa, gångvana, gotiska hästar?
3. I bleven ej lika den bragdrike Gunnar, ej heller modiga, som Hogne var. Henne skullen I hämna söka, om mod I haden som mina bröder eller hunkonungarnes hårda sinne.»
4. Då sade Hamder, i hågen djärv: »Högt du ej lovade Hognes gärning, när Sigurd de väckte ur sömnen upp. Dina blåvita täcken i blod av din man färgades röda, flöto i mordvätska.
5. Dig blev för dina båda bröder hämnden svår och smärtsam, då du sönerna mördat. Jämte dem vi på Jormunrek samstämmiga vår syster kunnat hämna.
6. Hämten oss hit hunkonungarnas praktvapen! Sporrar oss har du till spjutens ting.»
7. Leende begav sig Gudrun till fatburn, konungarnas hjälmar ur gömmorna upptog, sida brynjor, och till sönerna förde; de satte sig hurtiga på hästarnes rygg.
8. Då sade Hamder i hågen djärv: »Så kommer jag sedermera att besöka min moder, sen i gräset jag bitit i goternas land, att över oss alla du arvöl dricker, över Svanhild men ock över sönerna

dina.»

9. Gråtande Gudrun, Gjukes dotter, gick att sig sätta i sorg vid husväggen och att tälja med tårade kinder sagan om sina sorger många.
10. »Tre eldar jag kände, tre ärilar kände jag, till tre mäns hem som hustru jag fördes. Av dem alla var Sigurd den allra bästa, som mina bröder till bane blevo.
11. Svårt och smärtsamt [sin syster de bedrogo, så att svårare] ej jag såg eller de kunde. Mot mig än mer de menade illa, när ädlingarne mig åt Atle gåvo.
12. Mina hurtiga småttingar jag hemligen kallade; jag ej kunde för mitt onda upprättelse få, förr än jag huvudet högg av nivlungarne.
13. Jag begav mig till stranden, gramse på nornorna, stacka jag ville deras starka anlopp. Höga böljor buro mig, ej dränkte mig, och på land jag steg, att leva jag skulle.
14. I brudsäng jag gick
 - bättre jag förr tyckte det - gav för tredje gången min tro åt en folkkonung; barn jag födde, födde arvingar, söner som arvingar efter Jonakr.

Figure 24. Svanhild

1. Men kring Svanhild sutto tärnor, och jag tyckte av barnen bäst om henne. Sådan var Svanhild i salen hos mig, som solens stråle med sitt starka ljus.
2. Jag gav henne guld och glänsande siden, förrn jag gav henne bort till goternas land. Bland mina sorger den svåraste är, när på Svanhilds linvita lockar jag tänker, som de i gruset under hästars hovar läto trampas.
3. Den smärtsammaste då min Sigurd, seger berövad, i sängen de dödade, och den grymmaste, då mot Gunnars liv glittrande ormar gaddarne stucko, och kvalfullast den, då med kortsvärd de skuro till hjärtat på levande hjältemodig konung.
4. Av ont minns jag mycket [och många sorger]. Betsla, Sigurd, din becksvarta häst, låt raska springaren spränga hitåt. Här sitter icke sonhustru eller dotter, som at Gudrun gåve klenoder.
5. Minns nu, Sigurd, vad vi sade varandra, då vi på bädden båda sutto, att mig du skulle, modige,

gästa som vålnad från Hel och ur världen jag dig!

6. Byggen nu, karlar, bålet av ekved, till högsta höjd det höjen under fursten! Må eld bränna bröstet, bräddfullt av olycka! Må sorgerna tina kring tryckta hjärtat!
7. För alla karlar ont må bättras, må för alla kvinnor klagan bli mindre, då denna lidandens lista läses för dem!»

Sången om Hamder

1. Sorgliga sysslor sattes i gång en glädjelös morgon på gården framför dörren. Tidigt på morgonen många bekymmer över världens ve väcka sorgen.
2. Ej har det skett nu, ej heller i går, lång tid har lidit sedan dess, få ting äro så forna, att det ej framom är i ålder, då Gudrun manade, Gjukes dotter, sina unga söner att Svanhild hämna.
3. »Eder syster Svanhild hette, som Jormunrek givit att trampas på stora vägen av vita och svarta, gråa, gångvana gotiska hästar.
4. Tillbaka I ären trängda fast båda konungar; av alla ättens grenar I ensamma leven.
5. Ensam jag blivit som asp i skogsbacken, fränder från mig fallit, som från furan kvistar, förlamad är livsfröjd som lövet på trädet, då kvistsvedande sol kommer en het dag.»
6. Då sade Hamder i hågen djärv: »Högt du ej lovade Hognes gärning, när Sigurd de väckte ur sömnen upp. Du satt på bädden, men banemännen skrattade.
7. Dina blåvita täcken i blod av din man färgades röda, flöto i mordvätska. Då dog Sigurd; hos den döde du satt, glömsk av all glädje; så Gunnar dig velat.
8. Mot Atle du ämnade strida genom att Erp mörda och Eitils liv taga; det ännu värre dig själv var. Så mot annan var och en till dess ofärd sig må värja med sårbitande svärd, att han sig därvid ej skadar.»
9. Det sade då Sorle, snabbtänkt han var: »Mot vår moder jag vill ej motstridig vara. Ett ord tyckes än osagt av eder båda vara. Varom beder du nu, Gudrun, som till din gråt du ej får?
10. Begråt dina bröder och barnen kära, dina nära fränder förda i striden! Oss båda ock, Gudrun, begråta skall du, som här dödsvigda rida; dö vi skola fjärran.»
11. Det talade den stolta, stod ovan dem hon skyddat, smalfingrad hon sade till sonen detta.
 - -----
 - ----- ty fara då finnes att i fred icke mäktat två män ensamma tio hundra goter, binda och besegra i borgen den höga.»
12. I rasande vrede de redo ut från gården och sågo på gatan sin sluge halvbror: »Vad bistånd vill oss brunhåringen giva?»
13. Halvbrodern svarade och sade sig skola hjälpa sina fränder som en fot den andre. »Vad kan ena foten den andre hjälpa giva eller handen, som hänga vid hullet, åt den andra?
14. Ännu en gång Erp då talade, härlig han lekte på hästens rygg: »Vanskligt är att visa vägen åt en feg.» Oförskräckt man säger en oäkting vara.
15. De drogo ur skidan skidejärnet, svärdets eggar, till sötma för Hel. Sin makt med en tredjedel minskade de, läto unge mannen till marken segna.

16. Över fuktiga fjäll färdades de unge på hunniska hästar att hämna mordet. De skakade sina kappor, sina klingor omgjordade, de ädelborna satte silkeskläder på.
17. Framåt förde vägen, de funno olycksstigar, och systemns son hängd sårad på trädstammen, vindkalla vargrädet väster om byn; tranans kost där krälade. kusligt var att bida.
18. Glam var i hallen de voro glada av ölet, och hörde icke hästarne komma, förrän modige kämpen tjöt uti hornet.
19. För Jormunrek de gingo att säga, att varsnade voro väpnade med hjälmar. »Styren om råd, ty stormän hava kommit, för mäktiga män ni mön låtit trampa.»
20. Storskrattade då Jormunrek, mustaschen drog med handen, önskade till sin ofärd, uppeggade sig vid vinet. Sitt bruna hår han skakade, på blanka skölden såg, lät guldbägaren gunga i handen.
21. »Säll jag mig syntes, om se jag kunde Hamder och Sorle här i salen; med bågsträngar båda jag binda skulle, Gjukes goda barn på galgen fästa.»
22. Strid blev i huset, ned störtade bägare i blodet, där männen lågo, ur bröstet på goter kommet.
23. Då sade Hamder, i hågen djärv: »Du önskade, Jormunrek, att oss få se komma, bröder med samma moder, i borgen din. Du ser dina fötter, du ser dina händer slungade, Jormunrek, i svedande eld.»
24. Då röt den gamle från gudarne stammande fursten i brynja, som björnen ryter: »Kasten sten på männen, då de stå emot spjuten, då järn icke biter på Jonakrs söner!»
25. Det sade då Hamder i hågen djärv: »Ej bra var det broder, att den bälgen du löste; fördärliga råd rikligt ur den komma.»

Sorle sade: 26. »Mod hade du, Hamder, blott hovsamhet du hade; på en människa felas mycket, då manvett fattas.»

Hamder sade: 27. Av vore nu ock huvudet, om Erp levde, vår vapendjärve broder, som på vägen vi dräpte, den modige mannen - därtill manade diser - han som skyddade sig i striden; vi skickade oss då till kamp.»

Sorle sade: 28. »Ej oss anstår ulvars vana att sak med varandra söka, likt nornors gråa, glupska hundar, som i ödemarken avlas.

1. Väl hava vi stridit vi stå över goter, som av eggarne ödda blivit, liksom örnar på kvist. Gott namn ha vi vunnit, dö vi nu eller i morgon; till kvällen ej lever den som kallats av nornor.»
2. Där foll Sorle vid salens gavel, och Hamder stupade vid husets bakvägg.

Detta kallas gamla Hamdismal.

Grottesången

Skjold hette Odens son, som skjoldungarne äro komna ifrån; han hade sitt säte och härskade över landet där, som det nu kallas Danmark men då kallades Gotland. Skjold hade en son, som hette Fridleiv och som rådde över landet efter honom. Fridleivs son hette Frode, han tog konungadömet efter sin fader, på den tid, då kejsar Augustus lyste frid över all världen; då blev Kristus född. Men

därför att Frode var mäktigast av alla konungar i nordanlanden, så tillskrevs honom friden över hela danska språkområdet, och nordmännen kalla den Frodefriden. Ingen man skadade den andre, fast han träffade sin faders eller broders baneman lös eller bunden; då var icke heller någon tjuv eller rånare, så att en guldring länge låg på Jalangrs hed.

Konung Frode gästade i Sverge hos den konung, som kallas Fjolner; då köpte han två trälkvinnor, som hette Fenja och Menja; de voro stora och starka. På den tiden funnos i Danmark två kvarnstenar, så stora, att ingen var så stark, att han kunde draga dem, och den egenskapen var hos kvarnstenarne, att det maldes på kvarnen, som den uttalade önskan om, som malde. Denna kvarn hette Grotte; Hengikjopt kallas den, som gav kvarnen åt konung Frode.

Konung Frode lät leda trälkvinnorna till kvarnen och bad dem mala guld och frid och lycka åt Frode. Då gav han dem icke längre vila eller sömn, än göken teg eller en visa kunde sjungas. Då säges, att de framsade den sång, som kallas Grottesången, och innan de slutade kvädet, malde de en här åt Frode, så att under den natten kom den sjökonung, som hette Mysing, dit och dödade Frode och tog där stort byte. Då slutade Frodefriden.

Mysing tog med sig Grotte och likaledes Fenja och Menja och bad dem mala salt, och vid midnatt frågade de, om icke Mysing vore mätt på salt, men han bad dem mala längre. De malde blott en liten stund, innan skeppen sjönko ned, och därefter var en strömvirvel i havet, då sjön faller in i kvarnögat; då blev havet salt.

1. Nu äro komna till konungens hus tvänne framsynta, Fenja och Menja. De äro hos Frode, Fridleivs son, de mäktiga möarna, manade i trälldom.
2. Där blevo de ledda till lådan för kvarnstenen, bådo gråa stenen i gång sig sätta. Åt ingendera vila han unnade och glädje, förrän till honom trängde tärnornas ljudande.
3. De mumlade bullret av kvarnen, som brutit sin tystnad: »Läggom dem i lådan, lyftom stenarne!» Än mer bad han möarne, att de mala skulle.
4. De sjöngo och svängde de snurrande stenarne, så att de flesta somnade av Frodes trälar. Då sade Menja, som till mäld hade kommit.
5. »Må vi mala åt Frode mycken rikedom, fullt upp av gods på fröjdekvarnen. Må han sitta i överflöd, sove han å dun! Må han vakna med välbehag! Väl är då malet.
6. Här skall ingen den andre skada, ont anstifta eller ofärd bereda, eller hugga ändå med sitt drabbande svärd, fast sin broders baneman bunden han finner.»
7. Det första ord, han yttrade, var: »Soven, I två, ej i taget ens som göken eller längre än så, att jag säger en strof!»
8. »Till fullo förståndig du, Frode, ej var, du, förtrolig att tala med, då träl du köpte. Efter vacker växt du valde och styrka, men härkomsten hörde du ej efter.
9. Hård var Rungner och hans fader, mäktig var Tjatse dock mer än dessa, Ide och Orner, ättemän våra, bergresars bröder, barn av dem vi äro.
10. Ej Grotte kommit ur gråa fjället eller den hårda hällen ur jorden, ej bergresars mö malde så, hade ej hon förhäxad blivit.
11. Nio vintrar voro vi leksystrar djupt under jorden i jättestyrka fostrade. Om väldiga verk sig vinnlade möarna, flyttade ensamma fjäll ur stället.

12. Vi vältade sten över stängslet för jättehem, så att jorden sköts skälvande undan. Vi slungade så de snurrande stenar, de tunga hållar, att de togos av människor.
13. Sedan vi två i Svitjods land, framsynta flickor, i fejd oss gåvo, brynjor skuro och bröto sköldar, banade oss väg genom brynjade grå.
14. Störtade en furste, stödde en annan, den gode Guttorm vi gåvo hjälp, det kom ej lugn, förrän Knue föll.
15. Dessa halvår vi höllo så på, att vi som kämpar kända blevo. Där skuro vi med skarpa spjut blod ur dödliga sår och svärden färgade.
- 16 Nu äro vi komna till konungens hus, i tröstlöst tillstånd och som trälar hållna. Grus fotsulan fräter och frost från ovan. Vi draga fredskvarnen, dystert är hos Frode.

Figure 25. Grottekvarnen

1. Händerna skola vila, hällen skall stanna, malit har jag nu mitt varv till ända. Någon vila nu väntar ej händerna, förrän för Frode fullmalet tyckes.
2. Händer skola hålla hårda yxor, hantera blodiga vapen. Vakna nu, Frode! Vakna nu, Frode, vill du lyssna till våra sånger och sagor från forntid.
3. Eld ser jag brinna österut från borgen, stridsbud vaka, vårdkas skall det kallas. En här skall hit i hast komma och bränna upp boningen för fursten.
4. Ej länge skall du inneha Lejres kungatron, röda ringar eller runda kvarnstenar. Tagom i handtaget, tärna, stadigare! Ej varma vi äro i valplatsens blod.
5. Min faders mö malde kraftigt, ty hon förutsåg åt många män deras död. Från lådan de stora stolparne sprungo, slitna från järnet. Slutom ej att mala!
6. Malom än mera! Han vars moder är Yrsa, för Halvdans dråp skall hämnas på Frode. Han till henne heta skall både barn och broder; vi båda det veta.
7. Möarne malde, förmågan brukade
 - unga de voro - i ursinnig harm. Kvarnbjälkar skälvde, kvarnen sköts ned, den tunga hallen i

tu stycken brast.

8. Men bergresarnes brud då sade: »Malit ha vi, Frode och må vi nu sluta; möarne tillräckligt vid malden ha stått.»

Groas trolldång

Sonen sade: 1. »Vakna nu, Groa! Vakna, goda kvinna! Dig jag väcker vid de dödas dörrar, om du minnes det, att du manade din son att komma till kumlet vid din grav.»

Modern sade: 2. »Vad angeläget har min enda son? Vad ont har överfallit dig, då din moder du kallar, som i mullen är kommen och ur människors värld har vandrat?»

Sonen sade: 3. »Ett styggt spelbord ställde åt mig onda kvinnan, hon som famnade min fader, då hon bjöd mig vandra, dit man vet är omöjligt, till möte med Menglod.»

Modern sade: 4. »Lång är färden, farvägar långa, lång är människors längtan. Om det varder så, att din vilja du får, efter nornors skön det då sker.»

Sonen sade: »Sjung för mig galdrar, som goda äro! Bärga, moder, ditt barn! Jag är rädd, att på vägen jag råkar i olycka. En yngling för ung jag är.»

Modern sade: »Jag sjunger dig den första, som man fördelaktig säger - den sjöng Rane för Rind - att från axeln du skjuter, vad dig elakt tyckes. Led du själv dig själv!

1. Den andra jag dig sjunger, om ute på vägar du skall utan glädje gå. Nornans huldhet dig hägne överallt, fast du dig smäddad ser!
2. Jag sjunger dig den tredje, om sjudande älvar dig forsa till livets förlust. Horn och Rud hädan till Hel strömma, men städs minskas de må för dig!
3. Den fjärde jag dig sjunger, om fiender stå färdiga att föra dig till galgen. Deras håg må sig ändra till hugnad för dig, deras sinne till vänskap sig vända!
4. Den femte jag dig sjunger, om fjättrar bliva dig bundna om armar och ben. Lösetrolldång låter jag framför läggen sjungas, låset då av lemmarna springer, och ifrån fötterna fjättern.
5. Den sjätte jag dig sjunger, om i sjögång du kommer varre, än någon vet. Lugn på sjö i ditt skepp må komma och förläne dig fridsäll färd!
6. Den sjunde jag dig sjunger, om med skärpa dig kniper frosten på höga fjället. Må likens kyla ditt kött ej fördärva! Må hullet vid lemmarne hållas!
7. Jag sjunger dig den åttonde, om på skymningens väg du nås av natten ute, att dess mindre måtte dig men göra en kristen död kvinna.
8. Jag sjunger dig den nionde, om du skiftar ord med resen, som rosar sig av vapen. Må mål och mannavett i minne och hjärta dig givas nog att dig hjälpa!
9. Far du nu aldrig, där fara är uppenbar, och må ogagn din älskog ej hindra! På jordfast sten jag stod inom dörrgången, medan dig trolldång jag täljde.
10. Bär med dig härifrån din moders ord, son, och låt dem bo i ditt bröst, ty lycka till fullo skall i livet du ha, så länge du mina ord minnes.»

Sången om Fjolsvinn

1. Utanför stängslet såg upp han komma tursafolkets tillhåll. »Vad är det för ett troll, som står utanför gården och far omkring farliga lågan?»

1. »Vad söker du väl och vad snokar du efter eller vad vill du, vänlöse, veta? De våta vägar vandra du åter hädan! Här, värnlöse, vara du ej får.»

Den ankomne svarade: 3. »Vad är det för ett troll, som står utanför gården och vandraren ej välkommen bjuder? Utan lott i lovord du levat har, karl! Laga dig hädan hem!»

1. »Fjolsvinn jag heter och har fullt upp förstånd, fast ej gärna jag ger av min mat. Inom stängslet du aldrig kommer och driv nu som fredlös på farled!»

Den ankomne sade: 5. »Ögonens fägnad åtrår ånyo den, som får det fagraste se. Mig synas gårdsgårdar glittra kring gyllene salar. Här skulle jag ha lust att leva.»

Fjolsvinn sade: 6. »Säg mig, sven, åt vem som son du är född, som vilka människors barn du är boren!»

Den ankomne sade: »Vindkald jag heter, Varkald hette min fader, Fjolkald var fader till honom.

1. Säg du mig, Fjolsvinn, då dig fråga jag skall och jag det veta vill, vem här härskar och haver makten, egendom och yppiga salar!»

Fjolsvinn sade: 8. »Menglod hon heter, men modern henne fick med Svavrtorins son. Hon härskar här och haver makten, egendom och yppiga salar.»

Vindkald sade: 9. »Säg du mig, Fjolsvinn, då dig fråga jag skall och det veta vill, vad heter denna grind, då hos gudarne ej ens förfärligare fara man såg?»

Fjolsvinn sade: 10. »Trymgoll hon heter, men trenne henne gjorde, som söner till Solblinde voro. En fjätter sig fäster på den, som färdas fram, då han lyfter henne från ledet.»

Vindkald sade: 11. »Säg du mig, Fjolsvinn, då dig fråga jag skall och jag det veta vill, vad heter detta gårdstängsel, då hos gudarne ej ens förfärligare fara man såg?»

Fjolsvinn sade: 12. »Gastropner heter gärdesgården och gjort den jag har av Leirbrimers lemmar,

så stöttat den upptill, att stå den skall, så länge människor leva.»

Vindkald sade: 13. »Säg di mig, Fjolsvinn, då dig fråga jag skall och jag det veta vill, vad heta dessa hundar, de hungrigaste, någonsin, jag sett har i landen leva?»

Fjolsvinn sade: 14. »Givr heter den ena och Gere den andra, om du vill det veta - elva äro de jungfrur som de gärda skola, till alla gudar förgås.»

Vindkald sade: 15. »Säg du mig, Fjolsvinn, då dig fråga jag skall och jag det veta vill, om någon människa finnes, som må komma in, då de snabbt anfallande sova!»

Fjolsvinn sade: 16. »Helt ojämn sömn dem ålagd blev, sedan de sattes att vakta; en sover om nätterna, den andra om dagarne, då kommer ingen fram, om han kommit.»

Vindkald sade: 17. »Säg du mig, Fjolsvinn, då dig fråga jag skall och jag det veta vill, om någon mat det finnes, som människor ha, och man löper in, då de äta!»

Fjolsvinn sade: 18. »Två vingstekar ligga i Vidovners leder, om du det veta vill. Det är den enda mat, som människor må giva och löpa in, då de äta.»

Vindkald sade: 19. »Säg du mig, Fjolsvinn, då dig fråga jag skall och jag det veta vill, vad det barrträd heter, som breder sina grenar långt över alla land!»

Fjolsvinn sade: 20. »Mimameid det heter, men mången ej vet, av vad rötter det rinner upp. Det faller av något, som få blott ana; det fälles ej av flamma eller järn.

Vindkald sade: 21. »Säg du mig, Fjolsvinn, då dig fråga jag skall och jag det veta vill, vad av frukten blir på det frejdade trädet, då av flammor eller järn det ej fälles.»

Fjolsvinn sade: 22. »Av dess ollon skall man ut på elden bära för kvinnor, som lida i löndom; utåt de sända, vad de inåt skulle, mot det bland människor ett medel detta är.»

Vindkald sade: 23. »Säg du mig, Fjolsvinn, då dig fråga jag skall och jag det veta vill, vad den hane heter, som i höga trädet sitter, av guld han glöder all!»

Fjolsvinn sade: 24. »Vidovner han heter, och i vinden glänsande står han på Mimameids kvistar kvar. Med en och samma ångest han omåttligt trycker Surts Sinmara.»

Vindkald sade: 25. »Säg du mig, Fjolsvinn, då dig fråga jag skall och jag det veta vill, om något vapen finnes, genom vilket Vidovner kan segna ned till salen hos Hel!»

Fjolsvinn sade: 26. »Lävatein det heter, och Lopt det gjorde med runor långt nedom likgrind. I Lägjarns skrin ligger det hos Sinmara, nio starka lås det stängda.»

Vindkald sade: 27. »Säg du mig, Fjolsvinn, då dig fråga jag skall och jag det veta vill, om tillbaka den kommer, som bort sig beger och vill den tenen taga!»

Fjolsvinn sade: 28. »Tillbaka skall den komma, som bort sig beger och vill den tenen taga, om han för med sig det, som få äga, åt glänsande guldets gudinna.»

Vindkald sade: 29. »Säg du mig, Fjolsvinn, då dig fråga jag skall och jag det veta vill, om märklighet finnes, som människor äga och som gör bleka jättekvinnan blid!»

Fjolsvinn sade: 30. »Skinande lie skall i skidan du bära, den som vilar i Vidovners språngben, att giva Sinmara, innan hjälpsam hon blir och låter dig stridsvapnet låna.»

Vindkald sade: 31. »Säg du mig, Fjolsvinn, då dig fråga jag skall och jag det veta vill, vad den salen heter, som slutes om av visa fladdrande flamman.»

Fjolsvinn sade: 32. »Lyr han heter men länge han skall dallra på draget svärds udd; om den ymnighetssalen i alla tider ha folk blott föga sport.»

Vindkald sade: 33. »Säg du mig, Fjolsvinn, då dig fråga jag skall och jag det veta vill, vem gjorde det, som jag har sett inom asasöners gård?»

Fjolsvinn sade: 34. »Une och Ire, Bare och Ore, Var och Vegdrasil, Dore och Ure, Delling var med, när borgvallen bragtes till ända.»

Vindkald sade: 35. »Säg du mig, Fjolsvinn, då dig fråga jag skall och jag det veta vill, vad berget heter, varpå bruden jag ser högt i härlighet sitta!»

Fjolsvinn sade: 36. »Lyvjaberg det heter och länge det varit till välsignelse för sårade och sjuka; återställd hon bliver, om ock i åratals sjuk, den kvinna, som kliver därpå.»

Vindkald sade: 37. »Säg du mig, Fjolsvinn, då dig fråga jag skall och jag det veta vill, vad de möar heta, som framför Menglods knän sitta i fred tillsammans!»

Fjolsvinn sade: 38. »Liv heter en, den andra Livtrasa, den tredje som Tjodvarta kännes, Bjort och Blid, Blid och Frid, Eir och Aurboda.»

Vindkald sade: 39. »Säg du mig, Fjolsvinn, då dig fråga jag skall och jag det veta vill, om de hjälpa dem, som giva dem offer, om det göres av hjälp behov!»

Fjolsvinn sade: 40. »Hjälp de kloka giva, om det gives dem offer på stället, där altaren stå. Så hisklig fara hotar ej människosöner, att envar de ur trångmål ej taga.»

Vindkald sade: 41. »Säg du mig, Fjolsvinn, då dig fråga jag skall och jag det veta vill, om en man det finnes, som på Menglods arm i sällhet sova får!»

Fjolsvinn sade: 42. »Ingen man det finnes, som på Menglods arm i sällhet sova får, utom Svipdag ensam; den solbjärta bruden åt honom som hustru var lovad.»

Vindkald sade: 43. »Upp med dörrarna! Öppna grinden! Här kan du Svipdag se. Men gå dock att fråga, om fröjd njuta Menglod vill med mig!»

Fjolsvinn sade: 44. »Hör du, Menglod, en man har hit kommit; giv på den gästen nu akt! Hundarne honom hälsa, huset har sig öppnat; det synes, som han Svipdag vore.»

Menglod sade: 45. »Kloka korpar skola klösa dina ögon, där på höga galgen du hänger, om du säger ej sant, att svennen har kommit från fjärran faren till min sal.»

1. »Varifrån har du farit? Varifrån har du färdats? Vad kallade dig husfolket hemma? Av ätt och namn skall jag upplysning få, om jag dig till hustru är given.»

Svipdag sade: 47. »Svipdag jag heter, Solbjart hette min fader; bort drevo mig på kalla vägar vindar.

Ödets utslag står ingen emot, om ock lycka ej blir vår lott.»

Figure 26. Menglod

Menglod sade: 48. »Lyckligt du nu kommit; min längtan jag bidat; på hälsning följ kärlig kyss! I allmänhet åsyn övermåttan gläder, då en i en annan är kär.

1. Länga jag satt på Lyvjaberget och väntade dig dagar och dygn. Nu blev det av, vad jag bidat hade, att jag ser dig kommen till min sal.
2. Den trånad är över, varmed jag tänkte på dig och du önskade äga min kärlek, ty nu är det sant, att tillsammans vi skola leva till livets slut.»

Solsången

1. Rikedom och liv rånade från människor den bistre busen; över den väg, som vaktades av honom, kunde ingen levande lända.
2. Allra oftast ensam åt han; aldrig bjöd han man till mat, förrän det kom en kraftlös gäst vandrande, av vägen trött.
3. Att han tarvade dryck, den trötte sade, och att mindre mätt han vore. Med bävande hjärta till den boning han litade, som förr varit full av ont.
4. Mat gav han och dryck åt den, som dödstrött var, allt med uppriktigt sinne. På Guds bud han aktade, med gott honom fägnade, ty eländig ansågs han vara.
5. Den andre stod upp och ont han tänkte, ej tog han emot med tack. Synden svällde. I sömnen han mördade den kloke, som förr kunnat sig akta.
6. Då han huggen vaknade, bad han himlarnas Gud, att hjälp han måtte honom giva, men på sig den andre fick synden taga, då en saklös han svikit hade.
7. Heliga änglar ur himlen kommo ned och förenade hans ande med sig; i ett rent liv han leva skall evigt med allsäktig Gud.
8. För rikedom och hälsa råder ingen man, om det än går honom gott. Mången angripes av vad minst han anar; för sin frid råder ingen ensam.

9. Icke tänkte Unnar och Sävalde, att lyckan dem lämna skulle. Nakna de blevo och nödställda, skrämdes som vargar till skogs.
10. Lustans makt varit mången till sorg, ofta kommer kval från kvinnor. Till men de bli, fast mäktige Gud dem skapade till köttets kyskhed.
11. Svavad och Skarthedin i sämja levde; ej den ene kunde vara utan den andre, förrn besinning de miste för samma kvinna; till last hon levde för dem.
12. Om intet de sig brydde för den bländvita mön, ej om gyckel, ej ljusa dagar; intet annat önska de kunde än den strålande sköna gestalt.
13. Dystra blevo dem de dunkla nätterna; ingen ljuvlig sömn de sovo, och av denna harm hätskhet föddes mellan de verkliga vänner.
14. Oerhörda dåd oftast bliva i vrede vedergällda. I holmgång de stredo om det hulda viv och fingo båda sin bane.
15. Övermod hysa skall ingen människa; det har jag sannerligen sett; ty de flesta av dem, som förfalla till högfärd bort ifrån Gud gå.
16. De rådde över mycket Radny och Vebode och visste sig gott blott verka. Nu de sitta och såren vända ömsom eldarna till.
17. På sig de trodde och tyckte sig vara ensamma över allt folk, men allsmäktig Gud annorlunda lämpade livet för dem.
18. De mättade sin lusta på många sätt och hade sin glädje i guld. Nu vedergälls dem, då vandra de skola emellan eld och is.
19. På dina ovänner må aldrig du lita, fast vackra ord de välja. Gott må du lova dem, ty gott är att varning av annans olycka taga.
20. Så det gick honom, Sorle den godsinte, då i Vigulvs våld han sig gav. Säkert han honom trodde men för svek blev ett offer av sin broders baneman.
21. Han gav dem lejd av ett gott hjärta och de lovade att lämna honom guld; försonade de sade sig, när tillsammans de drucko, men falskhet kom dock fram.
22. Men efteråt på andra dagen, då de hade in i Rygjardal ridit, med svärd de stympade den, som saklös var, och läto hans liv fara.
23. Hans lik de drogo till lönlig plats och bragte det ned i en brunn; förhemliga det ville de, men Herren Gud helig i himlen det såg.
24. Hans ande bjöd allsmäktig Gud gå i sin glädje in, men sent skola de sakskyldige från kvalen kallade bli.
25. Bed Herrans ords hägnande diser dig bevågna vara. I veckan efter enligt din viljas önskan skall allting gå.
26. De vredens verk, som du vrångt förövat, försona ej åter med ont! Med godhet skall du trösta den, du gråta låtit, det skänker själen heder.
27. Gud skall man åkalla om goda ting, den mäktige, som människorna skapat. Mycket för den man menligt bliver, som är sen att söka sin fader.
28. Dig bedja höves med brinnande iver om det, som tyckes dig tarvas, ty allting blir den utan, som ingenting beder; få tänka på den tigandes behov.

29. Sent jag kom, fast kallad tidigt, till domhavandens dörrar. Dit jag mig tänker, ty det lovades mig; välfägnad den får, som den fordrar.
30. Synderna vålla, att med sorg vi fara ur denna våndans värld. Ingen ängslas, som ej ont gör; det är gott utan vank att vara.
31. Ulvar lika tyckas alla de, som ombytlig hug hava. Så vedergälles dem, att de vandra skola till straff på glödande gator.
32. Vänliga råd, med vett förbundna, sju tillhoppa jag låter dig lära. Minns dem noga, och missakta dem aldrig; nyttiga äro alla att njuta.
33. Däröf är att säga, hur säll jag var i välbehagliga världen, och å andra sidan hur ytterst motvilligt de dödlige gå emot döden.
34. Lystnad och dårskap förleder människor, som fika efter gods och guld. De blanka slantar till sorg bliva lång; förmögenhet gjort mången till dåre.
35. Glad åt mycket jag människor syntes, ty få saker visste jag på förhand. Världen, där vi dväljas, danade Herren full av fröjd och lust.
36. Lutande jag satt och länge var jag nedböjd; mycket lysten jag var då att leva. Men han mätte min tid, som mäktig var; för den, som dö skall, är vägen visad.
37. Döds gudinnan Hels rep hårt drogos åt och snärjde mina sidor. Slita dem jag ville, men sega de voro; lättamt är att lös få gå.
38. Ensam jag kände, hur på alla håll smärtor i mig svällde. Hels möar bjödo mig hem varje afton, i det jag huttrade och hackade tänder.
39. Solen jag såg, den samma dagstjärnan, luta till nedgång i larmvärlden, men på annat håll hörde jag Hels grind tungt på sina gångjärn gnissla.
40. Solen jag såg sjunka med sken, som av blod; ur världen då stupade min väg. Mäktig hon mig syntes på många sätt, emot vad jag förr henne funnit.
41. Solen jag såg, och det syntes mig som om Herrens härlighet jag såge och för henne sista gången mitt huvud jag böjde, som jag gjorde det här uppå jorden.
42. Solen jag såg och så hon strålade, att min sans jag tyckte försvinna, men Gylvs strömmar stormade på annat håll, blandade mycket med blod.
43. Solen jag såg, och vid synen jag skälvde, av farhåga full och bedrövad, ty mitt hjärta var allt igenom söndergånet i slamsor.
44. Solen jag såg, sällan mer bedrövad; ur världen då stupade min väg. Min tunga var som trä räknade och utanpå kroppen allt kallnat.
45. Solen jag såg, sedan ej mera efter denna dystra dag, ty fjällvattnen slöto sig samma för mig och jag gick bort, kallad från kvalen.
46. Hoppets stjärna flög
◦ och då född jag blev - bort ifrån mitt bröst; högt hon flög. fäste saknade, att till vila hon komma kunde.
47. Längre än alla var den enda natt, då stel jag låg på strå. Då i sanning man ser, vad som sagts av Gud, att människan är mullens son.
48. Det höre och akte barmhärtig Gud, som himmel och jord haver gjort, hur mol allena många

vandra, fast till släktingar sig sälla de skulle.

49. Sina gärningars frukt får envar njuta; säll den, som glad gör gott, då av mitt överflöd mig ämnad var en säng i sanden bäddad.
50. Köttets lusta lockar ofta människor, mången för mycken den har, ty varmbadens vatten var mig ledast framför alla övriga ting.
51. På nornors stol jag nio dagar satt, därifrån lyftes jag högt på häst, då Hels sol hiskligt sken ur mulna himmelens moln.
52. Utanför och innanför alla sju segervärldar förföll det mig, att jag for. I höjden och djupet jag hitta sökte, var leden var lättast framkomlig.
53. Att säga nu är, vad jag såg allra först, när i kvalens värld jag var kommen. Svedda fåglar, framlidna själar, flögo så många som mygg.
54. Från väster jag såg Vans drakar flyga och en eldvåg efter sig lämna. Vingarna de skakade, så att vida mig tycktes himmel och hälleberg rämna.
55. Solens hjort från söder såg jag fara, honom tyglade tvenne tillsamman. Hans fötter stodo på flata marken, men hornen snuddade vid himlen.
56. Från norr såg jag rida Nides söner, jag såg dem sju tillsamman. Ur fulla horn härligt mjöd de drucko från Baugregins brunn.
57. Vinden tystnade, vattnen stannade, då hörde jag ett gräsligt gny. Åt sina män malde trolösa kvinnor mull, till mat ämnad.
58. Blodiga kvarnstenar dess kvinnor mörka med bedrövat sinne drogo. Deras blodiga hjärtan utanför bröstet hängde, tröttade av tunga kval.
59. Mången man, som jag mötte där, gick stympad på glödande gata. Deras anleten alla mig tycktes sudlade av brudars blod.
60. Många män jag såg ned i mullen gångna, som nattvard ej njuta fingo. Hedna stjärnor stodo över huvudet på dem, ristade med fördärvets runor.
61. Män jag såg som mycken avund över nästans förhållanden nära. Blodiga runor på bröstet på dem voro märkta för dem till men.
62. Män jag såg där många oglada, vilse de voro om vägen. Det får den till lön, som förföra sig låter, av denna världs olyckor drabbad.
63. Män jag såg, som med många svek efter andras egendom traktat. I flockar de foro till Fregjarns borg och hade bördor av bly.
64. Män jag såg, som många hade på liv och rikedom rånat. Bröstet på dessa bets igenom av ormar, som svällde av etter.
65. Män jag såg, som mycket ogärna helgdagar hålla ville. Deras händer voro på heta stenar naglade fast med nödtvång.
66. Män jag såg, som av mycken stolthet förhävde sig högre än vån var. Eldslågor på ett underligt sätt kring deras kläder slog.
67. Män jag såg, som mången gång hade ord på andra ljugit. Hels korpar ur huvudet på dem hårdligen ögonen höggo.
68. All den skräck får du icke veta, som de till dödsriket gångna drabbar. Söta synder till svår bot

varda; ve kommer alltid efter vällust.

69. Män jag såg, som mycket gods, som gåva efter Guds lag givit. Härliga ljus över huvudet på dem bjärt lysande brunno.
70. Män jag såg, som med mycken iver främjat fattigas väl. Heliga böcker och himlaskrift läste änglar över deras huvud.
71. Män jag såg, som mycket illa farit hade genom fasta. Guds änglar sig bugade för alla dessa; det är den högsta hugnad.
72. Män jag såg, som sörjt för sin moder och givit henne mat i mun. Deras vilorum voro vackert pyntade, ställda på himmelens strålar.
73. De heliga möar hade rentvagit själen från syndens smitta, av sådana män, som mången dag sig själva plågat och pinat.
74. Höga vagnar såg jag längs himlarne fara; gång de äga till Gud. Dem styra de män, som mördade äro för alls ingen orsak.
75. Allsmäktig fader, lika mäktige son, och du himmelens helige ande! Dig beder jag oss skilja, du som själv oss skapat, från allt, som ont är.
76. Bjugvor och Listvor sitta i Herders dörrar uppå orgelstolen. Järnens blod göts ur deras näsa och fiendskap väcker bland folk.
77. Odens viv, vällustlysten, på jordens fartyg färdas. Hennes segel sent bärgas, som på trängtans tackling sitta.
78. O son, din fader har framställt tydningen jämte Solkatlas söner, av det horn av hjort, som ur högen bar den vise Vigdvalin.
79. Här äro runor som ristat hava Njords nio döttrar. Radveig är den äldsta, den yngsta Kreppvor, tillsammans med systrar sju.
80. Allt slags ont de övat hava Svavr och Svavrlogi. De blodvite gjorde och banesår sögo av evig ondskefull vana.
81. Detta kväde, som dig kungjort jag har skall du för levande läsa. Solens sång som synas skall långtifrån lögnaktig vara.
82. Må vi här skiljas och mötas åter på folkens fröjdedag! Du, Herre, giv de hädangångne ro och dem hjälp, som på jorden leva!
83. Dyrbar visdom i drömmen dig sades och sanning då du såg. Ingen människa så mångkunnig skaptes, att förr hon hört Solsångens saga.